

KAUNO
RAJONO
SAVIVALDYBĖ

**Darnaus
Vystymo
Projektai**

KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS JAUNIMO PROBLEMATIKOS TYRIMO ATASKAITA

2021
KAUNAS

Tyrimą parengė viešoji įstaiga DARNAUS VYSTYMO PROJEKTAI

Pagal 2021 m. gegužės 13. Jaunimo problematikos tyrimo Kauno rajono savivaldybėje paslaugų pirkimo sutartį Nr. S-469

Viešoji įstaiga DARNAUS VYSTYMO PROJEKTAI

Įstaigos kodas 300855721

Vytėnio g. 22, LT-03229 Vilnius

Tel. 8 659 05603

El. p. info@dvp.lt

<http://www.dvp.lt/>

Užsakovas

Kauno rajono savivaldybės administracija

Įstaigos kodas 188756386

Savanorių pr. 371, 49500 Kaunas

Tel. 8 383 5476+370 37 30 55 021

El. p. administratorius@krs.lt

<https://www.krs.lt/>

TURINYS

I. ĮVADAS	4
II. TYRIMO METODIKA	5
2.1. Sąvokos	5
2.2. Tyrimo atlikimo metodai	6
2.3. Tyrimo populiacijos apimtis	6
2.4. Tyrimo atranka	6
2.5. Tyrimo imtis ir tiriamieji	7
III. JAUNIMO PROBLEMATIKOS TYRIMO KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖJE DUOMENŲ ANALIZĖ	8
3.1. Demografinės tiriamųjų charakteristikos	8
3.2. Mokykla	9
3.3. Studijos	14
3.4. Darbas	16
3.5. Laisvalaikis	26
3.6. Draugai	28
3.7. Gyvenimo sąlygos	32
3.8. Dalyvavimas	38
3.8.1. Politinis-pilietinis dalyvavimas	38
3.9. Įpročiai	46
3.10. Psichologinė ir fizinė savijauta	52
IV. IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS	58

I. ĮVADAS

Kauno rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimas atliktas vadovaujantis Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos užsakymu 2011 metais parengta bei 2020 m. atnaujinta „Metodika, reikalinga jaunimo problematikos tyrimams savivaldybėse atlikti“ (toliau – Metodika). Tyrimas atliktas 2021 m. gegužės – gruodžio mėnesiais.

Tyrimas prisidės sudarant palankias sąlygas stiprinti valstybinį ir nevyriausybinių sektorių, dirbančių jaunimo politikos srityje, kadangi bus kaip instrumentas visoms su jaunimo reikalais susijusioms vietos ir nacionalinėms institucijoms ir organizacijoms. Tyrimas būtinas siekiant laiku atpažinti ir įvardinti jaunimą išstinkančius sunkumus, taip pat planuoti ir koordinuojant vykdyti intervencijos ir prevencijos programas, sutelkti vietos resursus ir valstybės institucijų bei įvairių jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų jėgas.

Parengtas tyrimas leis įvertinti savivaldybės jaunimo situaciją pagal tuos pačius vertinimo kriterijus – tyrimo rezultatus bus galima lyginti tarpusavyje su anksčiau atliktais tyrimais ir daryti pagrįstas konkrečias išvadas, įžvelgti tendencijas bei priimti sprendimus kaip užtikrinti, kad savivaldybėje jaunimo politika būtų vystoma tolygiai.

Tyrimo tikslas – ištirti jaunimo problemas pagal nustatytus rodiklius šiose jaunimo politikos įgyvendinimo srityse:

- mokymasis ir studijos (švietimas, mokymas, mokslas, studijos ir ugdymas);
- darbas (darbas ir užimtumas);
- laisvalaikis (laisvalaikis, poilsis, kūryba ir kultūra);
- gyvenimo sąlygos (ap(si)rūpinimas būstu);
- dalyvavimas (pilietiškumas, neformalus ugdymas);
- fizinė ir psichologinė savijauta (sveikatos apsauga);
- įpročiai ir gyvenimo būdas (sveikatingumas, kūno kultūra ir sportas);
- šeima, draugai, kaimynystė (socialinė apsauga);
- jaunimo probleminio / rizikingo elgesio apraiškos.

II. TYRIMO METODIKA

2.1. Sąvokos

Rengiant tyrimą buvo naudojamos Metodikoje nustatytos sąvokos:

Anketa – klausimų, kuriuos apjungia tyrėjo siekis ištirti kokį nors socialinį reiškinį, visuma.

Anoniminė apklausa – kai asmuo traktuojamas kaip socialinio reiškinio ar proceso agentas, tai yra, respondentas / informantas tyrėjui nerūpi kaip individualybė.

Atranka – tyrimo imties sudarymas.

Atviri klausimai – klausimai, neturintys pateiktų galimų atsakymų variantų.

Dichotominė matavimų skalė – taikant šią skalę, požymių reikšmės yra priskiriamos prie vienos iš dviejų galimų kategorijų. Pavyzdžiui, gyvas arba miręs, rūko – nerūko ir kt.

Generalinė visuma – objektų visuma.

Generalinė aibė – tyrimo vienetų (žmonių, organizacijų, bendruomenių, grupių, įvykių, dokumentų ir pan.), atstovaujančių tyrimo objektui, visuma.

Charakteristika – visapusiškas tiriamojo objekto apibūdinimas.

Informantas – asmuo, teikiantis informaciją kokybinį tyrimą atliekančiam tyrėjui.

Įvertis – diagnostinis sprendinys apie tikrovės objektą, nusakantis jo socialinę vertę.

Kiekybinė analizė – duomenų nagrinėjimas, taikant matematinės statistikos metodus.

Kiekybinis tyrimas – empirinis tyrimas, kurio išvados paremtos problemai spręsti reikalingų duomenų analize, taikant matematinės statistikos metodus.

Kintamasis – eksperimente ar tyrime yra požymis, kuris gali įgyti skirtingas reikšmes. Nepriklausomas kintamasis – tai kintamasis, kuriuo galima paaiškinti arba iššaukti tiriamo reiškinio pokyčius. Priklausomas kintamasis – tai kintamasis, kurį galima paaiškinti, remiantis eksperimentu ar kitu būdu.

Klausimynas – kiekybinio tyrimo instrumentas, kurį sudaro visuma klausimų, vienijamų tyrėjo siekimu gauti pirminę informaciją apie tyrimo objektą.

Kokybinė analizė – duomenų nagrinėjimas, taikant specifinius metodus.

Kokybinis tyrimas – empirinis tyrimas, teikiantis aprašomojo pobūdžio išvadas apie tyrimo objektą ir paremtas kokybinių (išreikštų žodžių ar simbolių forma) duomenų analize.

Kokybinių tyrimų išorinis validumas – tyrimo kokybiškumo požymis, tyrėjo siekiamybė tyrimo rezultatus pritaikyti generalinėje aibėje.

Kokybinių tyrimų vidinis validumas – tyrimo kokybiškumo požymis, tyrėjo siekiamybė, kad tyrimo rezultatai rodytų realią situaciją, būtų tikslūs ir jais būtų galima pasitikėti.

Kriterijus – požymis, kuriuo remiantis sprendžiama apie teiginio teisingumą ar klaidingumą, įvertio matas.

Metodas – pagrindinis duomenų rinkimo, apdorojimo arba analizės būdas.

Metodika – tyrimo būdų ir taisyklių visuma.

Nepriklausomi požymiai (kintamieji) – veiksniai, nuo kurių, remiantis teoriniu modeliu, gali priklausyti problemų sprendinys.

Pasikliautinumumas – kokybinio tyrimo kokybės požymis (kiekybinio tyrimo patikimumo analogas), tyrėjo siekiamybė, kad tyrimu būtų galima pasikliauti.

Priklausomi požymiai (kintamieji) – nusako tyrimo objekto ypatumus (savybes, žinias, nuostatas ir pan.).

Ranginė matavimų skalė – tai požymio reikšmių matavimo būdas, kuriuo skirtingai nei nominaliosios matavimų skalės, tiramieji objektai ar individai gali būti sudėlioti matuojamo požymio didėjimo arba mažėjimo tvarka.

Reikšminis žodis – tyrėjo nuožiūra parinktas daiktavardis ir jo pažyminy (-iai) – daiktavardis, būdvardis, įvardis, dalyvis (1–4 žodžiai, interpretuojami kaip vienas reikšminis žodis).

Respondentas – asmuo, teikiantis informaciją tyrimą atliekančiam tyrėjui.

Tyrimo imtis – specialiai tyrimui atrinkta generalinės aibės dalis, t. y. tie generalinės aibės vienetai, iš kurių renkami tyrimo duomenys.

Tyrimo populiacija – tyrimo generalinės aibės analogas, kai generalinės aibės vienetai yra žmonės.

Tyrimo programa – tai pagrindinis strateginis dokumentas, kuriuo vadovaujantis tyrėjas organizuoja ir vykdo konkretų tyrimą.

Tyrimo rezultatai – veiklos produktai, kurie perduodami viešam naudojimui.

Uždaro tipo klausimai – klausimai, kuriems pateikiami visi galimi atsakymo variantai, o respondentas tik pažymi pasirinktus vieną ar kelis atsakymus.

2.2. Tyrimo atlikimo metodai

Rengiant tyrimą buvo atlikta jaunimo apklausa respondentams pateikiant anketą, sudarytą iš 85 klausimų. Apklausa apėmė šias jaunuoliams svarbiausias sritis:

- mokykla (1-8 klausimai);
- studijos (9-11 klausimai);
- darbas (12-26 klausimai);
- laisvalaikis (27-28 klausimai);
- draugai (29–34 klausimai);
- gyvenimo sąlygos (35–44);
- dalyvavimas (45–58 klausimai);
- įpročiai (59–67 klausimai);
- psichologinė ir fizinė savijauta (68–75 klausimai);
- demografiniai rodikliai (76–85 klausimai).

Atsižvelgiant į amžiaus grupes, jaunuoliams buvo parengti skirtingi klausimų blokai: mokyklinio amžiaus jaunimui (14–19 m.) – mokykla, laisvalaikis, draugai, gyvenamoji aplinka, aktyvumas / dalyvavimas, žalingi įpročiai, mityba, psichologinė savijauta, lytiniai santykiai; vyresniems, nebe mokyklinio amžiaus jaunuoliams (19–29 m.) – studijos, darbas, laisvalaikis, draugai, gyvenamoji aplinka, aktyvumas / dalyvavimas, žalingi įpročiai, mityba, psichologinė savijauta, lytiniai santykiai, šeimos planavimas, požiūris į save.

Ataskaitoje pateikiami bendrieji paprastų ir agreguotų arba suminių rodiklių, apskaičiuotų iš turimų anketinių duomenų, atsakymų procentiniai arba faktiniai pasiskirstymai.

2.3. Tyrimo populiacijos apimtis

Tyrimo populiaciją sudaro jaunuoliai nuo 14 iki 29 metų, tyrimo metu gyvenantys, besimokantys ar dirbantys Kauno rajono savivaldybės teritorijoje. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2021 metų pradžioje Kauno rajono savivaldybės teritorijoje gyveno 18 351 žmonės nuo 14 iki 29 metų, tai yra 18,81 procentų visų savivaldybės gyventojų.

2.4. Tyrimo atranka

Kiekybiniam tyrimui (anketinei apklausai) tiriamojoje savivaldybėje atlikti buvo taikoma kvotinė atranka. Kvotinės atrankos požymių krepšeliui pasirinktos bazinės demografinės charakteristikos – lytis bei amžius. Pagal Statistikos departamento duomenis apskaičiuotos (bei tikslintos pagal kitus savivaldybių bei Švietimo ir mokslo ministerijos statistinės informacijos šaltinius) lyties ir amžiaus kvotos. Apklaustųjų charakteristikos pagal tikslinius požymius atitinka jų pasiskirstymą visumoje. Sudarant tyrimo imtį dalyviams buvo taikomi kriterijai, užtikrinantys tiriamųjų požymių įvairovę: 14–18 metų jaunuoliai buvo ne tik gimnazijų, pagrindinių ar vidurinių mokyklų moksleiviai, bet ir besimokantys profesinio rengimo centruose; gyvenantys tiek mieste, tiek rajone; 19–29 metų jaunuoliai tiek dirbantys, tiek nedirbantys; sukūrę šeimas ir neturintys jų; dalyvaujantys ar nedalyvaujantys jaunimo organizacijų veiklose bei priklausantys ar nepriklausantys neorganizuotajai jaunimo grupei, gyvenantys tiek miesto, tiek kaimo tipo gyvenvietėse.

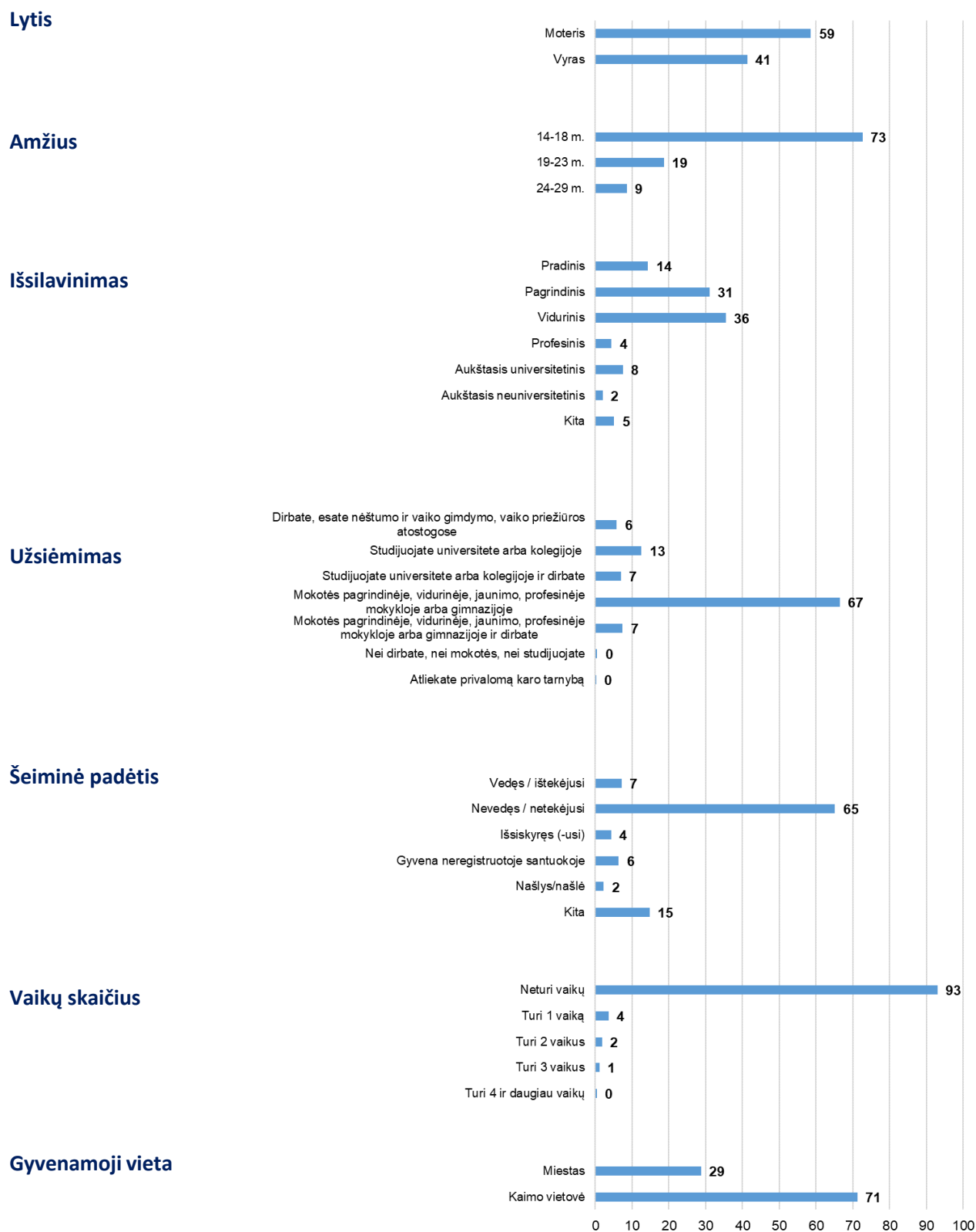
2.5. Tyrimo imtis ir tiriamieji

Šio kiekybinio tyrimo imties dydis – 900 tiriamųjų jaunuolių. Elektroninės bei popierinės apklausos anketos buvo išplatintos tarp 5000 jaunuolių, iš jų 500 užpildė elektronines arba popierines apklausos anketas. Tokia imtis užtikrina 5 procentų paklaidą (su 95 procentų tikimybe).

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis apie jaunimo, gyvenančio Kauno rajono savivaldybėje 2021 metų pradžioje, pasiskirstymą, ši kvota padalinta proporcingai trijų amžiaus grupių jaunimui, kaimo ir miesto gyventojams, per pusę vyrams bei moterims.

III. JAUNIMO PROBLEMATIKOS TYRIMO KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖJE DUOMENŲ ANALIZĖ

3.1. Demografinės tiriamųjų charakteristikos

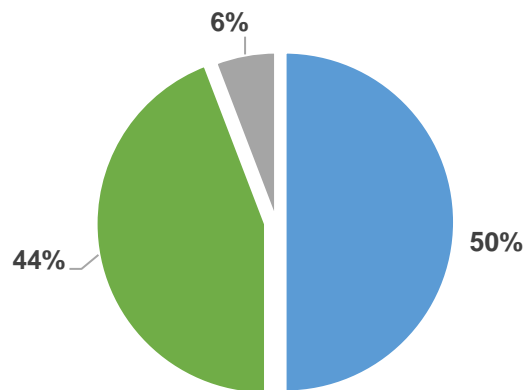
1 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal socialines-demografines charakteristikas (proc., N=500)

3.2. Mokykla

Atliekant tyrimą buvo apklausti 378 jaunuoliai, besimokantys bendrojo lavinimo, taip pat profesinėse mokyklose. Šie respondentai pateikė atsakymus pagal rodiklių grupę „Mokykla“, kuri skirta pagrindinių, vidurinių, jaunimo, profesinių mokyklų ir gimnazijų mokiniams bei sudaryta iš rodiklių, apibūdinančių mokinių savijautą, jų santykius su mokytojais, patyčias mokykloje, pamokų lankomumą, pažangumą, profesijos pasirinkimą ir studijų planus, aktyvų dalyvavimą mokyklos gyvenime.

Jvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 8 indikatoriais apie pasitenkinimą mokykla, gebėjimą kontroliuoti įvykius ir įveikti kylančius sunkumus, kurie rodo, kad tiriamasis įveikia jam kylančius iššūkius.

Rodiklio reikšmės kinta nuo 8 iki 24: 24 reiškia žemą, o 8 – stipriai išreikštą gebėjimą kontroliuoti įvykius ir spręsti problemas mokykloje. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: gerai ir labai gerai geba spręsti problemas (nuo 8 iki 13), vidutiniškai (nuo 14 iki 19) ir sunkiai (nuo 20 iki 24) įveikia sunkumus ir sprendžia problemas mokykloje.

- Labai gerai kontroliuoja įvykius ir geba spręsti problemas
- Vidutiniškai kontroliuoja įvykius ir geba spręsti problemas mokykloje
- Sunkiai kontroliuoja įvykius ir geba spręsti problemas mokykloje

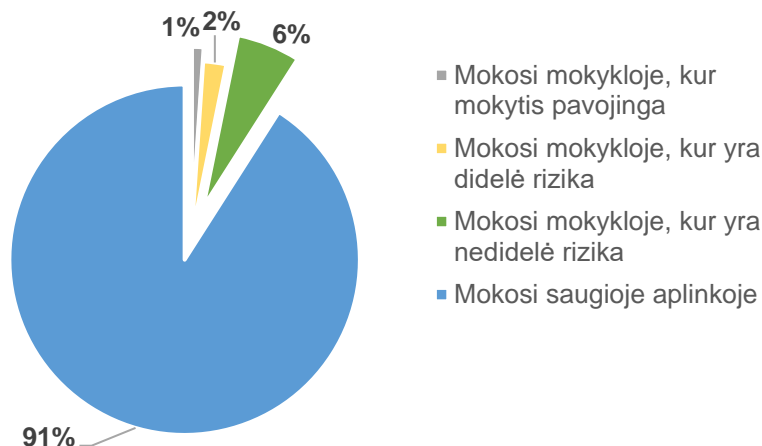
2 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklį (proc., N=378)

Tyrimo rezultatai rodo, kad pusė – 50 procentų respondentų gerai ir labai gerai kontroliuoja įvykius ir sprendžia mokykloje kylančias problemas. 44 procentai moksleivių su kylančiomis situacijomis ir problemomis susitvarko vidutiniškai sėkmingai., o 6 procentai respondentų išreiškė silpną gebėjimą kontroliuoti įvykius bei spręsti problemas (žr. 2 pav.).

Bendra vidutinė visų respondentų įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklio reikšmė yra 13,77 ir rodo gerą, bet arti vidutinio moksleivių gebėjimą kontroliuoti mokykloje kylančias situacijas bei spręsti problemas.

Mokyklos saugumo rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 7 indikatoriais, apie tam tikrus įvykius mokykloje, kurie rodo, kad tiriamasis mokosi nesaugioje aplinkoje, kad joje patiria patyčias, pvz., kiti mokiniai užgauliojo, mušė, reketavo, seksualiai priekabiavo, mokytojai užgauliojo ar mušė (per paskutines 30 dienų). Mokyklos saugumo rodiklio reikšmės kinta nuo 7 iki 21: 7 reiškia saugumo mokykloje trūkumą, o 21 reiškia

stipriai išreikštą mokyklos saugumą, vadinasi, kuo didesnė rodiklio reikšmė, tuo saugesnė mokykla. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: mokosi saugioje aplinkoje (nuo 19 iki 21), mokykloje, kur yra nedidelė rizika (nuo 15 iki 18), didelė rizika (nuo 11 iki 14) ir mokytiis pavojinga (nuo 7 iki 10).

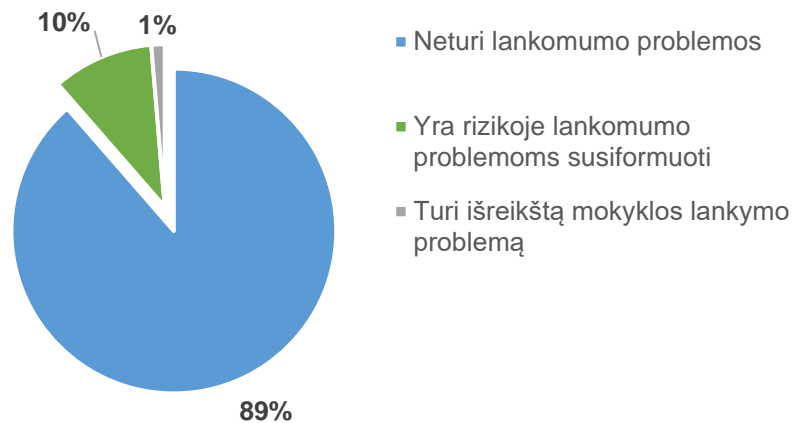

3 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal mokyklos saugumo rodiklį (proc., N=376)

Bendra respondentų mokyklos saugumo rodiklio vidutinė reikšmė yra 20,14. Tai rodo, kad apskritai mokiniams mokyklose sukuriama aplinka yra nedidelės rizikos arba saugi.

Dauguma moksleivių (91 procentas) mano, kad mokosi saugioje aplinkoje. 6 procentai respondentų nurodė, kad mokosi mokykloje, kurioje yra nedidelė rizika, 2 procentai apklaustųjų mokosi nesaugioje mokykloje, kurioje yra didelė rizika, tuo tarpu su itin nesaugia aplinka, kurioje mokytiis yra pavojinga, susiduriančių respondentų – 1 procentas (žr. 3 pav.). Nesaugiai mokykloje besijaučiantys moksleiviai pagrindinėmis priežastimis nurodo tai, jog kiti mokiniai, liepė už juos kažką daryti, juos aprėkė, užgauliojo, mušė, naudojo prieš juos jėgą ar seksualiai priekabiavo. Taip pat kaip pagrindinę priežastį nurodo patyrę mokytojų užgauliojimą.

Lankomumo problemų rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 6 indikatoriais, kurie susiję su įvairiomis priežastimis dėl kurių respondentai per paskutines 30 dienų praleido pamokas. Šis rodiklis leidžia įvertinti, ar tiriamasis turi lankomumo problemų. Mokyklos lankomumo problemų rodiklio reikšmės kinta nuo 6 iki 24: 6 reiškia, kad lankomumo problemų nėra, o 24 reiškia stipriai išreikštą mokyklos lankymo problemą. Vadinasi, kuo didesnė rodiklio reikšmė, tuo didesnė mokyklos lankymo problema. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: neturi lankomumo problemos (nuo 6 iki 12), yra rizika lankomumo problemai susiformuoti (nuo 13 iki 18) ir turi išreikštą mokyklos lankymo problemą (nuo 19 iki 24).

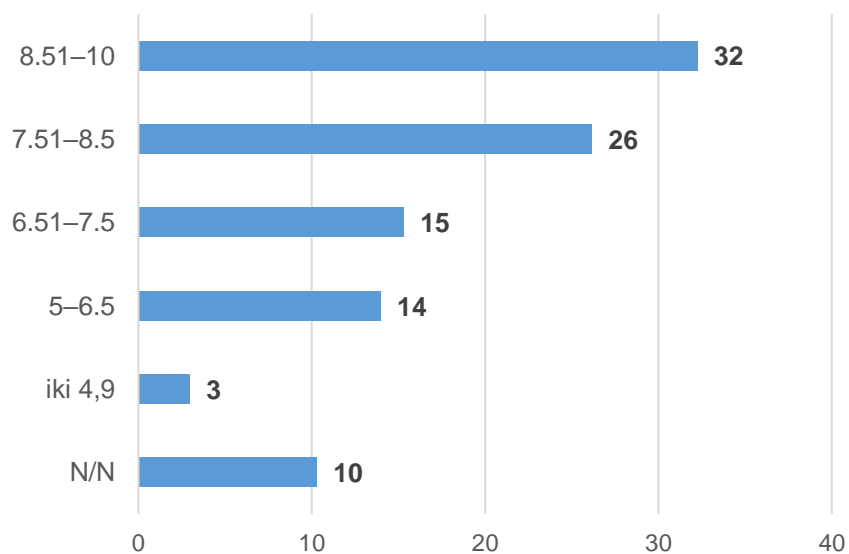

4 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal lankomumo problemų rodiklį (proc., N=377)

Bendra respondentų lankomumo problemų rodiklio vidutinė reikšmė – 9,27. Tai rodo, kad iš esmės Kauno rajono savivaldybės moksleiviai mokyklos lankomumo problemų neturi.

Didžioji dauguma (89 procentai) apklaustųjų mokyklos lankomumo problemų neturi. 10 procentų moksleivių patenka į rizikos grupę. 1 procentas apklaustųjų turi išreikštą mokyklos lankymo problemą (žr. 4 pav.). Remiantis tyrimo duomenimis, galima daryti išvadą, jog mokinių lankomumui įtaką daro ir mokymosi aplinkos saugumas. Saugioje, mažos rizikos aplinkoje besimokantys moksleiviai rečiau turi lankomumo problemų.

Pažangumo rodiklis – tai rodiklis, matuojamas paskutinio semestro pažymių vidurkiu. Jis kinta nuo 1 iki 10. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: iki 4,9, nuo 5 iki 6,5, nuo 6,51 iki 7,5, nuo 7,51 iki 8,5, nuo 8,51 iki 10.

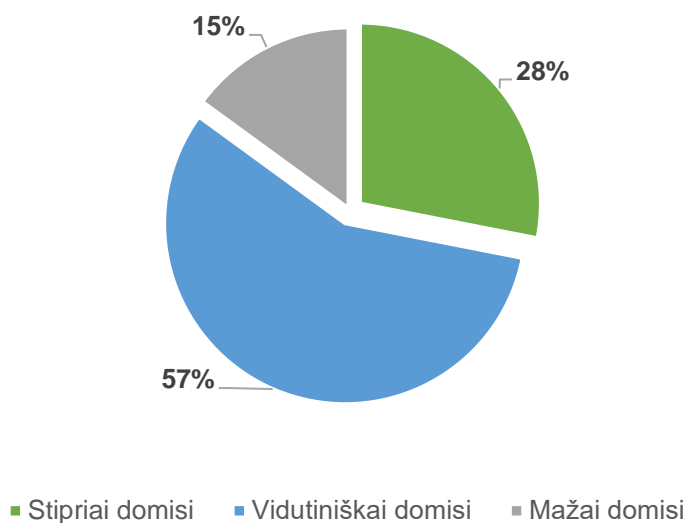

5 pav. Moksleivių pasiskirstymas pagal pažangumą (proc., N=378)

Bendras tyrime dalyvavusių moksleivių vidurkis – 7,81. Aukščiausią pažymių vidurkį (nuo 8,51 iki 10) turi 32 procentai respondentų, šiek tiek žemesnį (nuo 7,51 iki 8,5) – 26 procentai mokinių, vidutinį (nuo 6,51 iki 7,5) – 15 procentų besimokančiųjų. 14 procentų moksleivių nurodė besimokantys silpnai (nuo 5 iki 6,5). 3

procentai respondentų nurodė turintys žemiausią – iki 4,9, pažymių vidurkį. 10 procentų respondentų į anketos klausimą neatsakė (žr. 5 pav.). Tyrimo rezultatai rodo, kad geriau besimokantys moksleiviai geba geriau susidoroti su mokykloje kylančiomis problemomis ir pasižymi geresniu lankomumu.

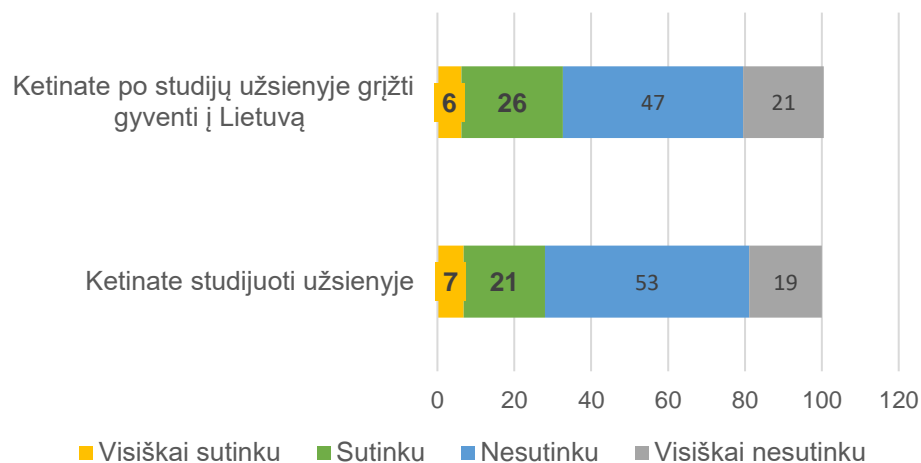
Domėjimosi būsima profesija rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 7 indikatoriais, apie domėjimąsi būsima profesija ir veiksmus, leidžiančius ją pasirinkti bei geriau jai pasirengti. Rodiklis atspindi sąmoningumą, nuoseklumą, pastangas renkantis būsimą profesiją. Domėjimosi būsima profesija rodiklio reikšmės kinta nuo 7 iki 28: 28 reiškia nesidomėjimą būsima profesija, o 7 – aktyvų domėjimąsi ir sąmoningą rengimąsi būsima profesijai. Kuo mažesnė rodiklio reikšmė, tuo didesnis domėjimasis ir sąmoningesnis būsimos profesijos pasirinkimas. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: stipriai domisi profesija ir sąmoningai ją renkasi (nuo 7 iki 14), vidutiniškai (nuo 15 iki 21) ir mažai (nuo 22 iki 28) domisi ir nesąmoningai renkasi profesiją.

6 pav. Moksleivių pasiskirstymas pagal domėjimosi būsima profesija rodiklį (proc., N=374)

Tyrimo rezultatai rodo, kad bendras Kauno rajono savivaldybės moksleivių domėjimosi būsima profesija lygis yra vidutinis – nustatyta bendra vidutinė domėjimosi būsima profesija rodiklio reikšmė yra 17,79. Mažai besidominčių savo ateities profesija apklaustųjų tarpe buvo 15 procentų, vidutiniškai – 57 procentai, o ypač besidominčių savo ateitimi – 28 procentai respondentų (žr. 6 pav.).

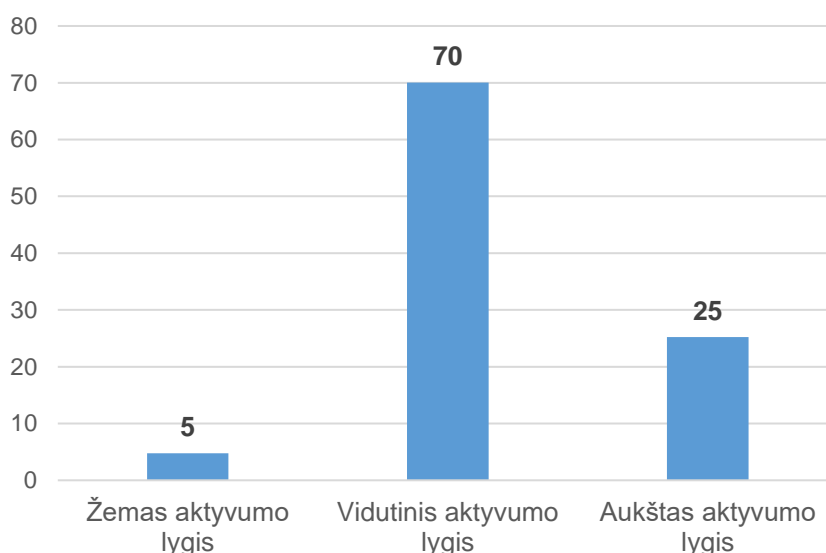
Ketinimai ateityje – du teiginiai vertinami keturių rangų skalėmis pagal tiriamojo sutikimo su teiginiu laipsnį nuo „visiškai sutinku“ iki „visiškai nesutinku“. Teiginiuose derinami du aspektai: ketinimai po studijų užsienyje grįžti gyventi į Lietuvą ir ketinimai studijuoti užsienyje.

7 pav. Moksleivių pasiskirstymas pagal ketinimus ateityje (proc., N=365)

Tyrimo rezultatai rodo, kad tik 28 procentai respondentų baigę mokyklą ketina studijuoti užsienyje. Tuo tarpu 32 procentai respondentų ketina po studijų grįžti gyventi į Lietuvą.

Aktyvumo mokinių savivaldoje rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 8 indikatoriais, atspindinčiais mokinių aktyvumo mokyklos savivaldoje apraiškas, pvz., dalyvavimas savivaldos rinkimuose, renginiuose, pareigų turėjimas ir pan. Kiekvienam tiriamajam indikatorių rangų reikšmės sumuojamos ir gaunamas suminis aktyvumo mokinių savivaldoje rodiklis, kurio reikšmės kinta nuo 32 iki 8: 32 reiškia žemą, o 8 reiškia aukštą aktyvumo mokinių savivaldoje lygį, vadinasi, kuo mažesnė rodiklio reikšmė, tuo aukštesnis aktyvumo mokinių savivaldoje lygis. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: žemas (nuo 25 iki 32), vidutinis (nuo 16 iki 24) ir aukštas (nuo 8 iki 15) aktyvumo mokinių savivaldoje lygis.

8 pav. Moksleivių pasiskirstymas pagal aktyvumo mokinių savivaldoje rodiklį (proc., N=377)

Tyrimo rezultatai rodo vidutinį bendrą moksleivių įsitraukimą į mokinių savivaldą – vidutinė mokinių aktyvumo savivaldoje rodiklio reikšmė yra 18,12. Į šią grupę patenka 70 procentų respondentų. Aukštas dalyvavimo rodiklis būdingas 25 procentams respondentų, tuo tarpu 5 procentai moksleivių į savivaldos

veiklas įsitraukia mažai arba visai neįsitraukia (žr. 8 pav.). Nustatyta, kad dažniau mokinių savivaldoje dalyvauja aukštesnį pažymių vidurkį bei geresnius lankomumo rodiklius turintys moksleiviai.

3.3. Studijos

Atliekant tyrimą buvo apklausti 154 jaunuoliai, studijuojantys aukštosiose mokyklose. Studentų buvo prašoma nurodyti veiksnius, turėjusius įtakos jų studijų pasirinkimui.

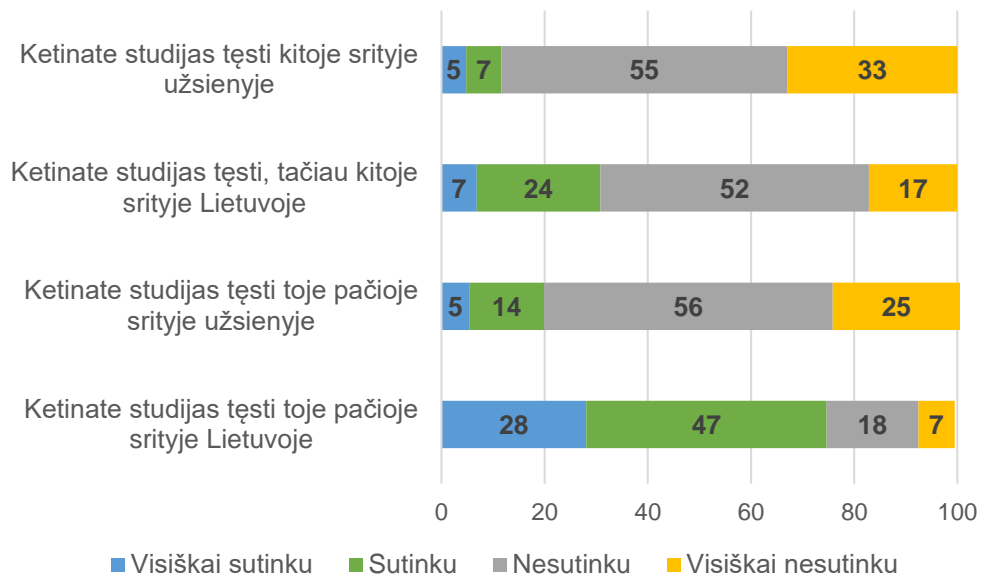
Studijų pasirinkimo sąmoningumo rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 8 indikatoriais apie domėjimąsi būsimois studijomis / studijų programomis ir veiksmus, leidžiančius jas sąmoningai pasirinkti. Jis atspindi sąmoningumą, nuoseklumą, pastangas renkantis būsimas studijas ir universitetą. Studijų pasirinkimo sąmoningumo rodiklio reikšmės kinta nuo 8 iki 32: 8 reiškia nesidomėjimą būsimois studijomis, o 32 – aktyvų domėjimąsi studijų programomis ir universitetų galimybėmis, sąmoningą, argumentuotą rinkimąsi. Vadinasi, kuo didesnė rodiklio reikšmė, tuo didesnis domėjimasis ir sąmoningesnis būsimų studijų pasirinkimas. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: stipriai domėjosi būsimoja profesija ir sąmoningai ją rinkosi (nuo 25 iki 32), vidutiniškai (nuo 16 iki 24) ir mažai (nuo 8 iki 15) domėjosi būsimoja profesija ir nesąmoningai ją rinkosi.

9 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal studijų pasirinkimo sąmoningumo rodiklį (proc., N=154)

Bendra studijuojančiųjų respondentų studijų pasirinkimo sąmoningumo rodiklio vidutinė reikšmė yra 18,95 ir rodo vidutinišką domėjimąsi savo būsima profesija ir studijomis. Didžioji dalis, 73 procentai studentų, būsimois studijomis domėjosi vidutiniškai, tuo tarpu tik 10 procentų respondentų nurodė stipriai domėjęsi būsimoja profesija bei studijų programomis, sąmoningą, argumentuotą rinkimąsi. 17 procentų respondentų nurodė mažą domėjimąsi studijų programomis ir universitetų galimybėmis (žr. 9 pav.).

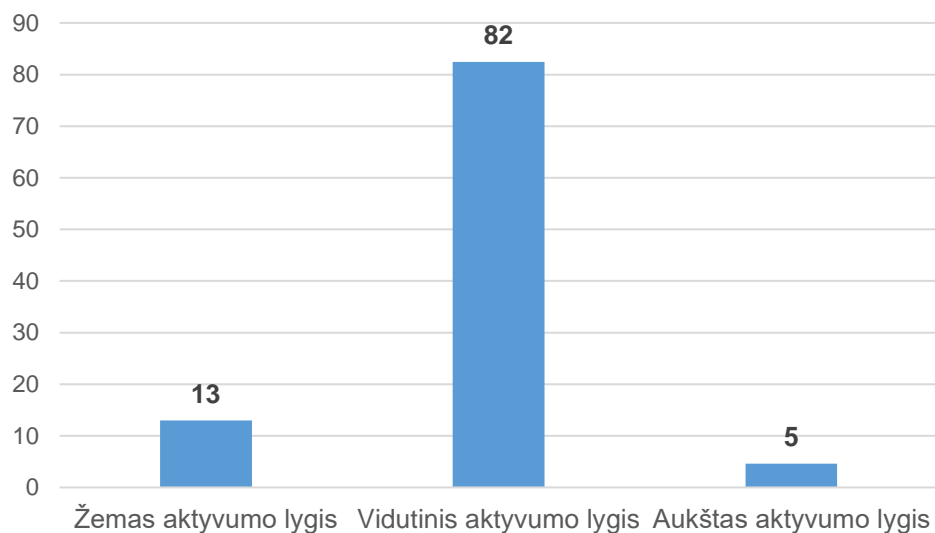
Ketinių tęsti studijas rodiklis – tai keturi teiginiai, vertinami keturių rangų skalėmis pagal tiriamojo sutikimo su teiginiu laipsnį nuo „visiškai sutinku“ iki „visiškai nesutinku“. Teiginiuose derinami šie aspektai: ketinimai tęsti studijas toje pačioje ar kitoje srityje ir ketinimai tęsti studijas Lietuvoje ar užsienyje. Respondentų atsakymai pateikiami procentine išraiška kiekvienam teiginiui.

10 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal ketinimą tęsti studijas (proc., N=146)

75 procentai studijuojančių apklaustųjų, planuoja tęsti studijas toje pačioje srityje Lietuvoje, tuo tarpu tęsti studijas toje pačioje srityje užsienyje linkę tik 19 procentų respondentų. Kitoje srityje Lietuvoje studijas tęsti linkę 31 procentas tyrimo dalyvių, užsienyje – 12 procentų (žr. 10 pav.).

Aktyvumo studentų savivaldoje rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 10 indikatorių, atspindinčiais studentų aktyvumo aukštosios mokyklos savivaldoje apraiškas, pvz., dalyvavimas savivaldos rinkimuose, renginiuose, pareigų turėjimas ir pan. Aktyvumo studentų savivaldoje rodiklio reikšmės kinta nuo 40 iki 10: 40 reiškia žemą, o 10 – aukštą aktyvumo studentų savivaldoje lygį. Vadinasi, kuo mažesnė rodiklio reikšmė, tuo aukštesnis aktyvumo studentų savivaldoje lygis. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: žemas (nuo 31 iki 40), vidutinis (nuo 20 iki 30) ir aukštas (nuo 10 iki 19) aktyvumo studentų savivaldoje lygis.

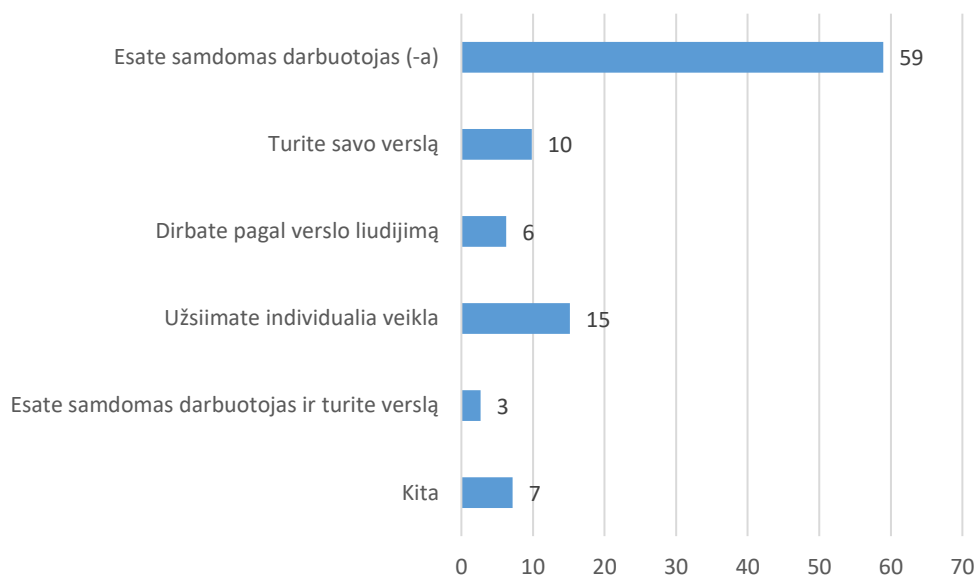
11 pav. Studentų pasiskirstymas pagal aktyvumo studentų savivaldoje rodiklį (proc., N=131)

Daugiau nei du trečdaliai - 82 procentai respondentų, pasižymi vidutiniu dalyvavimu studentų savivaldoje, tuo tarpu ypač aukštu dalyvavimu savivaldoje pasižymi tik 5 procentai studijuojančių tyrimo dalyvių. Žemu dalyvavimu pasižymi 13 procentų respondentų (žr. 11 pav.). Bendra respondentų aktyvumo studentų savivaldoje rodiklio vidutinė reikšmė yra 26,52 ir rodo vidutinį bendrą dalyvavimo aktyvumą.

3.4. Darbas

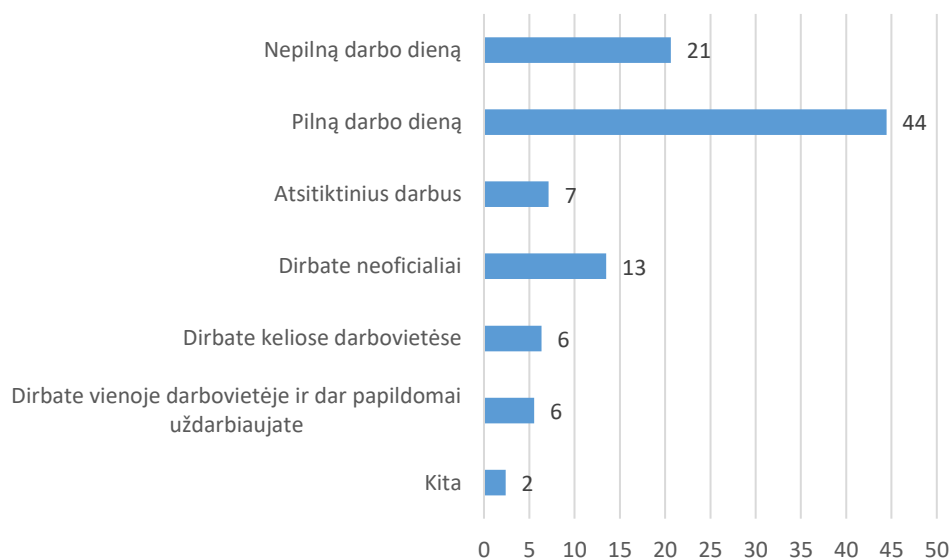
Tyrimo srities „Darbas“ rodiklius galima skirti į keletą grupių. Pirmoji grupė skirta visiems dirbantiems. Siekiama išsiaiškinti darbo stažą, darbo pobūdį, ar tiriamieji dirba pagal specialybę, jei nedirba, kodėl. Taip pat tiriama, kaip tiriamieji pasirinko profesiją bei jų pasirinkimui įtaką dariusius veiksniai, ketinimą keisti darbą. Antroji grupė skirta dirbantiems, tačiau ketinantiems keisti darbą. Siekiama išsiaiškinti, kodėl ketina keisti darbą, migracijos į kitus miestus ir šalis ketinimą, galimos emigracijos priežastis.

Dirbantieji sudaro 22,4 procentus tyrime dalyvavusių respondentų: 25 respondentai tik dirba, 30 respondentų studijuoja ir dirba, dar 32 respondentai nurodė, kad mokosi mokykloje ir dirba.

12 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal darbo pobūdį (proc., N=112)

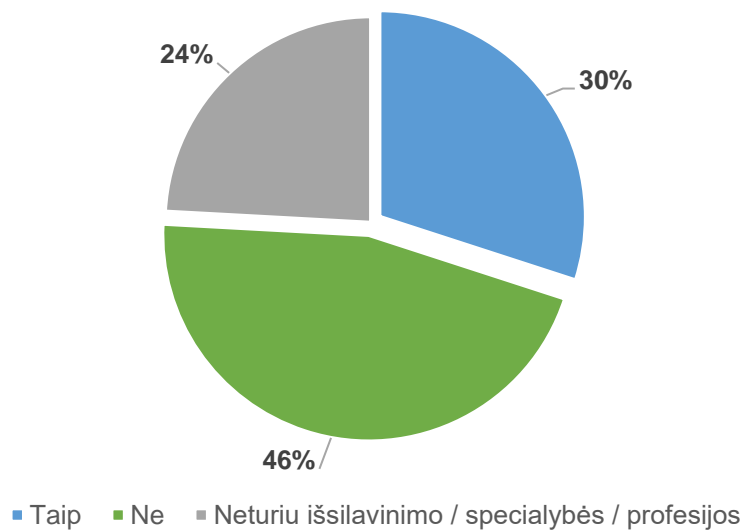
59 procentai tyrime dalyvaujančių dirbančių jaunuolių nurodė, kad yra samdomi darbuotojai, 31 procentas respondentų verčiasi savarankiškai (turi savo verslą, dirba pagal verslo liudijimą ar užsiima individualia veikla). 3 procentai respondentų nurodė, kad yra samdomi darbuotojai, bet kartu turi ir savo verslą (žr. 12 pav.). Atsakymo variantą „Kita“ pasirinkę respondentai (7 procentai) nurodė, jog yra valstybės tarnautojai, dirba laikinai (sezoninis darbas, nereguliarus grafikas), padeda šeimai ar giminėms versle.

13 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal darbo pobūdį (proc., N=126)

44 procentai dirbančių tiriamųjų nurodė dirbantys pilną darbo dieną, o ne pilną darbo dieną – 21 procentas respondentų. 7 procentai dirba atsitiktinius darbus. Po 6 procentus respondentų dirba keliose darbovietėse arba dirba vienoje darbovietėje ir dar papildomai uždarbiauja. Net 13 procentų apklaustųjų nurodė dirbantys neoficialiai (žr. 13 pav.). Atsakymo variantą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė dirbantys nepastoviu grafiku.

Darbas pagal specialybę – tai rodiklis, parodantis, kokia dalis dirbančiųjų dirba pagal studijuojamą arba baigtą studijų kryptį ar įgytą profesiją / specialybę. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas.

14 pav. Dirba pagal specialybę (proc., N=114)

30 procentai apklaustųjų dirbančiųjų nurodė dirbantys pagal specialybę. Dar 46 procentai, nurodė kad dirba ne pagal specialybę. 24 procentai apklaustųjų nurodė neturintys jokios specialybės (žr. 14 pav.).

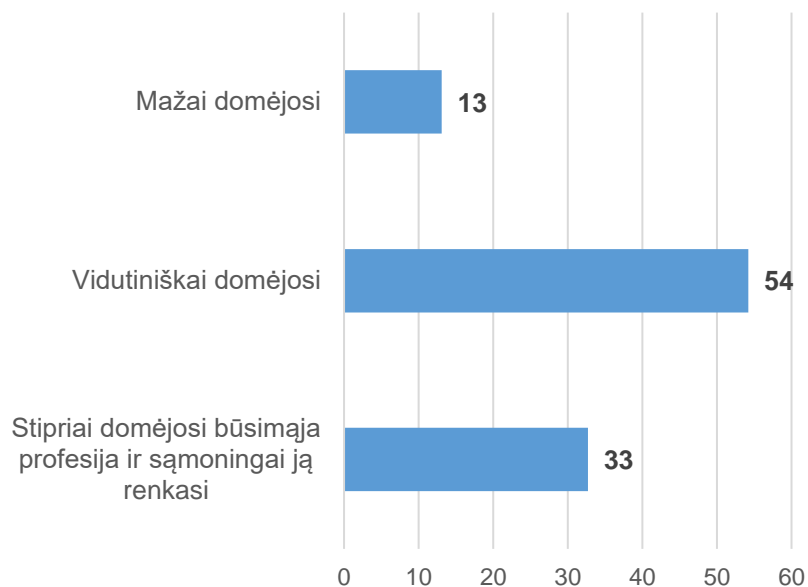
Darbo ne pagal įgytą profesiją priežastys – prašoma nurodyti, kodėl nedirbama pagal įgytą profesiją, pasirinkti leidžiama iš penkių įvardytų priežasčių. Pateikiamas atsakymų procentinis pasiskirstymas.

15 pav. Darbo ne pagal įgytą profesiją priežastys (proc., N=61)

38 procentai apklaustųjų nurodė neturintys jokios specialybės. 21 procentas respondentų nurodė, kad ne pagal įgytą specialybę pradėjo dirbti dar studijuodami. 13 procentų apklaustųjų nurodė, jog darbas pagal specialybę yra neįdomus. 11 procentų apklaustųjų nurodė, kad nerado darbo pagal specialybę. 7 procentai nurodė tai, kad darbas pagal specialybę būtų mažiau apmokamas (žr. 15 pav.). Atsakymą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė, kad dar mokosi arba pasirinko darbą ne pagal specialybę, nes jis yra įdomesnis.

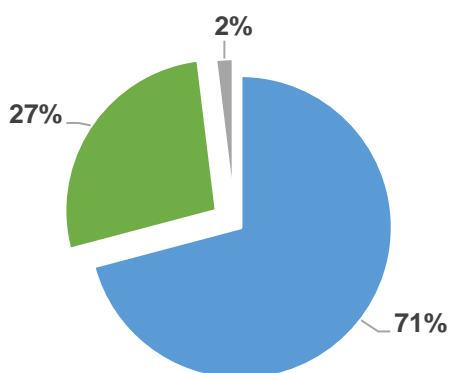
Sąmoningumo renkantis profesiją rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 6 indikatoriais, apie domėjimąsi būsima profesija ir veiksmus, leidusius ją pasirinkti bei geriau jai pasirengti – jis atspindi sąmoningumą, nuoseklumą, pastangas renkantis profesiją. Sąmoningumo, renkantis profesiją, rodiklio reikšmės kinta nuo 6 iki 24: 6 reiškia nesidomėjimą būsima profesija ir sąmoningumo trūkumą, o 24 reiškia aktyvų domėjimąsi būsima profesija ir sąmoningą rengimąsi jai, vadinasi, kuo didesnė rodiklio reikšmė, tuo didesnis domėjimasis ir sąmoningesnis būsimos profesijos pasirinkimas. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: stipriai domėjosi ir sąmoningai rinkosi (nuo 18 iki 24), vidutiniškai (nuo 12 iki 17) ir mažai (nuo 6 iki 11) domėjosi ir nesąmoningai rinkosi profesiją.

16 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal sąmoningumo, renkantis profesiją, rodiklį (proc., N=107)

Bendra vidutinė sąmoningumo renkantis profesiją rodiklio reikšmė yra 15,57, tai rodo bendrą vidutinį domėjimąsi ir vidutinį sąmoningumą renkantis profesiją. 54 procentai dirbančių apklaustųjų vidutiniškai domėjosi būsimąja profesija. 33 procentai būsimą profesiją domėjosi stipriai, o 13 procentų apklaustųjų mažai domėjosi būsimąja profesija ir ją rinkosi nesąmoningai (žr. 16 pav.). Tyrimo rezultatai rodo, kad dirbantieji pagal specialybę, būsimą profesiją rinkosi sąmoningiau.

Jvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 8 indikatoriais, apie pasitenkinimą darbo vietoje, gebėjimą kontroliuoti įvykius ir įveikti kylančius sunkumus, kurie rodo, kad tiriamasis įveikia jam kylančius iššūkius. Rodiklio reikšmės kinta nuo 8 iki 24: 24 reiškia žemą, o 8 – stipriai išreikštą gebėjimą kontroliuoti įvykius ir spręsti problemas darbe. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: gerai ir labai gerai geba spręsti problemas (nuo 8 iki 13), vidutiniškai (nuo 14 iki 19) ir sunkiai (nuo 20 iki 24) įveikia sunkumus ir sprendžia problemas darbe.

- Labai gerai kontroliuoja įvykius ir geba spręsti problemas
- Vidutiniškai geba spręsti problemas
- Sunkiai geba spręsti problemas

17 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklį (proc., N=103)

Bendra vidutinė įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklio reikšmė yra 11,95 ir rodo aukštą gebėjimą valdyti kylančius sunkumus ir spręsti problemas.

71 procentas respondentų geba gerai ir labai gerai įveikti kylančius sunkumus, 27 procentai pasižymi vidutiniu gebėjimu spręsti problemas. 2 procentai apklaustųjų nurodė, jog būdingas mažai išreikštas gebėjimas kontroliuoti įvykius ir spręsti problemas darbe (žr. 17 pav.).

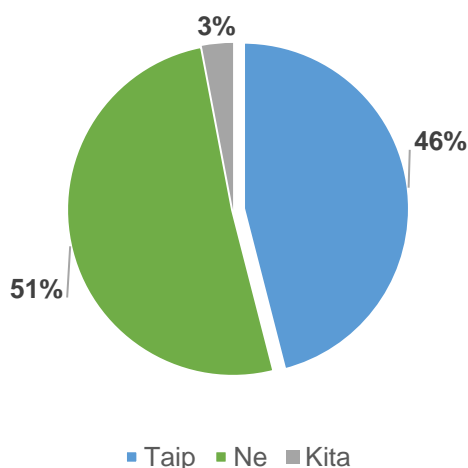
Ketinimai keisti darbą ir mokytis – keturi teiginiai apie ketinimus keisti darbą, migruoti į kitą miestą arba šalį, dirbti arba mokytis, kiekvienas vertinamas trijų rangų skale pagal teiginio tinkamumą tiriamajam. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas dirbančiųjų grupėje.

18 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal ketinimus keisti darbą ir mokytis (proc., N=102)

79 procentai respondentų nurodė, kad ketina mokytis / tęsti mokslus. 56 procentai respondentų ketina keisti darbą tame pačiame mieste, o 49 procentai nurodė ketinantys persikvalifikuot. 33 procentai apklaustųjų nurodė ketinantys ieškoti darbo kitame mieste, o 37 procentai ketina važiuoti užsidirbti į užsienį (žr. 18 pav.).

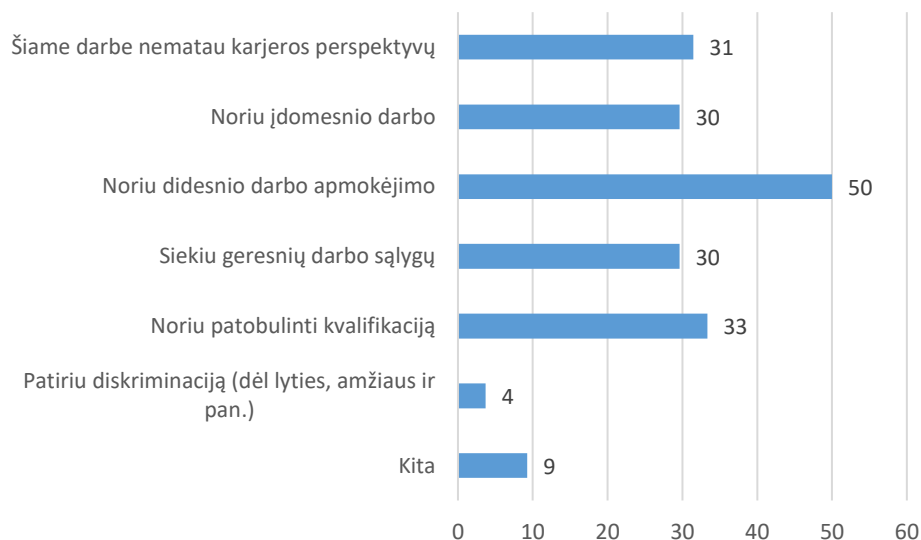
Ketinimo keisti darbo vietą rodiklis – matuojamas dichotominiu klausimu – planuoja ar neplanuoja keisti darbą. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas dirbančiųjų grupėje.

19 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal ketinimus keisti darbo vietą (proc., N=100)

Darbo vietą ketina keisti 46 procentai respondentų, tuo tarpu 51 procentas dirbančiųjų darbo vietos keisti neketina (žr. 19 pav.). Atsakymą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė svarstantys keisti darbą ateityje arba nerandantys tinkamo varianto darbo. Tyrimo rezultatai rodo, kad darbą keisti mažiau linkę tie respondentai, kurie dirba pagal specialybę.

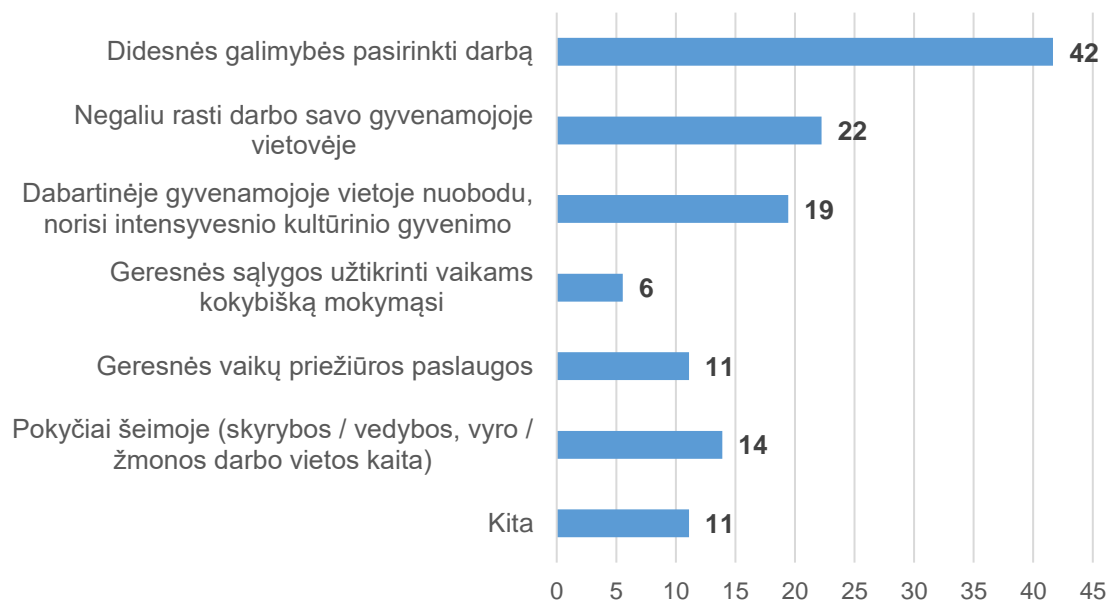
Ketinimo keisti darbo vietą priežastys – pateiktos penkios priežastys, leidžiama pasirinkti ne daugiau kaip tris svarbiausias. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas dirbančiųjų grupėje.

20 pav. Ketinimo keisti darbo vietą priežastys (proc., N=54)

Pagrindine priežastimi keisti darbą dauguma respondentų (50 procentų) įvardijo didesnio darbo apmokėjimo poreikį. 33 procentai respondentų nori patobulinti kvalifikaciją. 31 procentas apklaustųjų nurodė tai, jog dabartiniame darbe nemato karjeros perspektyvų. Po 30 procentų apklaustųjų nurodė norintys įdomesnio darbo arba siekia geresnių darbo sąlygų. 4 procentai apklaustųjų priežastimi keisti darbą nurodė patiriamą diskriminaciją (žr. 20 pav.). Atsakymo variantą „Kita“ pasirinkę respondentai priežastimis nurodė ketinimus baigus studijas ieškoti darbo pagal specialybę arba keisti darbo vietą dėl gyvenamosios vietos.

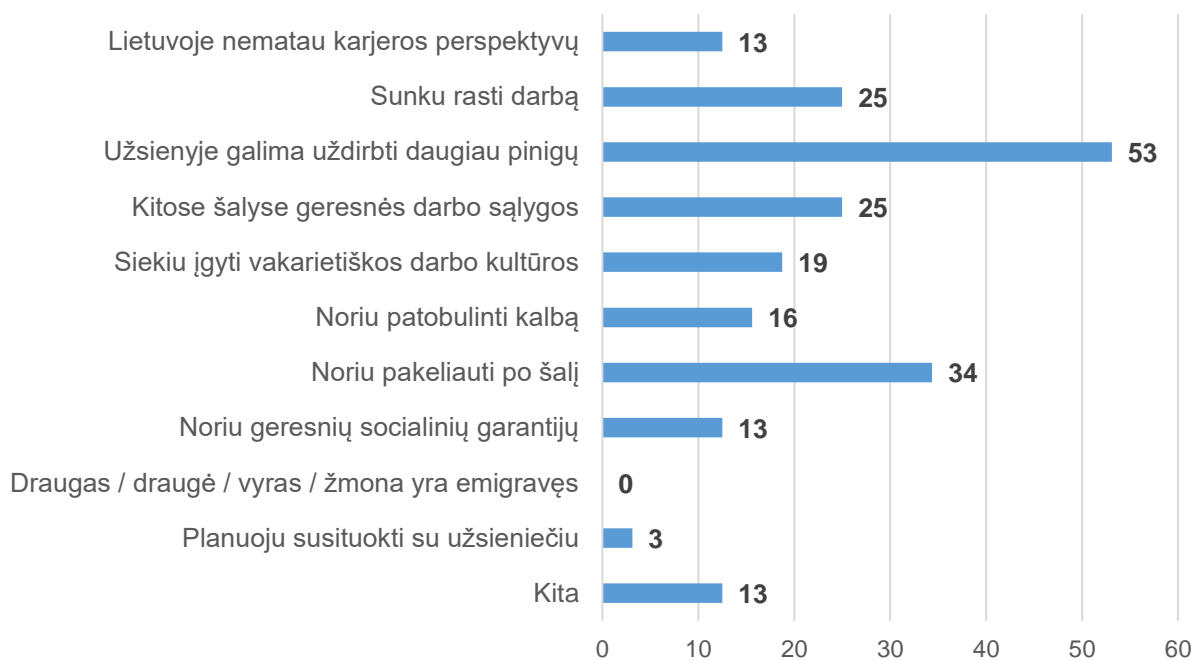
Darbo paieškos kitame mieste (migracijos į kitą miestą) priežastys – pateiktos šešios priežastys. Galima pasirinkti ne daugiau kaip tris svarbiausias. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas dirbančiųjų grupėje.

21 pav. Darbo paieškų kitame mieste (migracijos į kitą miestą) priežastys (proc., N=36)

Kiek mažiau nei pusė (42 procentai) respondentų, norinčių darbo ieškoti kitame mieste, pagrindine to priežastimi nurodo didesnes galimybes pasirinkti darbą. 22 procentai apklaustųjų teigia negalintys rasti darbo savo gyvenamojoje vietovėje. 19 procentų tai, kad dabartinėje gyvenamojoje vietoje nuobodu, norisi intensyvesnio kultūrinio gyvenimo. 14 procentų rinkęsi darbą kitame mieste dėl pokyčių šeimoje. 11 procentų apklaustųjų aktualios geresnės vaikų priežiūros paslaugos, dar 6 - geresnės sąlygos užtikrinti vaikams kokybišką mokymąsi (žr. 21 pav.). Atsakymo variantą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė darbo kitame mieste ieškoti neketinantys.

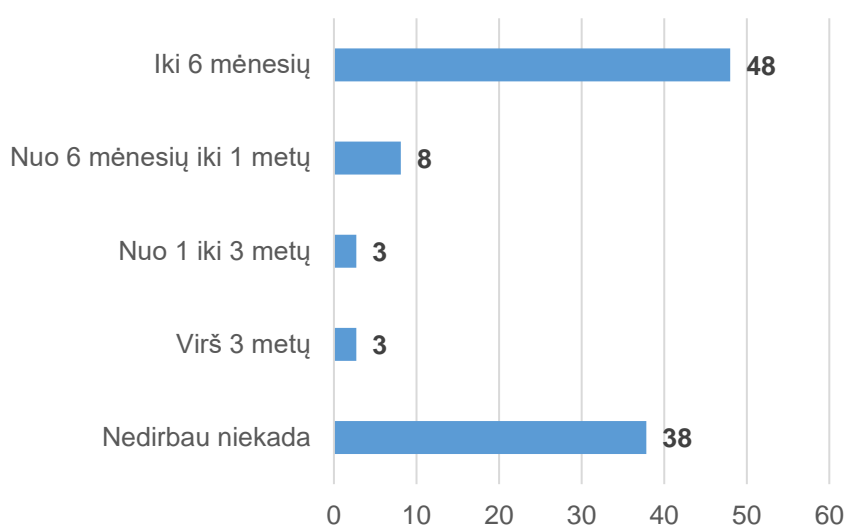
Darbo paieškos užsienyje (migracijos į užsienį) priežastys – pateikta dešimt priežasčių. Prašoma pasirinkti ne daugiau kaip tris svarbiausias. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas dirbančiųjų grupėje.

22 pav. Darbo paieškos užsienyje (migracijos į užsienį) priežastys (proc., N=32)

53 procentai apklaustųjų pagrindine priežastimi, dėl kurios darbo ieškotų užsienyje, nurodė tai, jog užsienyje galima užsidirbti daugiau pinigų. 34 procentai apklaustųjų nori pakeliauti po šalį. Po 25 procentus darbo ieškotų dėl sunkumų susirasti darbą arba dėl geresnių darbo sąlygų. 19 procentų respondentų siekia įgyti vakarietiškos darbo kultūros, dar 16 procentų - nori patobulinti kalbą. Po 13 procentų respondentų nemato karjeros perspektyvų Lietuvoje arba nori geresnių socialinių garantijų. 3 procentai respondentų priežastimi nurodė tai, kad planuoja susituokti su užsieniečiu (žr. 22 pav.). Atsakymo variantą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė, jog neketina darbo ieškoti užsienyje.

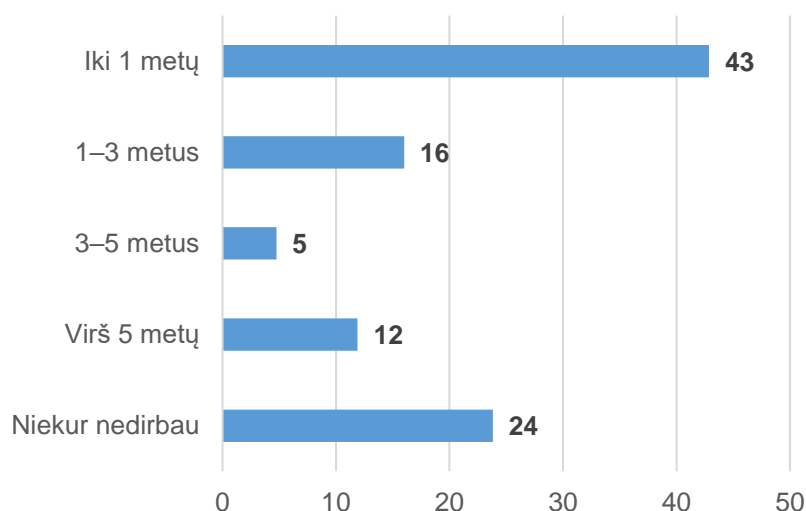
Paskutinio nedarbo trukmės rodiklis – matuojamas 5 rangų nedarbo trukmės skale, nuo „iki 6 mėnesių“ iki „niekada nedirbau“. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas nedirbančiųjų ir nesimokančiųjų grupėje.

23 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal paskutinio nedarbo trukmės rodiklį (proc., N=37)

48 procentai respondentų atsakė, kad yra trumpalaikiai bedarbiai – apklaustųjų nedarbo trukmė yra iki 6 mėnesių. 8 procentai apklaustųjų nedirba nuo 6 mėn. iki 1 metų, 3 procentai – nuo 1 iki 3 metų, 3 procentai - virš 3 metų. Dar 38 procentai apklaustųjų nurodė niekada nedirbę (žr. 23 pav.).

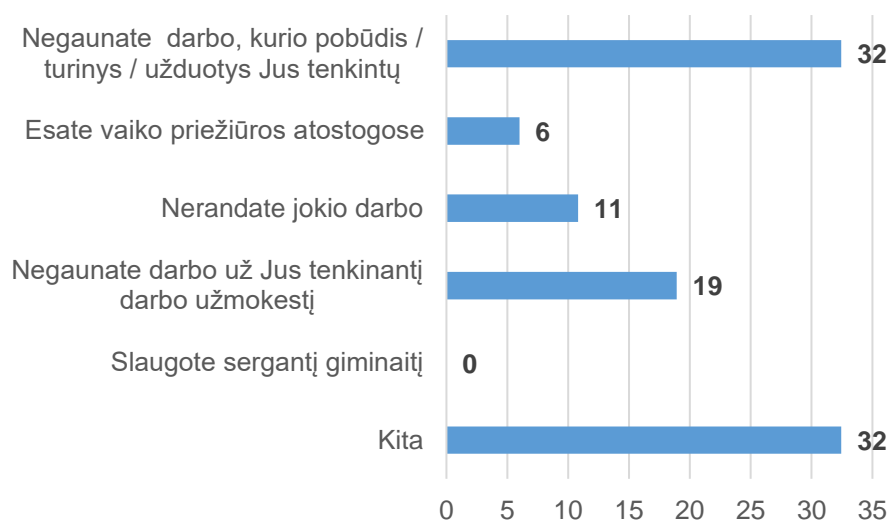
Darbo paskutinėje darbovietėje trukmės rodiklis – matuojamas 5 rangų darbo trukmės skale nuo „niekada nedirbau“ iki „virš 5 metų“. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas nedirbančiųjų ir nesimokančiųjų grupėje.

24 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal darbo paskutinėje darbovietėje trukmės rodiklį (proc., N=42)

43 procentų apklaustųjų darbo trukmė ankstesnėje darbovietėje yra iki 1 metų. 16 procentų respondentų ankstesnėje darbovietėje nurodo išdirbę 1 -3 metus. 12 procentų ankstesnėje darbovietėje išdirbo virš 5 metų, dar 5 procentai – 3-5 metus. 24 procentai apklaustųjų nurodė niekur nedirbę (žr. 24 pav.).

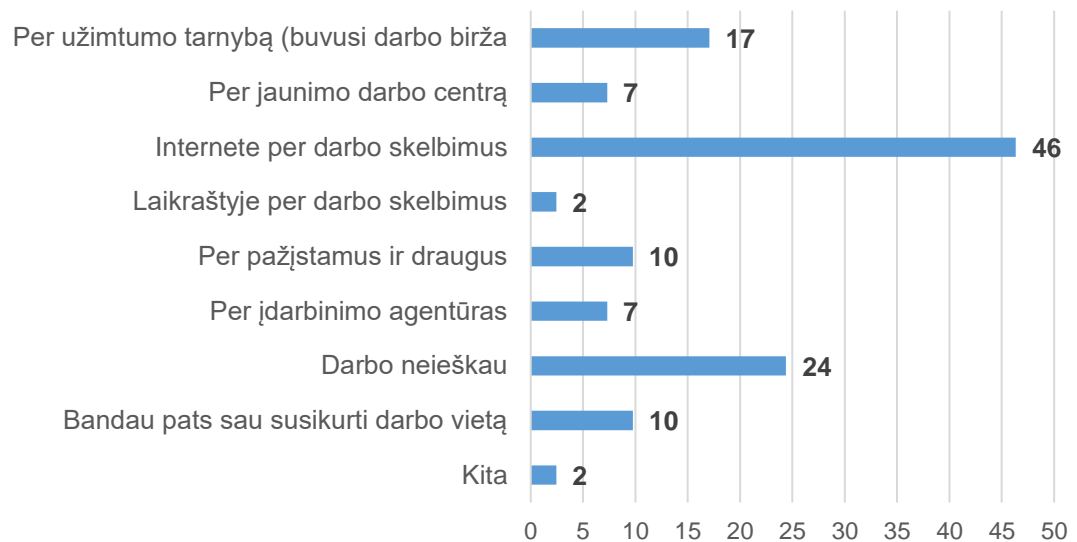
Nedarbo priežastys – pateiktos penkios priežastys, leidžiama pasirinkti vieną pagrindinę priežastį. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas nedirbančiųjų ir nesimokančiųjų grupėje.

25 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal nedarbo priežastis (proc., N=37)

32 procentai apklaustųjų nurodė negaunantys darbo kurio pobūdis juos tenkintų. 19 procentų negauna darbo už juos tenkinantį darbo užmokestį. 6 procentai apklaustųjų yra vaiko priežiūros atostogose. 11 procentų – neranda jokio darbo. 32 procentai apklaustųjų pasirinko atsakymą „Kita“ (žr. 25 pav). Atsakymo variantą „Kita“ pasirinkę respondentai pagrindinėmis nedarbo priežastimis nurodė tai jog yra nedarbigume arba šiuo metu mokosi ir dirba nereguliariai.

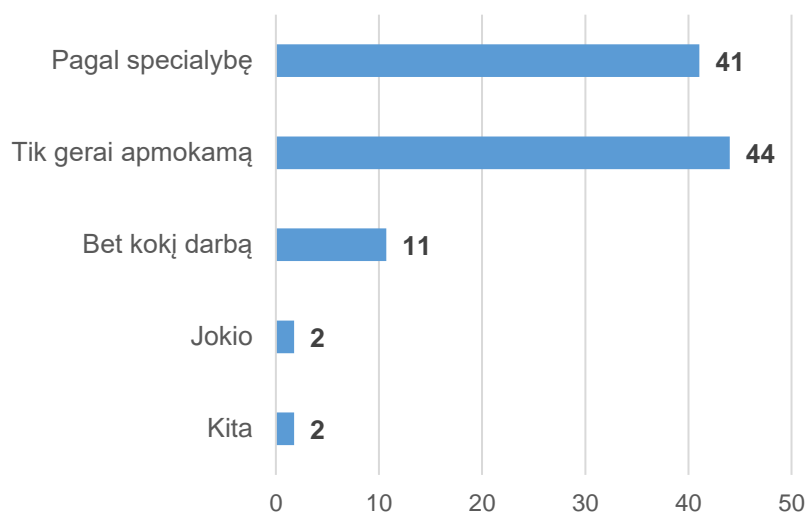
Darbo paieškos būdai – pateikti septyni darbo paieškos būdai, leidžiama pasirinkti visus tinkančius atsakymus. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas nedirbančiųjų ir nesimokančiųjų grupėje.

26 pav. Darbo paieškos būdai (proc., N=41)

46 procentai apklaustųjų darbo ieško per internete skelbiamus darbo skelbimus. 17 procentų respondentų nurodė darbo ieškantys per užimtumo tarnybą. Po 10 procentų darbo ieško per pažįstamus ir draugus, arba bando patys susikurti sau darbo vietą. O po 7 procentus respondentų nurodė darbo ieškantys per įdarbinimo agentūras arba per jaunimo darbo centrą. 2 procentai darbo ieško laikraštyje per darbo skelbimus. 24 procentai apklaustųjų nurodė darbo neieškantys (žr. 26 pav.).

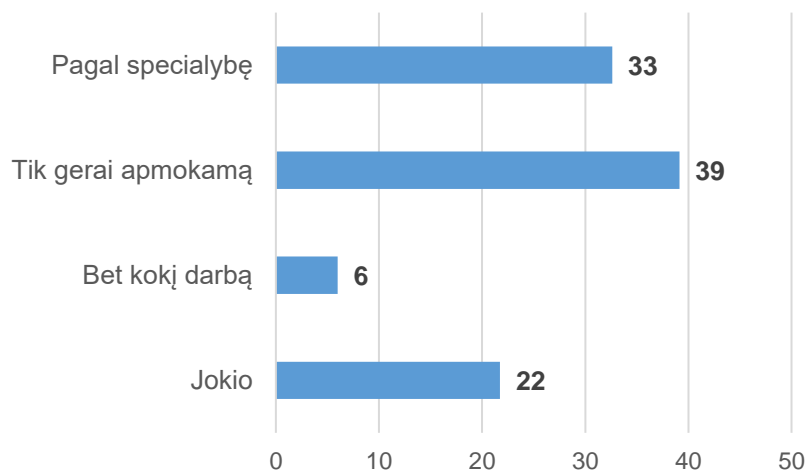
Darbo Lietuvoje, kurį sutiktų dirbti nedirbantys ir nesimokantys, požymiai – pateikti keturi galimi pageidaujamo darbo požymiai, leidžiama pasirinkti vieną. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas nedirbančiųjų ir nesimokančiųjų grupėje.

27 pav. Darbo Lietuvoje, kurį sutiktų dirbti nedirbantys ir nesimokantys, požymiai (proc., N=56)

44 procentai į klausimą atsakiusių tyrimo dalyvių sutiktų dirbti tik gerai apmokamą darbą. Dar 41 procentas apklaustųjų sutiktų dirbti tik darbą pagal specialybę. 11 procentų sutiktų dirbti bet kokį darbą. 2 procentai nesutiktų dirbti Lietuvoje (žr. 27 pav.).

Darbo užsienyje, kurį sutiktų dirbti šiuo metu nedirbantys ir nesimokantys, požymiai – pateikti keturi galimi pageidaujamo darbo požymiai, leidžiama pasirinkti vieną. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas nedirbančiųjų ir nesimokančiųjų grupėje.

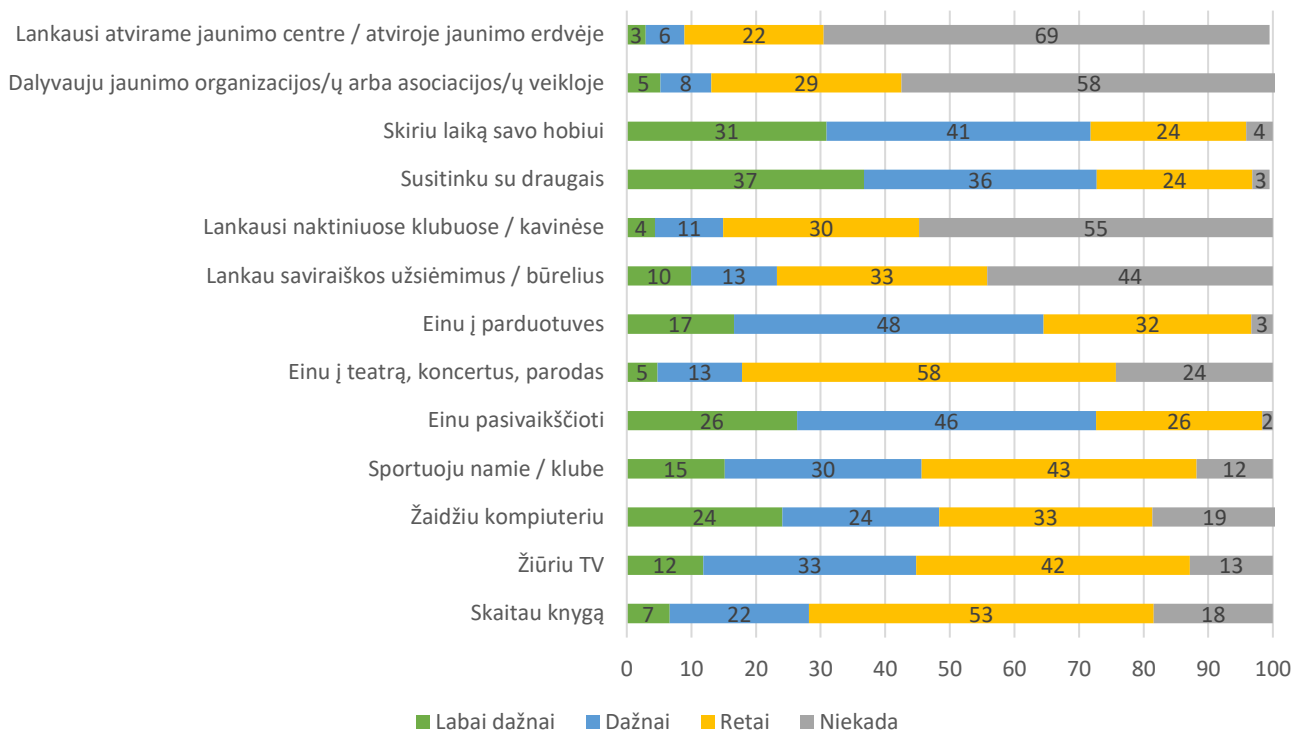
28 pav. Darbo užsienyje, kurį sutiktų dirbti šiuo metu nedirbantys ir nesimokantys, požymiai (proc., N=46)

Užsienyje 39 procentai respondentų taip pat sutiktų dirbti tik gerai apmokamą darbą. 33 procentai respondentų sutiktų dirbti darbą pagal specialybę. 22 procentai respondentų nesirinktų jokio darbo užsienyje, o 6 procentai - bet kokį darbą (žr. 28 pav.).

3.5. Laisvalaikis

Laisvalaikis – tai laisvas laikas, liekantis nuo darbo, mokslo (mokymosi mokykloje) ir studijų. Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip Kauno rajono savivaldybėje gyvenantys ir besimokantys jauni žmonės leidžia laisvalaikį ir nustatyti jaunuolių pasitenkinimą laisvalaikio praleidimo būdų ir formų pasirinkimo galimybėmis.

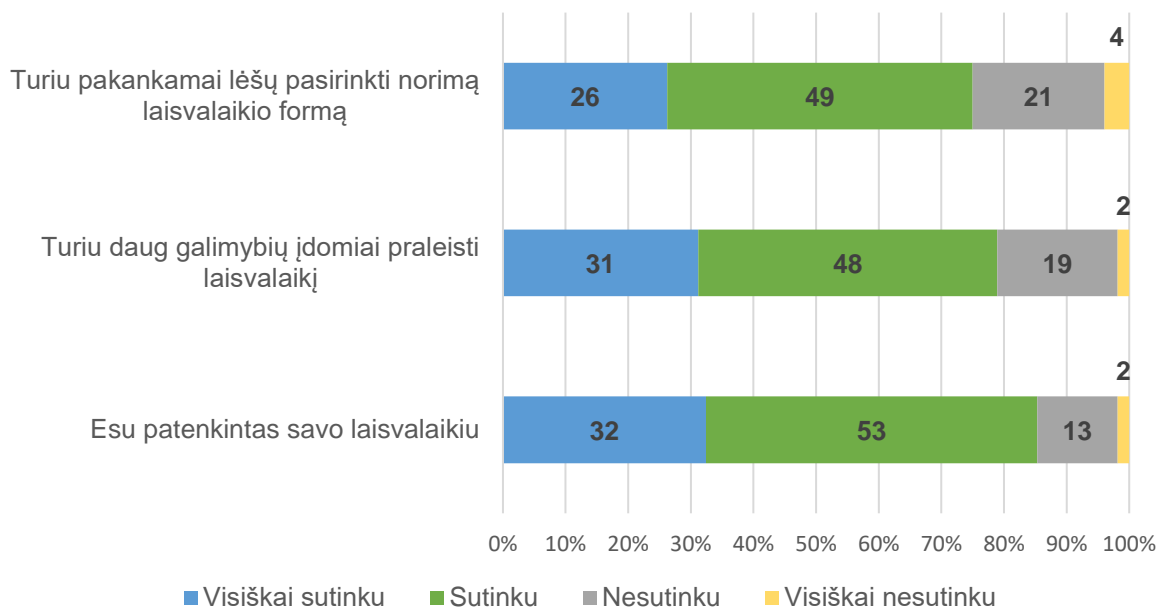
Laisvalaikio leidimo būdai – pateikiama 13 laisvalaikio leidimo būdų, vertinamų 4 rangų skalėje nuo „labai dažnai“ iki „niekada“. Pateikiamas procentinis atsakymų variantų pasiskirstymas.

29 pav. Laisvalaikio leidimo būdai (proc., N=482)

Laisvalaikio tyrime dalyvavę jauni žmonės dažniausiai susitinka su draugais (73 procentai), eina pasivaikščioti (72 procentai), skiria laiką savo hobiui (72 procentas), eina į parduotuves (65 procentai). 48 procentai respondentų laisvalaikiu žaidžia kompiuteriu, 45 procentai apklaustųjų laisvalaikiu sportuoja, 45 procentai - žiūri televizorių, 29 procentai - skaito knygas. 23 procentai laisvalaikiu mėgsta lankyti įvairius užsiėmimus, būrelius. Mažiausiai populiarios laisvalaikio praleidimo formos jaunuolių tarpe yra teatrų, koncertų, parodų lankymas (18 procentų), lankymasis naktiniuose klubuose bei kavinėse (15 procentų), dalyvavimas organizacijų veikloje (13 procentų), lankymasis atviraime jaunimo centre / atvirose jaunimo erdvėse (9 procentai) (žr. 29 pav.).

Pasitenkinimo laisvalaikiu, galimybių įdomiai leisti laisvalaikį vertinimo ir turimų lėšų pasirinkti norimą laisvalaikio formą vertinimo rodikliai – tai subjektyvūs rodikliai, matuojami 4 rangų skale nuo „visiškai sutinku“ iki „visiškai nesutinku“. Pateikiami procentiniai atsakymų pasiskirstymai.

30 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasitenkinimo laisvalaikiu, galimybių įdomiai leisti laisvalaikį vertinimo, turimų lėšų pasirinkti norimą laisvalaikio formą vertinimo rodiklius (proc., N=490)

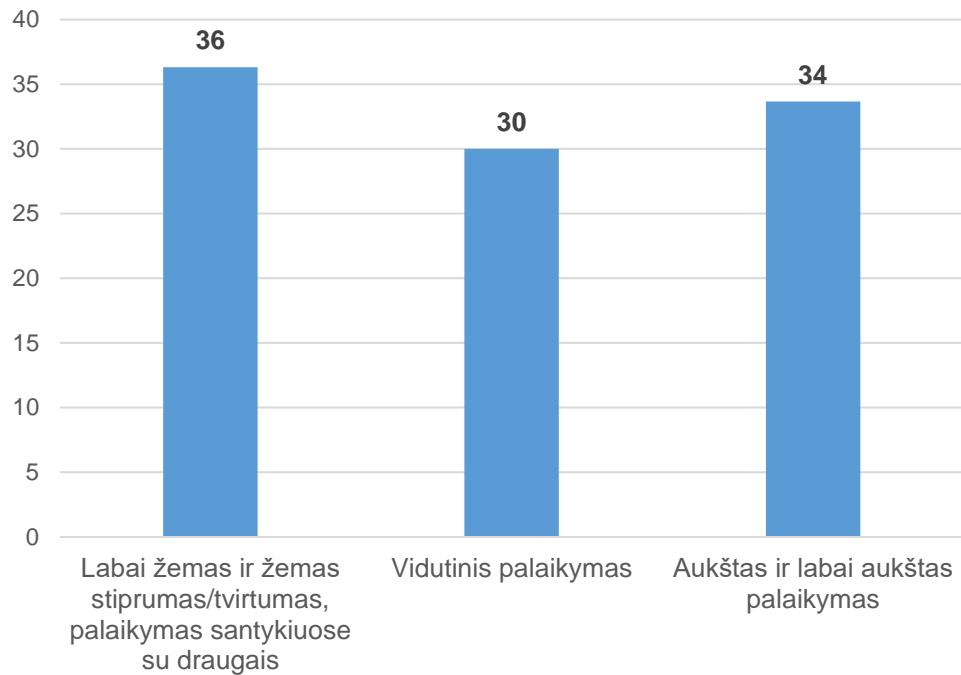
Savo laisvalaikiu patenkinti 85 procentai apklaustųjų. Daug galimybių įdomiai praleisti laisvalaikį turi 79 procentai respondentų, o pakankamai lėšų pasirinkti norimą laisvalaikio formą – 75 procentai tyrimo dalyvių (žr. 30 pav.). Tyrimo rezultatai rodo, kad savo laisvalaikiu labiau patenkinti yra tie respondentai, kurių manymu jie turi daug galimybių jį praleisti įdomiai bei pakankamai lėšų pasirinkti norimą laisvalaikio leidimo formą. Pozityviausiai savo laisvalaikį vertina vyriausios amžiaus grupės (24-29 m.) atstovai. Blogiausiai savo laisvalaikį vertina jauniausios amžiaus grupės (14-18 m.) atstovai.

Jaunuoliai nurodė kokios laisvalaikio praleidimo formos juos domintų Kauno rajone. Dažniausi atsakymai: daugiau būrelių jaunimui atitolusiose vietovėse (meno, sporto būreliai), daugiau savanorystės galimybių, įvairūs renginiai, sporto šventės, mokymai ir seminarai verslumo, finansų, komunikacijos temomis. Mokymai ir seminarai apie universitetų galimybes, darbo įpatumus, specialybės/ kvalifikacijos galimybes. Jaunuoliams taip pat trūksta erdvių kur jie galėtų leisti laisvalaikį patalpose ir lauke.

3.6. Draugai

Šia klausimų grupe siekiama išsiaiškinti, kokia yra jaunimo santykių su draugais kokybė, koks artimų draugų skaičius, ar lengva susirasti naujų draugų ir ar apklaustieji jaučia socialinį palaikymą.

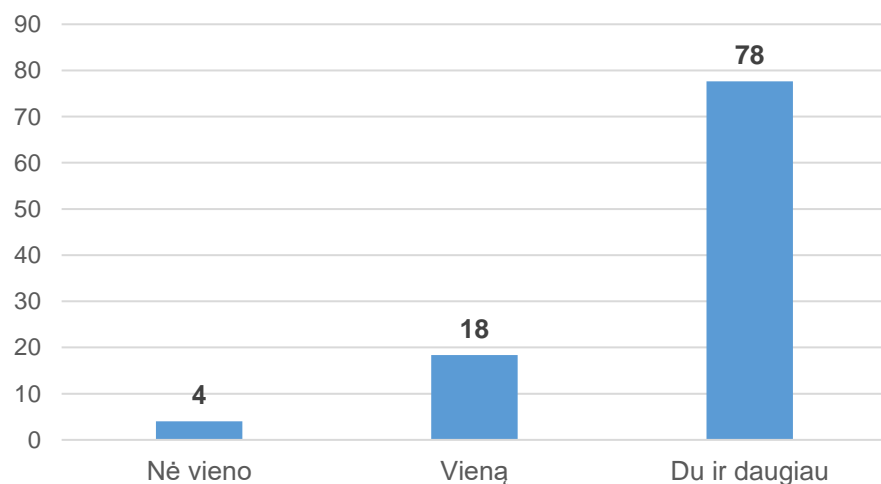
Santykių su draugais kokybės rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 5 indikatoriais, apie santykių su draugais patirtis arba santykių su draugais kokybės suvokimą. Santykių su draugais kokybė išreiškiama tokiais draugystės požymiais, kaip pasitenkinimas, pasitikėjimas, pagalbos suteikimas, atvirumas. Kiekvienam tiriamajam indikatorių rangų reikšmės sumuojamos ir gaunamas suminis santykių su draugais kokybės rodiklis, kurio reikšmės kinta nuo 5 iki 20: 5 reiškia stiprius, palaikančius, o 20 reiškia silpnus, nepalaikančius santykius su draugais. Vadinas, kuo žemesnė rodiklio reikšmė, tuo kokybiškesni santykiai su draugais, tuo daugiau socialinio palaikymo tiriamieji sulaukia iš draugų. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: sulaukia aukšto ar labai aukšto (nuo 5 iki 10), vidutinio (nuo 11 iki 15) ir labai žemo ir žemo (nuo 16 iki 20) stiprumo / tvirtumo, palaikymo santykiuose su draugais.

31 pav. Santykių su draugais kokybės rodiklis (proc., N=490)

Santykių su draugais kokybės rodiklio vidutinė reikšmė – 13,40. Tai rodo vidutinį santykių su draugais kokybės lygį. 34 procentų tyrimo dalyvių turi aukšto ar labai aukšto palaikymo santykius su draugais. 30 procentų respondentų turi vidutinio ir 36 procentai apklaustųjų turi žemo ir labai žemo lygio palaikymo santykius su draugais (žr. 31 pav.).

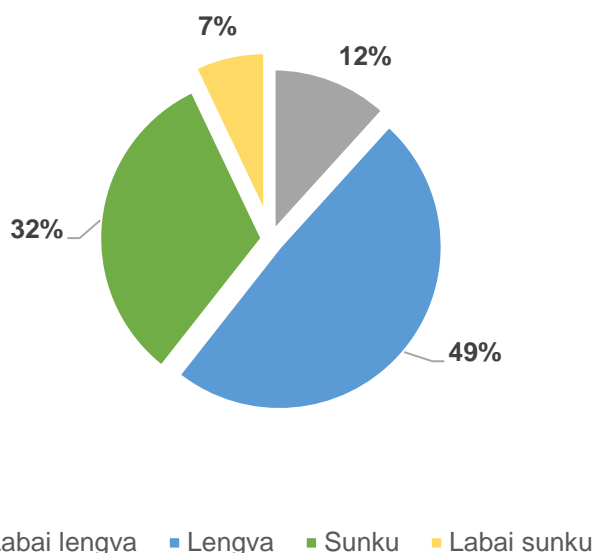
Artimų draugų skaičius – tai rodiklis, atspindintis socialinių santykių platumą. Jo nepakanka nusakyti visai santykių visumai, tačiau draugus mes renkames, jie nėra duoti gimstant, kaip, pavyzdžiui, šeimos nariai, giminaičiai, todėl santykiai su draugais gali būti artimesni, glaudesni, intensyvesni ir netgi svarbesni. Taip pat šis rodiklis tam tikra prasme atspindi gebėjimą užmegzti ir palaikyti draugiškus artimus santykius bent su vienu ar keliais žmonėmis. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas.

32 pav. Artimų draugų skaičius (proc., N=496)

Dauguma (78 procentai) apklaustųjų turi du ir daugiau artimų draugų. Vieną artimą draugą turi 18 procentai, o nė vieno – 4 procentai respondentų (žr. 32 pav.).

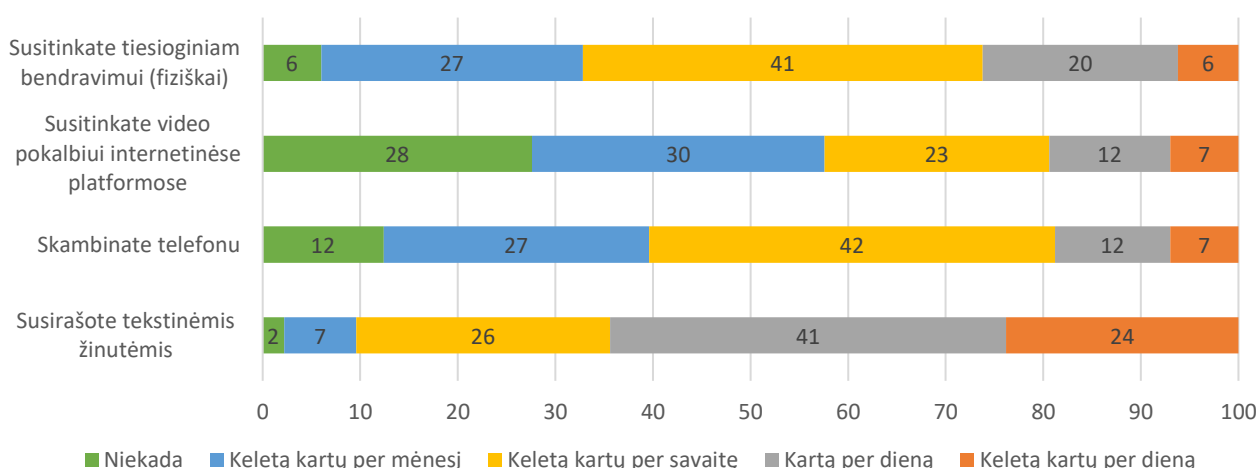
Naujų draugysčių užmezgimo lengvumas – rodiklis, parodantis tiriamojo suvokimą, kaip jam sekasi užmegzti naujas draugystes, naujus draugiškus santykius. Matuojamas keturių rangų skale, nuo „labai lengva“ iki „labai sunku“. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas.

33 pav. Naujų draugysčių užmezgimo lengvumas (proc., N=495)

12 procentų apklaustųjų naujas draugystes užmegzti yra labai lengva, 49 procentams – lengva. 32 procentai respondentų pripažino, jog pažintis užmegzti jiems sunku, 7 procentams – labai sunku (žr. 33 pav.). Tyrimo rezultatai rodo, kad daugiau artimų draugų turintiems yra lengviau užmegzti naujas draugystes. Naujų draugų lengviau susiranda 14-18 m. jaunimas.

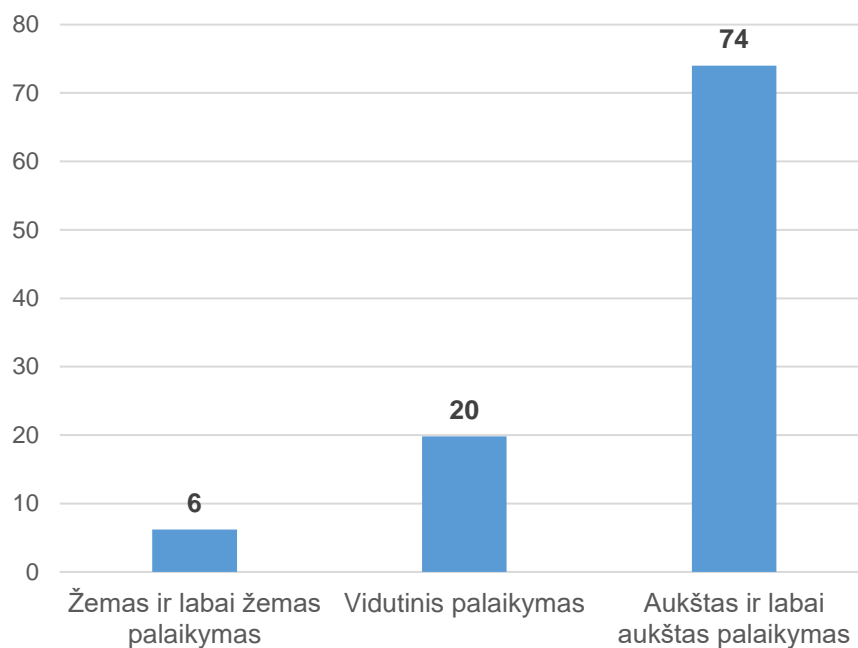
Jaunimo bendravimo su draugais būdų rodiklis – 4 jaunimo bendravimo būdai, vertinami 5 rangų dažnumo per pastaruosius 6 mėnesius skalėmis nuo „keletą kartų per dieną“ iki „niekada“. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

34 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal jaunimo bendravimo su draugais būdų rodiklį (proc., N=500)

Populiariausias jaunimo bendravimo su draugais būdas – susirašymas tekstinėmis žinutėmis. Taip kelis kartus per dieną bendrauja 24 procentai respondentų. Mažiausiai populiarus bendravimo būdas – video pokalbiai internetinėse platformose. 28 procentai apklaustųjų to nedaro niekada, o 30 procentų keletą kartų per mėnesį (žr. pav. 34).

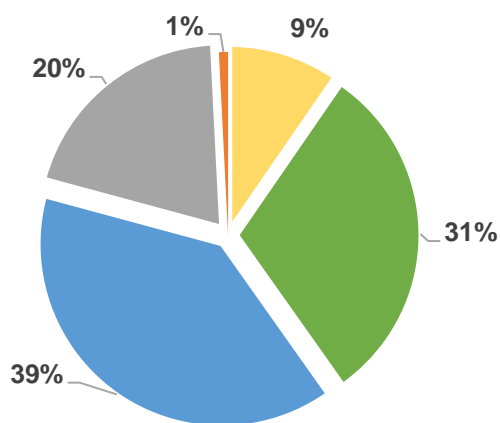
Socialinio palaikymo rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojantis, ar tiriamieji apskritai sulaukia socialinės paramos ir palaikymo – nesvarbu, iš kokių žmonių, svarbu, kad sulaukia. Rodiklis matuojamas 6 dichotominiais indikatoriais, įvardijančiais įvairius socialinio palaikymo būdus. Kiekvienam tiriamajam skaičiuojami indikatoriai, kuriems pasirinktas atsakymo variantas „taip“. Gaunamas rodiklis, kuris kinta nuo 0 iki 6: 0 reiškia socialinio palaikymo ir paramos nebuvimą, o 6 – stiprų socialinį palaikymą ir paramą. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: sulaukia labai žemo ir žemo (nuo 0 iki 2), vidutinio (nuo 3 iki 4) ir aukšto ar labai aukšto (nuo 5 iki 6) socialinio palaikymo.

35 pav. Socialinio palaikymo rodiklis (proc., N=500)

Nustatyta, kad vidutinė socialinio palaikymo reikšmė yra 4.99. Tai rodo, kad susilaukiama vidutinio, tačiau arti aukšto socialinio palaikymo. Dauguma apklaustųjų (74 procentai), sulaukia aukšto ir labai aukšto socialinio palaikymo, 20 procentų – vidutinio, 6 procentai – žemo ir labai žemo socialinio palaikymo (žr. 35 pav.). Žemo ir labai žemo palaikymo santykiais dažniau pasižymi vyriausios amžiaus grupės, 24-29 m. apklaustieji. Kaip to priežastis respondentai dažniausiai nurodė tai, kad neturi žmonių, kurie padeda duodami ar paskolindami pinigų, verčia susimąstyti apie respondentų jausmus bei vertybes, ar išklauso neteisdamis ir neduodami patarimų.

Jaunimo užimtumo kaimynystėje rodiklis – matuojamas keturių rangų skale, nuo „visiškai nesutinku“ iki „visiškai sutinku“. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas.

■ Visiškai sutinku ■ Sutinku ■ Nesutinku ■ Visiškai nesutinku ■ N/N

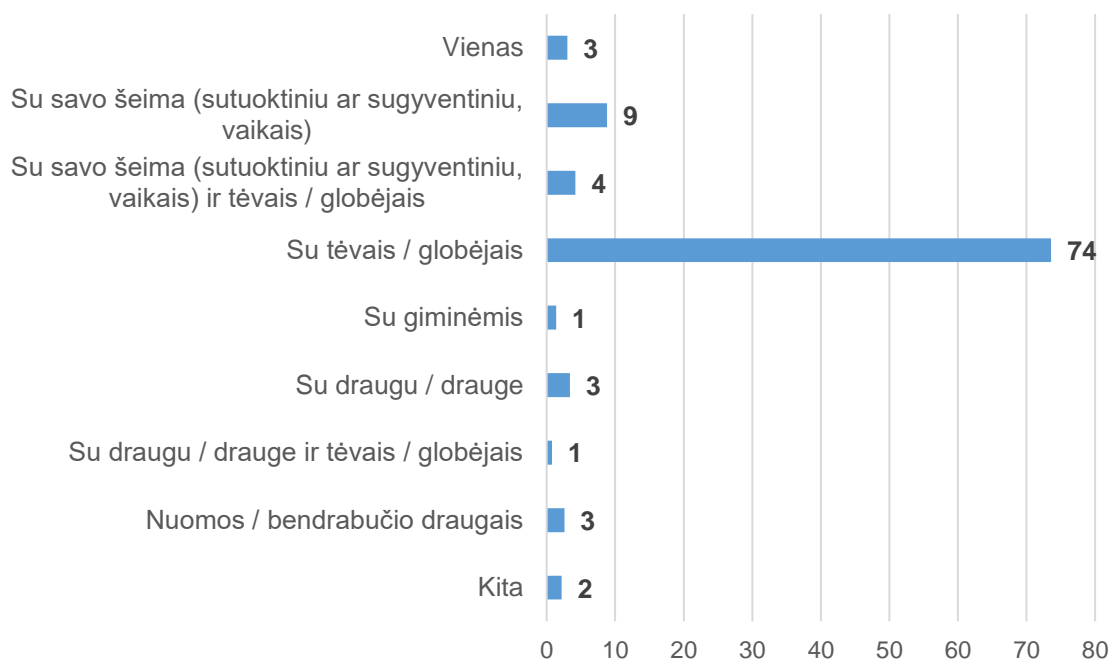
36 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal Jaunimo užimtumo kaimynystėje rodiklį (proc., N=500)

40 procentų respondentų sutinka ar visiškai sutinka, kad kaimynystėje, kurioje gyvena, yra daugybė dalykų, kuriais gali užsiimti jaunimas. 59 procentai respondentų mano, kad kaimynystėje, kurioje gyvena, trūksta jaunimui skirtų veiklų. 1 procentas apklaustųjų į klausimą neatsakė (žr. 36 pav.).

3.7. Gyvenimo sąlygos

Jaunimo gyvenimo sąlygoms apibūdinti buvo pasirinktos kelios rodiklių grupės. Jas sudaro rodikliai apie būsto sąlygas, materialinę padėtį bei sąlygas jauniems žmonėms užsiimti verslu.

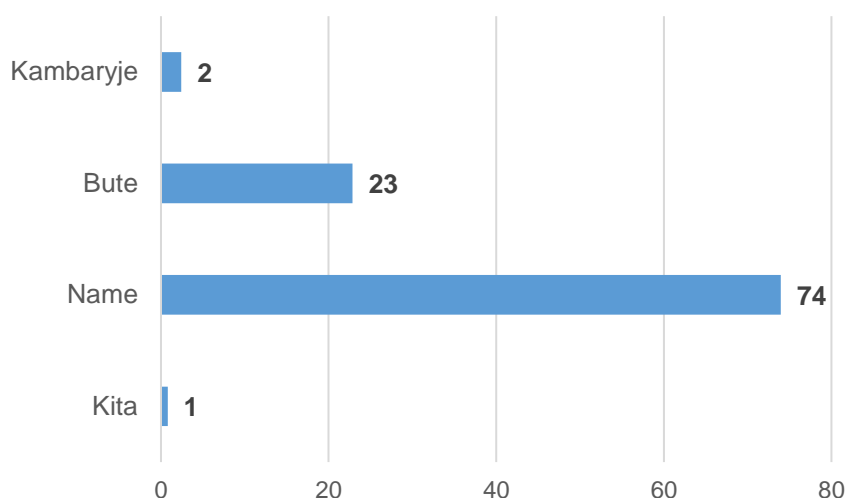
Būsto sąlygos apibūdinamos trimis rodikliais. Pirmas – su kuo vienuose namuose gyvena, pvz., vieni, su tėvais, su savo šeima, ar su savo šeima ir tėvais. Antras – kokiomis sąlygomis gyvena, t. y., kambaryje, bute ar name. Trečias – kam priklauso būstas, kuriame gyvena, pvz., jiems, tėvams, nuomojamas ir pan. Pateikiami procentiniai atsakymų variantų pasiskirstymai.

37 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal tai, su kuo kartu gyvena (proc., N=500)

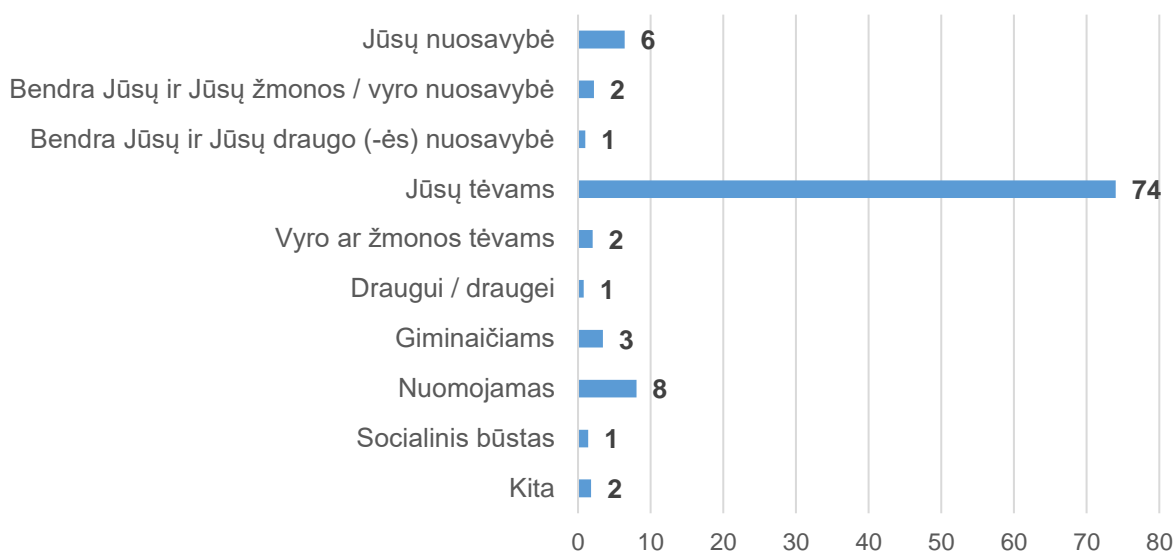
74 procentai Kauno rajono savivaldybės jaunuolių gyvena su tėvais / globėjais. 9 procentai respondentų – su savo šeima. 4 procentai apklaustųjų gyvena su savo šeima ir tėvais / globėjais. Po 3

procentus apklausos dalyvių gyvena su draugu / drauge, vieni arba su nuomos / bendrabučio draugais. Po 1 procentą gyvena su giminėmis arba su draugu / drauge ir tėvais/ globėjais (žr. 37 pav.). Atsakymą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė, jog gyvena su tėvais, broliais ir seserimis bei giminėmis.

38 pav. Būstas, kuriame gyvena (proc., N=499)

74 procentai apklaustųjų nurodė, kad gyvena name, 23 procentų – bute, dar 2 procentai – kambaryje (žr. 38 pav.).

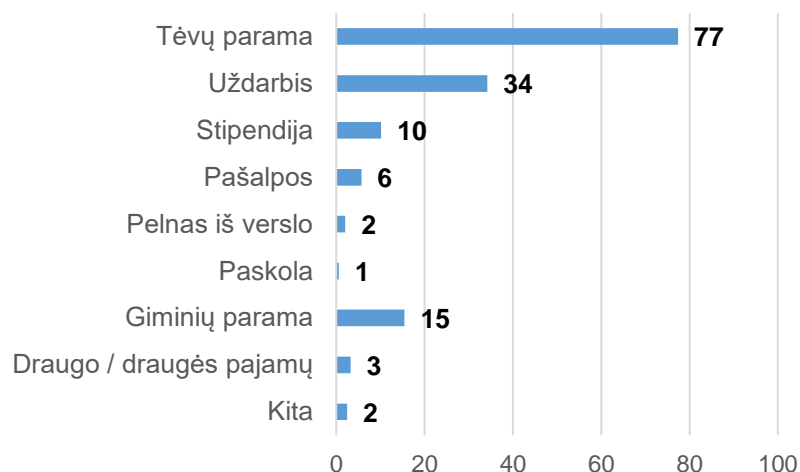

39 pav. Būsto nuosavybė (proc., N=498)

74 procentai jaunuolių gyvena jų tėvams priklausančiame būste, 8 procentai gyvena nuomojamame būste, 6 procentai – nuosavame būste, 3 procentai - būste priklausančiame giminaičiams. Po 2 procentus respondentų gyvena būste priklausančiame bendrai su sutuoktiniu, arba sutuoktinio tėvams priklausančiame būste. Po 1 procentą respondentų gyvena - draugui / draugei priklausančiame būste, gyvenantys būste priklausančiame bendrai su draugu/ drauge arba nurodė gyvenantys socialiniame būste (žr. 39 pav.). Atsakymą „Kita“ pasirinkę apklausos dalyviai nurodė, jog būstas priklauso seneliams, draugo tėvams, vienam iš tėvų arba globėjams.

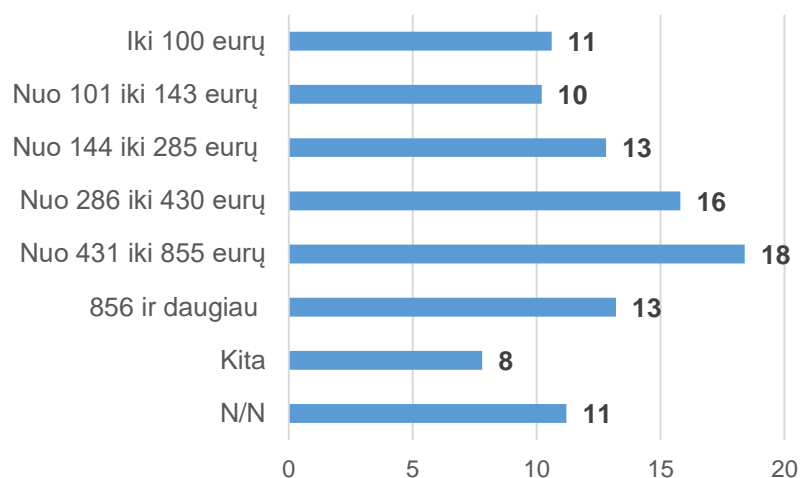
Materialinė padėtis apibūdinama trimis rodikliais. Pirmas – pajamų šaltiniai (respondentai galėjo pasirinkti visus jiems tinkančius atsakymų variantus), antras – kiek vidutiniškai pajamų tenka vienam šeimos

nariui, atskaičiavus mokesčius, trečias – paskolos turėjimas ar neturėjimas (respondentai galėjo pasirinkti kelis atsakymų variantus). Pateikiami procentiniai atsakymų variantų pasiskirstymai.

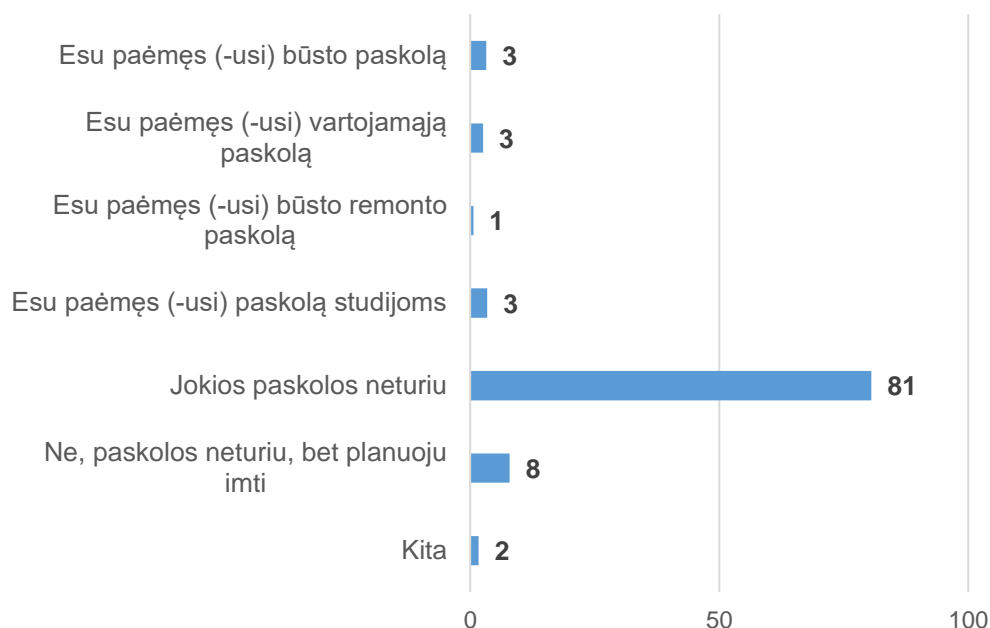
40 pav. Pajamų šaltiniai (proc., N=491)

Tėvų paramą, kaip pajamų šaltinį, nurodė 77 procentai jaunuolių, uždarbį – 34 procentai. 15 procentų nurodė giminių paramą, dar 10 procentų – stipendiją. 6 procentai respondentų nurodė gaunantys pašalpas. 3 procentai nurodė draugo / draugės pajamas, 2 procentai - pelną iš verslo, 1 procentas nurodė paskolą (žr. 40 pav.). Atsakymo variantą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė santaupas, pašalpas, kišenpinigius arba per šventes gaunamus pinigus, ar nurodė, jog šiuo metu pajamų neturi.

41 pav. Pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui (proc., N=500)

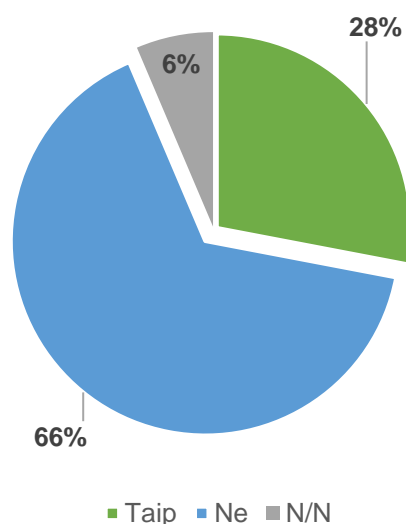
18 procentų respondentų nurodė, kad pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui svyruoja nuo 431 iki 855 eurų, 16 procentų - 286-430 eurų. Po 13 procentų respondentų nurodė - 144-285 eurų, arba 856 eurų ir daugiau. 11 procentų respondentų nurodė, kad vienam šeimos nariui tenkančios pajamos nesiekia 100 eurų, 10 procentų nurodė nuo 101 iki 143 eurų. 11 procentų respondentų į klausimą neatsakė (žr. 41 pav.). Atsakymo variantą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė nežinantys arba nenorintys atskleisti pajamų, tenkančių vienam šeimos nariui.

42 pav. Turimos paskolos (proc., N=467)

81 procentas jaunuolių neturi jokios paskolos ir neketina imti. 8 procentai apklaustųjų nurodė paskolos neturintys, bet planuojantys ją imti. Po 3 procentus respondentų nurodė turintys būsto paskolą, vartojamąją paskolą, arba paskolą studijoms. 1 procentas respondentų nurodė paėmę paskolą būsto remontui (žr. 42 pav.). Atsakymą „Kita“ nurodė paskolos neturintys, nenorintys sakyti, nežinantys arba tai, kad tėvai turi paėmę paskolą.

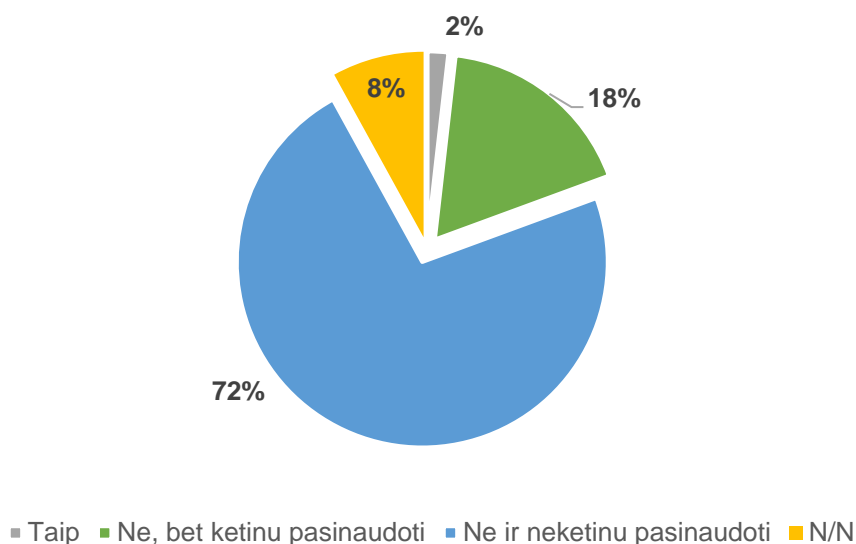
Susipažinimo su LR Vyriausybės pirmo būsto programos, skirtos jaunoms šeimoms rodiklis - matuojamas dichotominiu klausimu – susipažinęs arba nesusipažinęs. Pateikiami procentiniai atsakymų variantų pasiskirstymai.

43 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal susipažinimo LR Vyriausybės pirmo būsto programos, skirtos jaunoms šeimoms rodiklį (proc., N=500)

Daugiau nei pusė (66 procentai) tyrimo dalyvių nurodė, kad nėra susipažinę su LR Vyriausybės pirmo būsto programa, skirta jaunoms šeimoms, tuo tarpu apie ją žinantys teigė 28 procentai respondentų. 6 procentai apklaustųjų į klausimą neatsakė (žr. 43 pav.). Tyrimo rezultatai rodo, kad žinių apie pirmo būsto programą jaunoms šeimoms daugiau turi vyresnės jaunimo amžiaus grupės (24-29 m.) atstovai.

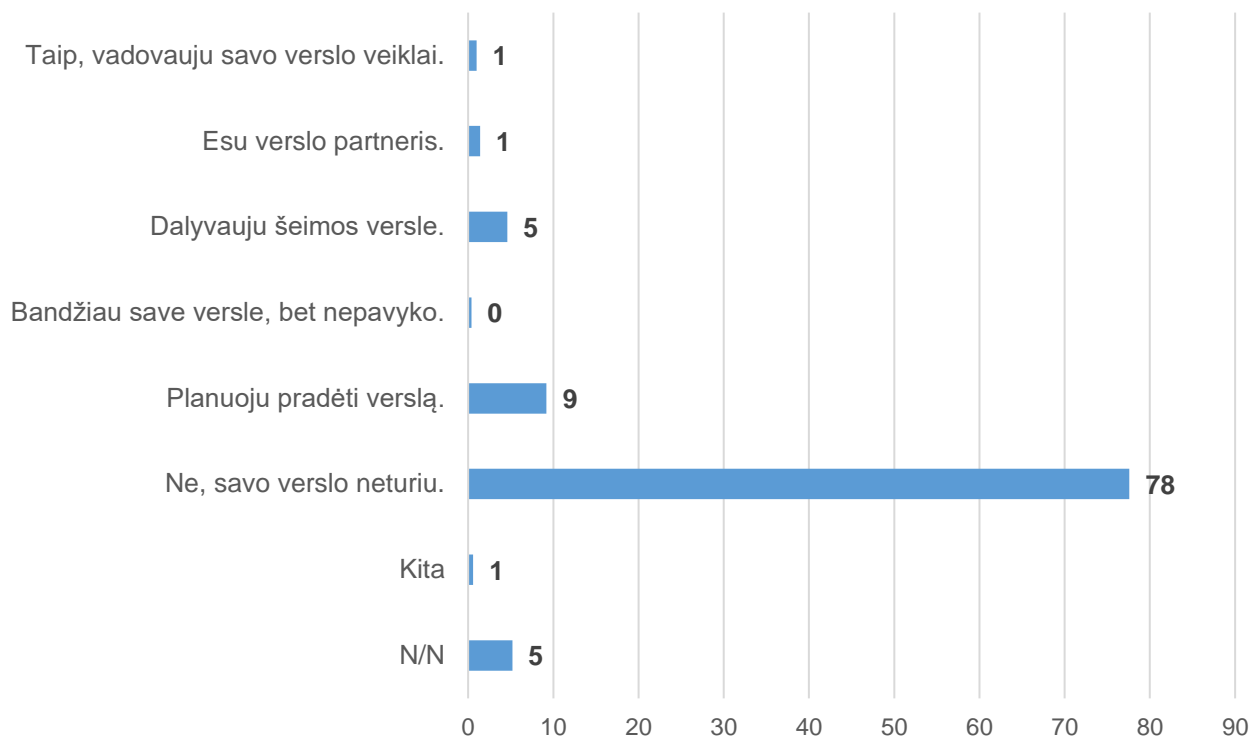
Pasinaudojimo LR Vyriausybės pirmo būsto programa, skirta jaunoms šeimoms rodiklis - matuojamas trijų rangų skale – taip, ne, bet ketinu pasinaudoti, ne ir neketinu pasinaudoti. Pateikiami procentiniai atsakymų variantų pasiskirstymai.

44 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasinaudojimo LR Vyriausybės pirmo būsto programa, skirta jaunoms šeimoms rodiklį (proc., N=500)

Dauguma apklaustųjų – 72 procentai, nėra pasinaudoję LR Vyriausybės pirmo būsto programa, skirta jaunoms šeimoms ir neketina ja pasinaudoti. 18 procentų respondentų ketina programa pasinaudoti ateityje, o 2 procentai jau pasinaudojo. 8 procentai į klausimą neatsakė (žr. pav. 44).

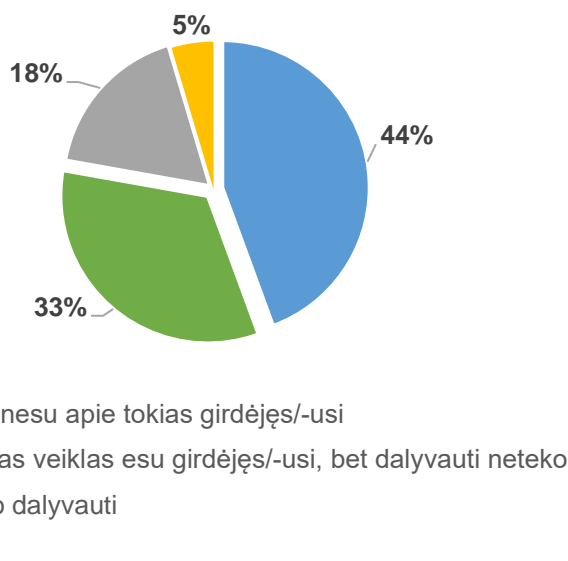
Verslumo rodiklis – matuojamas klausimu apie nuosavo verslo turėjimą, dalyvavimą šeimos versle ir pan. Pateikiami procentiniai atsakymų variantų pasiskirstymai.

45 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal verslumo rodiklį (proc., N=500)

Dauguma apklaustųjų (78 procentai) nurodė savo verslo neturintys. Savo verslui vadovauja tik 1 procentas respondentų, dar 1 procentas yra verslo partneriais, o 9 procentai - planuoja pradėti verslą. Dar 5 procentai tyrimo dalyvių dalyvauja šeimos versle. 5 procentai respondentų į klausimą neatsakė (žr. 45 pav.). Atsakymą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė, jog dirba savarankiškai, norėtų pradėti verslą, tačiau bijo, arba negali sakyti. Tyrimo rezultatai rodo, kad dažniau savo verslą pradėti planuoja vyriausios amžiaus grupės (24-29 m.) jaunimas.

Dalyvavimo jaunimo verslumą skatinančiose veiklose rodiklis – matuojamas dichotominiu klausimu. Pateikiami procentiniai atsakymų variantų pasiskirstymai.

46 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal dalyvavimą jaunimo verslumą skatinančiose veiklose (proc., N=500)

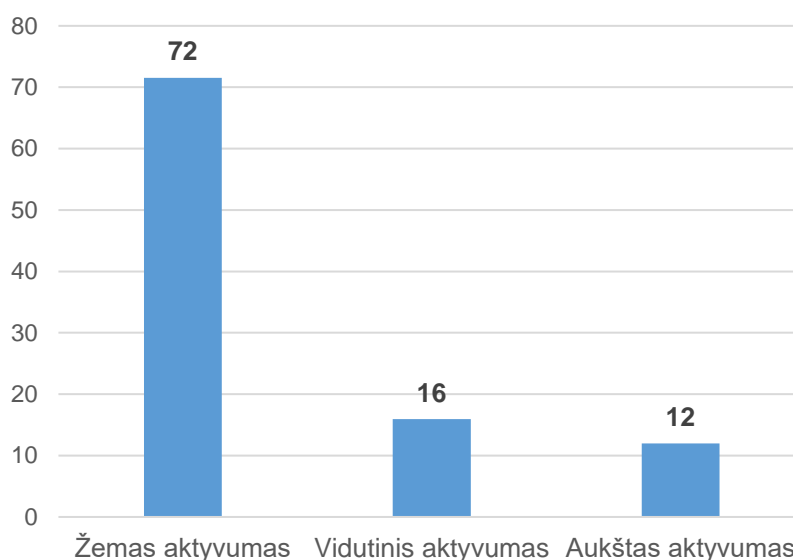
44 procentai respondentų teigė, jog nežino ir nėra girdėję apie jaunimo verslumą skatinančias veiklas. 33 procentai, atsakė, kad apie tokias veiklas yra girdėję, tačiau dalyvauti dar neteko. Tik 18 procentų respondentų yra dalyvavę šiose veiklose, o 5 procentai į klausimą neatsakė (žr. 46 pav.).

3.8. Dalyvavimas

Jaunimo dalyvavimas tyrimo rėmuose suprantamas ir vertinamas plačiąja prasme. Tai – politinis-pilietinis aktyvumas, kuris nusakomas ne tik dalyvavimu rinkimuose, bet ir domėjimusi politika, partijų ir politikų politine veikla, dalyvavimu pilietinėse, labdaros akcijose, dalyvavimu savanoriškoje ir nevyriausybinų organizacijų veikloje. Tyrime naudojami rodikliai, skirti pačių tiriamųjų politiniam-pilietiniam, pilietiniam-labdariniam ir visuomeniniam (savivaldoje) aktyvumui nustatyti, taip pat rodikliai, skirti išsiaiškinti jaunuolių aplinkos politinį, pilietinį, visuomeninį aktyvumą.

3.8.1. Politinis-pilietinis dalyvavimas

Politinio-pilietinio aktyvumo rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 8 indikatoriais, apie dalyvavimą rinkimuose, domėjimąsi politinių partijų programomis, politikų veikla, dalyvavimą politinių partijų veikloje ir pan. Politinio-pilietinio aktyvumo rodiklio reikšmės kinta nuo 0 iki 8: 0 reiškia visišką pasyvumą, o 8 reiškia didelį aktyvumą. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: žemo (nuo 0 iki 2), vidutinio (nuo 3 iki 5) ir aukšto (nuo 6 iki 8) politinio-pilietinio aktyvumo.

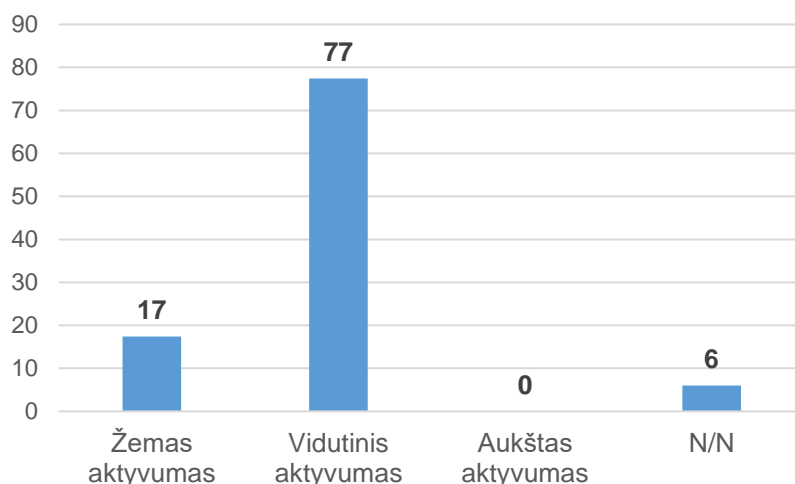

47 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal politinio-pilietinio aktyvumo rodiklį (proc., N=202)

Vidutinė politinio-pilietinio aktyvumo rodiklio reikšmė – 2,73, žemo, tačiau arti vidutinio politinio pilietinio aktyvumo.

72 procentus Kauno rajono savivaldybės jaunimo galima priskirti žemai politinio-pilietinio aktyvumo kategorijai. 16 procentų apklaustųjų politinio-pilietinio aktyvumo rodiklis – vidutinis, 12 procentų pasižymi aukštu politiniu-pilietiniu aktyvumu (žr. 47 pav.).

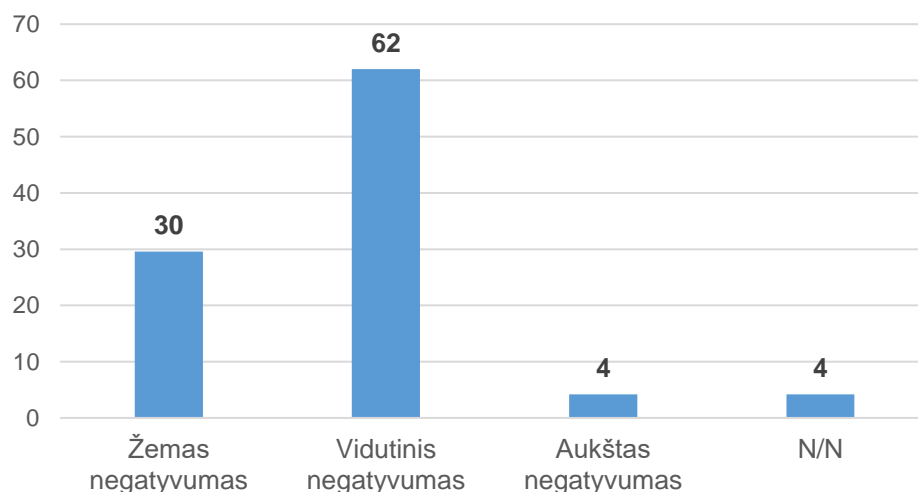
Aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 6 indikatoriais apie politinio-pilietinio aktyvumo apraiškas jaunuolių supančių žmonių (tėvų, mokytojų, draugų) elgesyje, pokalbių temose. Aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo rodiklio reikšmės kinta nuo 6 iki 24: 24 reiškia žemą, o 6 reiškia aukštą aplinkos politinį-pilietinį aktyvumą, vadinasi, kuo mažesnė rodiklio reikšmė, tuo aukštesnis aplinkos politinis-pilietinis aktyvumas, aukštesnis domėjimasis politika ir politiniais įvykiais. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: žemo (nuo 19 iki 24), vidutinio (nuo 12 iki 18) ir aukšto (nuo 6 iki 11) lygio.

48 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo rodiklį (proc., N=500)

Aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo rodiklio vidutinė reikšmė – 15,95. Ji nurodo vidutinį aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo lygį Kauno rajono savivaldybės teritorijoje. Daugumos (77 procentų) respondentų aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo apraiškos yra vidutiniško, o 17 procentų – žemo lygio. Aukštu politinio-pilietinio aktyvumo lygiu pasak apklaustųjų jų aplinka nepasižymi. 6 procentai apklaustųjų į klausimą neatsakė (žr. 48 pav.).

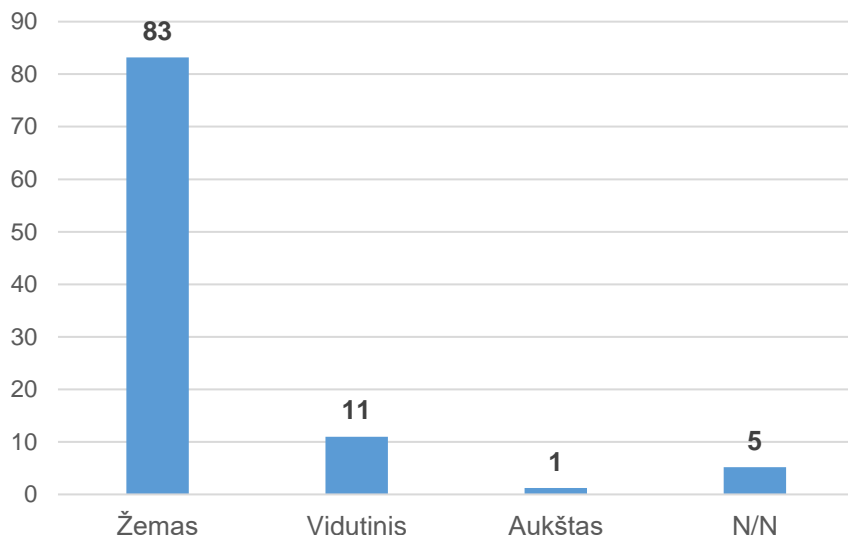
Požiūrio į politiką negatyvumo rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 6 indikatoriais, tiriančiais nuostatas į politiką, politikus, partijas ir jų veiksmus, atspindi požiūrio į politiką negatyvumą. Požiūrio į politiką negatyvumo rodiklio reikšmės kinta nuo 24 iki 6: 24 reiškia žemą, o 6 reiškia aukštą požiūrio į politiką negatyvumo lygį, vadinasi, kuo mažesnė rodiklio reikšmė, tuo aukštesnis požiūrio į politiką negatyvumo lygis ir atvirkščiai. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: žemas (nuo 18 iki 24), vidutinis (nuo 12 iki 17) ir aukštas (nuo 6 iki 11) negatyvumo lygis.

49 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal požiūrio į politiką negatyvumo rodiklį (proc., N=500)

Požiūrio į politiką negatyvumo rodiklio vidutinė reikšmė – 20,14. Šis rodiklis rodo žemą Kauno rajono savivaldybės jaunimo negatyvių nuostatų į politiką, politikus lygį. Daugumos jaunuolių požiūrio į politiką negatyvumas yra vidutiniškas (62 procentai), 30 procentų apklaustųjų – į politiką žiūri itin negatyviai. 4 procentus apklaustųjų galima priskirti prie turinčių teigiamas nuostatas į politiką. 4 procentai respondentų į klausimą neatsakė (žr. 49 pav.)

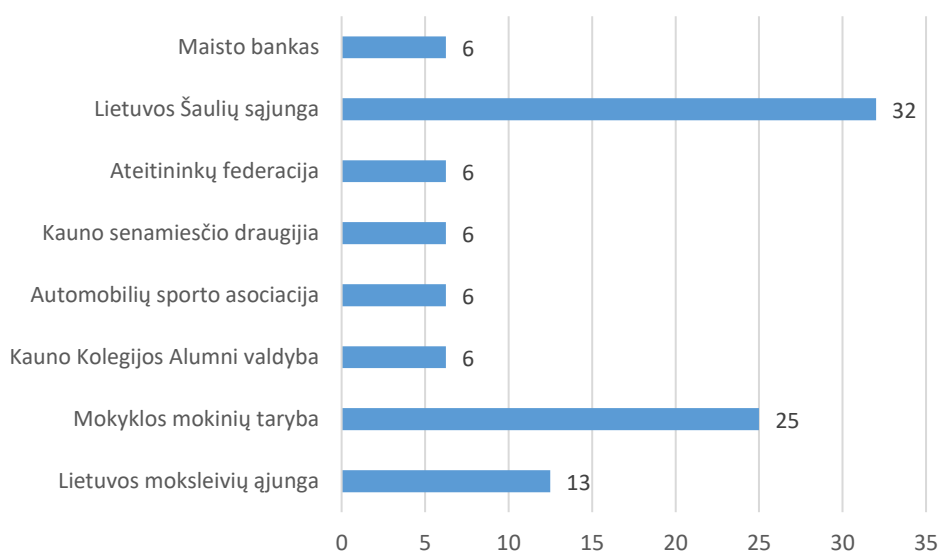
Pilietiškumo-labdarungumo rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 6 indikatoriais, atspindinčiais pilietinio aktyvumo ir labdarungumo apraiškas, pvz., dalyvavimą ir aukojimą labdaros paramos renginiuose, dalyvavimą kaimynystės gyventojų susirinkimuose ir pan. Pilietiškumo-labdarungumo rodiklio reikšmės kinta nuo 24 iki 6: 24 reiškia žemą, o 6 reiškia aukštą pilietiškumo-labdarungumo lygį, vadinasi, kuo mažesnė rodiklio reikšmė, tuo aukštesnis pilietiškumo-labdarungumo lygis. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: žemas (nuo 18 iki 24), vidutinis (nuo 12 iki 17) ir aukštas (nuo 6 iki 11) pilietiškumo-labdarungumo lygis.

50 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal pilietiškumo-labdarungumo rodiklį (proc., N=500)

Pilietiškumo-labdarungumo rodiklio vidutinė reikšmė – 20,67. Ši reikšmė žymi žemą pilietiškumo-labdarungumo lygį. 83 procentams apklaustųjų buvo nustatytas žemas pilietiškumo-labdarungumo lygis, 11 procentų – vidutinis. 1 procentas respondentų priskiriami aukšto pilietiškumo-labdarungumo kategorijai. 5 procentai respondentų į klausimą neatsakė (žr. 50 pav.).

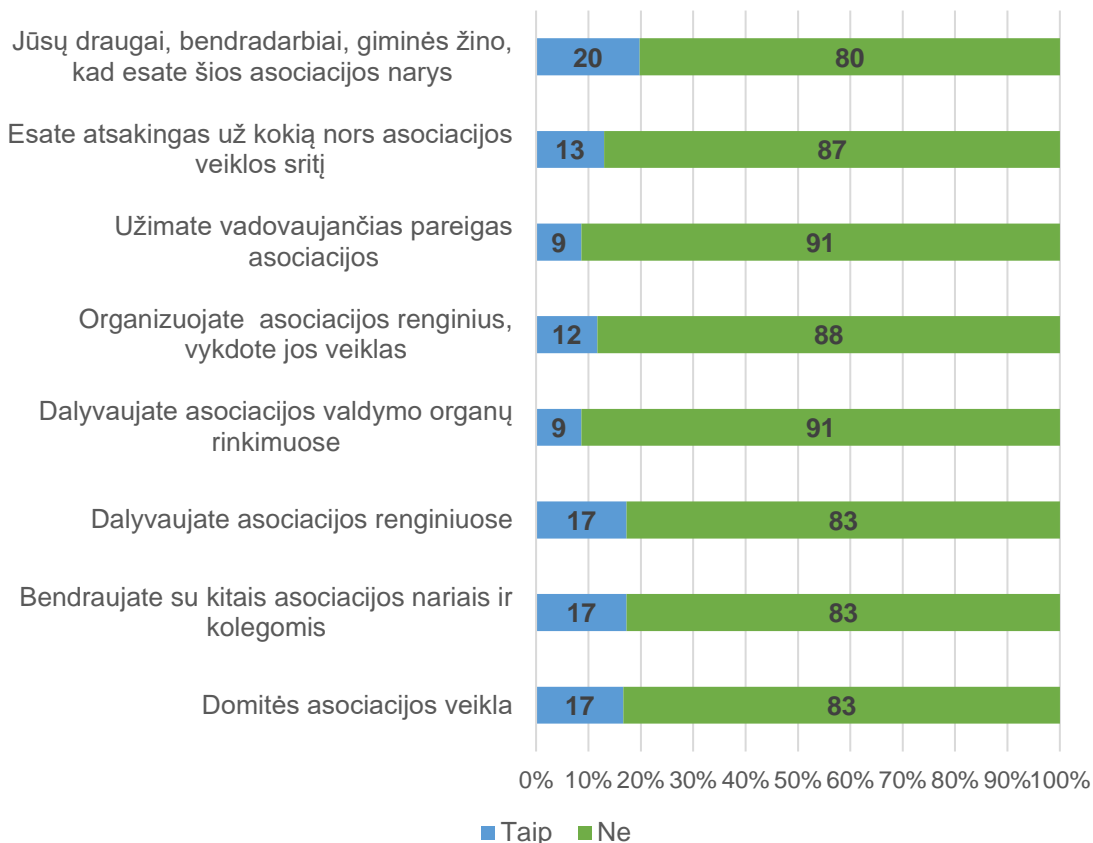
Narystės nevyriausybinese organizacijose rodiklis - matuojamas klausimu apie narystę nevyriausybinese organizacijose, prašoma nurodyti organizacijos, kurioje dalyvauja, pavadinimą. Pateikiamas procentinis atsakymų variantų pasiskirstymas.

51 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal narystės nevyriausybinese organizacijose rodiklį (proc., N=16)

Tik 16 respondentų nurodė esantys nevyriausybines organizacijos nariais. (žr. 51 pav.).

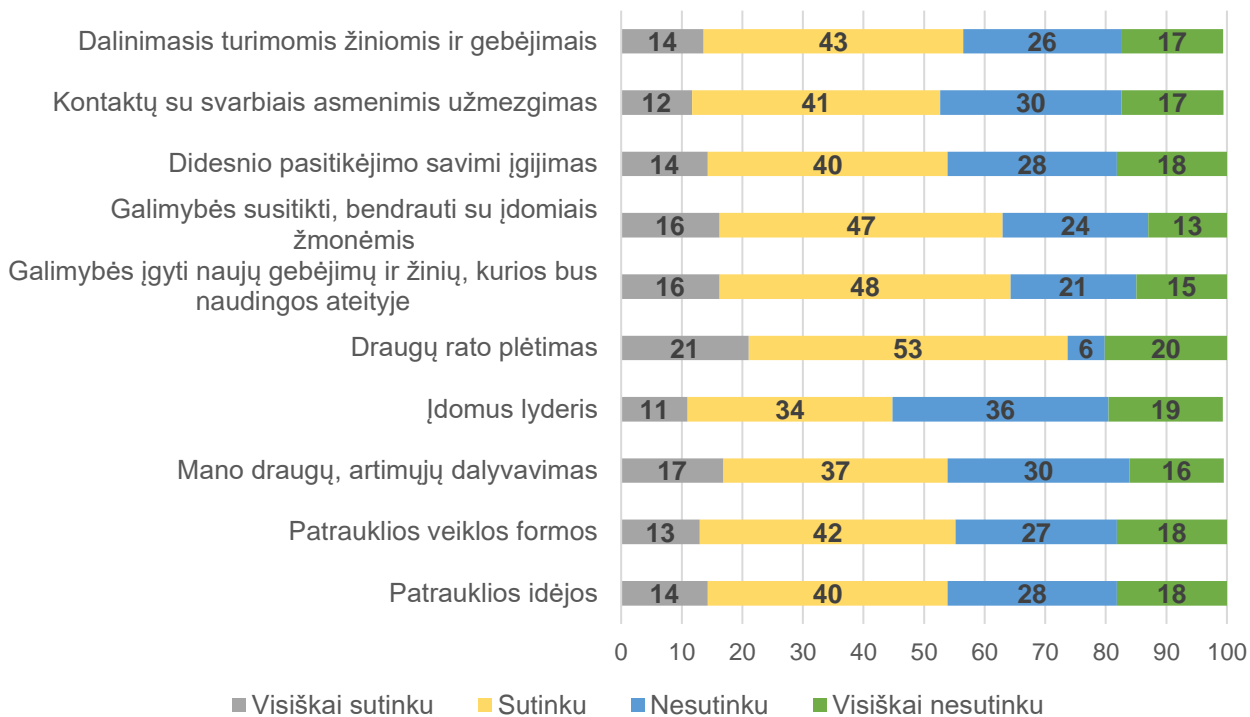
Dalyvavimo NVO (įsitraukimo) veikloje lygmenys – 8 teiginiai apie įvairius įsitraukimo į NVO veiklą būdus, atspindintys dalyvavimo / įsitraukimo / įsipareigojimo organizacijai lygmenis. Pateikiami procentiniai atsakymų variantų pasiskirstymai.

52 pav. Dalyvavimo NVO (įsitraukimo) veikloje lygmenys (proc., N=162)

20 procentų atsakiusių į šį klausimą nurodė, kad jų draugai, bendradarbiai, giminės žino apie jų narystę organizacijoje. Po 17 procentų nurodė, kad domisi organizacijos veikla, bendrauja su kitais organizacijos nariais bei kolegomis, ar dalyvauja asociacijos renginiuose. 13 procentų apklaustųjų yra atsakingi už kokią nors organizacijos sritį, 12 procentų - organizuoja asociacijos renginius ir vykdo jos veiklas. Po 9 procentus nurodė, kad, dalyvauja asociacijos valdymo organų rinkimuose, arba užima vadovaujančias pareigas organizacijoje (žr. 52 pav.).

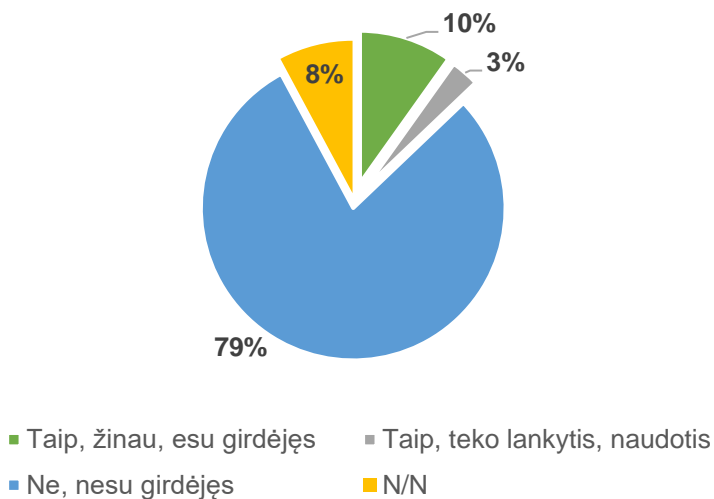
Dalyvavimo NVO motyvai – 10 motyvus apibūdinančių teiginių. Kiekvienas teiginys matuojamas 4 rangų skale nuo „visiškai sutinku“ iki „visiškai nesutinku“. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

53 pav. Dalyvavimo NVO motyvai (proc., N=154)

Daugiau nei pusė apklaustųjų visiškai sutinka / sutinka su dauguma pateiktų teiginių. Tai rodo vidutinį motyvacijos lygį dalyvauti NVO veikloje (žr. 53 pav.).

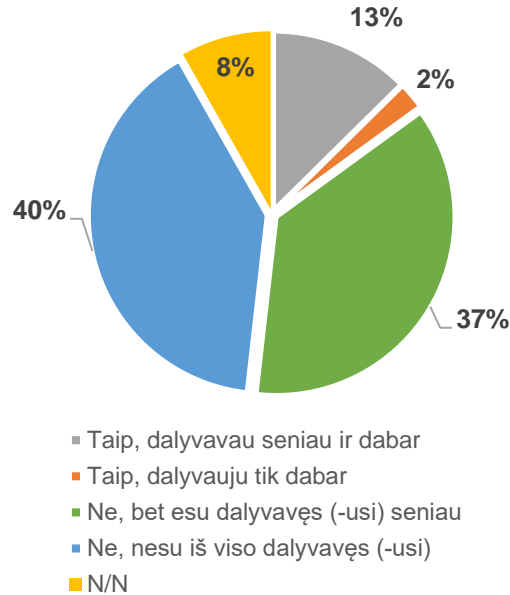
Portalo zinauviska.lt žinomumo rodiklis - matuojamas trijų rangų skale, taip, žinau, esu girdėjęs; taip, teko lankytis, naudotis; ne, nesu girdėjęs. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

54 pav. Naudojimasis jaunimo informavimo ir konsultavimo portalu zinauviska.lt (proc., N=500)

79 procentai apklaustųjų nėra girdėję ir naudojęsi jaunimo informavimo ir konsultavimo portalu zinauviska.lt. 10 procentų yra girdėję, o 3 - procentai lankėsi šiame portale. 8 procentai į klausimą neatsakė (žr. pav. 54).

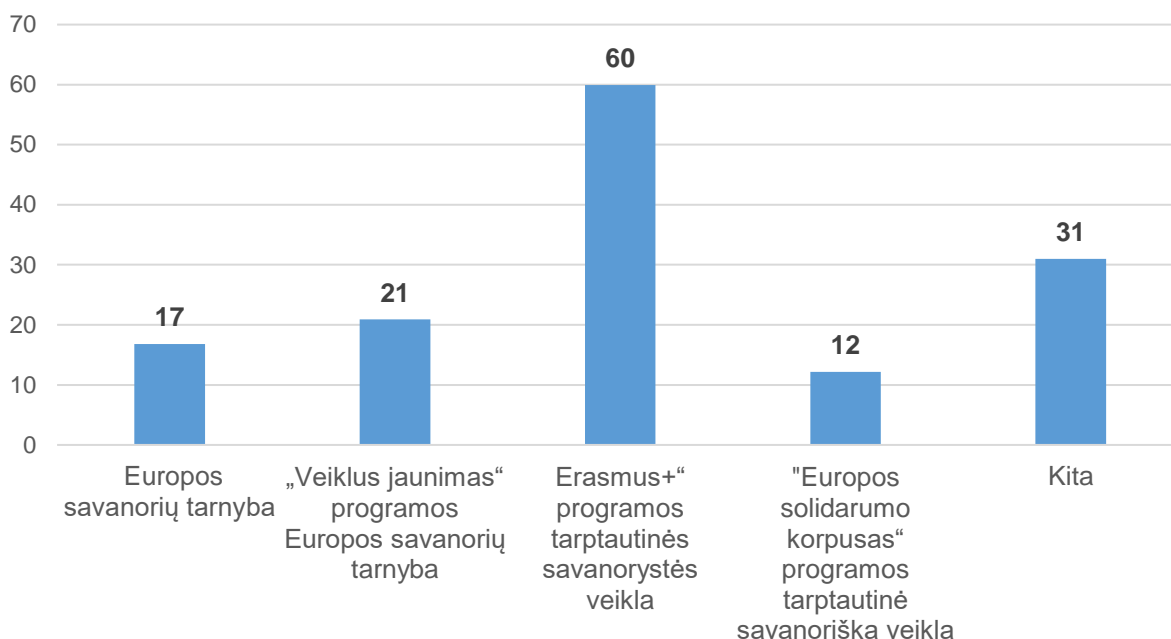
Dalyvavimo savanoriškoje veikloje rodiklis – dalyvavimas savanoriškoje veikloje (be jokio piniginio atlygio, savo valia / noru pasirinktas ir vykdomas darbas, kuris nėra dirbamas šeimos nariams ar giminėms) per pastaruosius 6 mėnesius, matuojamas keturių rangų skale: dalyvavo seniau ir dabar; dalyvauja dabar; nedalyvauja, bet dalyvavo anksčiau; nedalyvauja ir nedalyvavo. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

55 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal dalyvavimo savanoriškoje veikloje rodiklį (proc., N=500)

40 procentų apklaustųjų savanoriškoje veikloje nedalyvauja. 37 procentai nedalyvauja šiuo metu, tačiau yra dalyvavę seniau, tuo tarpu 13 procentų respondentų savanoriškoje veikloje dalyvavo ir seniau ir dabar. Dar 2 procentai savanoriškoje veikloje dalyvauja tik dabar. 8 procentai apklaustųjų į klausimą neatsakė (žr. 55 pav.). Tyrimo rezultatai rodo, kad savanoriškoje veikloje dažniau dalyvauja politiškai-pilietišškai aktyvūs apklaustieji, gyvenantys politiškai-pilietišškai aktyvioje aplinkoje, aukšto politiško-labdaringumo lygio, gyvenantys aukšto pilietiško ir labdaringumo aplinkoje, teigiamai į politiką žiūrintys, ir nevyriausybinų organizacijų nariai.

Tarptautinės savanorystės galimybių žinomumo rodiklis - pateiktos keturios tarptautinės savanorystės galimybės, leidžiama pasirinkti visas žinomas. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas.

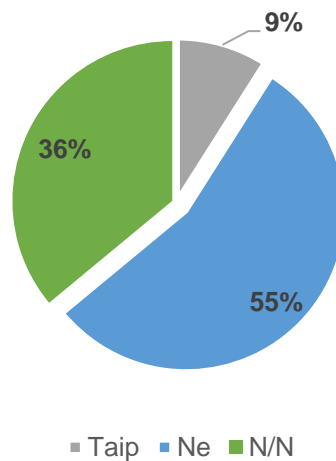
56 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal tarptautinės savanorystės žinomumo rodiklį (proc., N=387)

Daugiausia respondentų (60 procentų) teigė girdėję apie Erasmus+ programos tarptautinės savanorystės veiklas. 21 procentas tyrimo dalyvių yra susipažinę su „Veiklus jaunimas“ programos Europos savanorių tarnyba, taip pat 17 procentų apklaustųjų yra susipažinę su Europos savanorių tarnyba, o 12 procentų – su „Europos solidarumo korpusas“ programos tarptautine savanoriška veikla (žr. 56 pav.). Atsakymą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė, kad tarptautinės savanorystės galimybių nežino.

Savanorystės trukmė - matuojama atsakant į klausimą kiek dienų ar mėnesių truko ilgiausia respondentų savanorystė.

Tyrimo rezultatai rodo, kad vidutiniškai apklaustųjų savanorystė truko 4,54 dienas arba 11,46 mėnesius. Trumpiausia savanorystė truko 1 dieną arba 1 mėnesį, ilgiausia – 21 dieną arba 48 mėnesius. Tyrimo rezultatai rodo, kad dauguma apklaustųjų, pasirinkusių ilgesnę savanorystės trukmę, dalyvauja anksčiau minimose savanorystės programose ir atlieka savanorystę iki šiol.

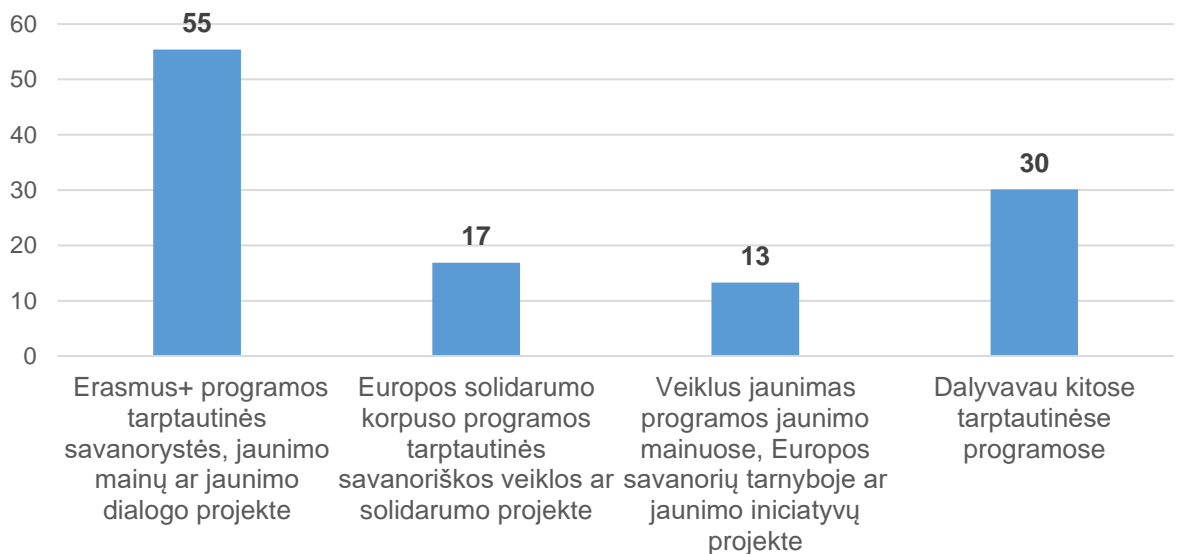
Priklausymo neformaliai grupei ar stiliui (pvz., reperiai, gotai, baikeriai, pankai, hipiai, skinhedai, etc.) rodiklis – matuojamas dichotomine skale – dalyvauja arba nedalyvauja. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

57 pav. Priklausymas neformaliai grupei ar stiliui (proc., N=500)

9 procentai apklaustųjų priskyrė save prie neformalių grupių, stiliaus atstovų. 36 procentai į klausimą neatsakė (žr. 57 pav.). Neformaliai grupei ar stiliui dažniau priklauso jauniausi (14–18 m.) apklaustieji.

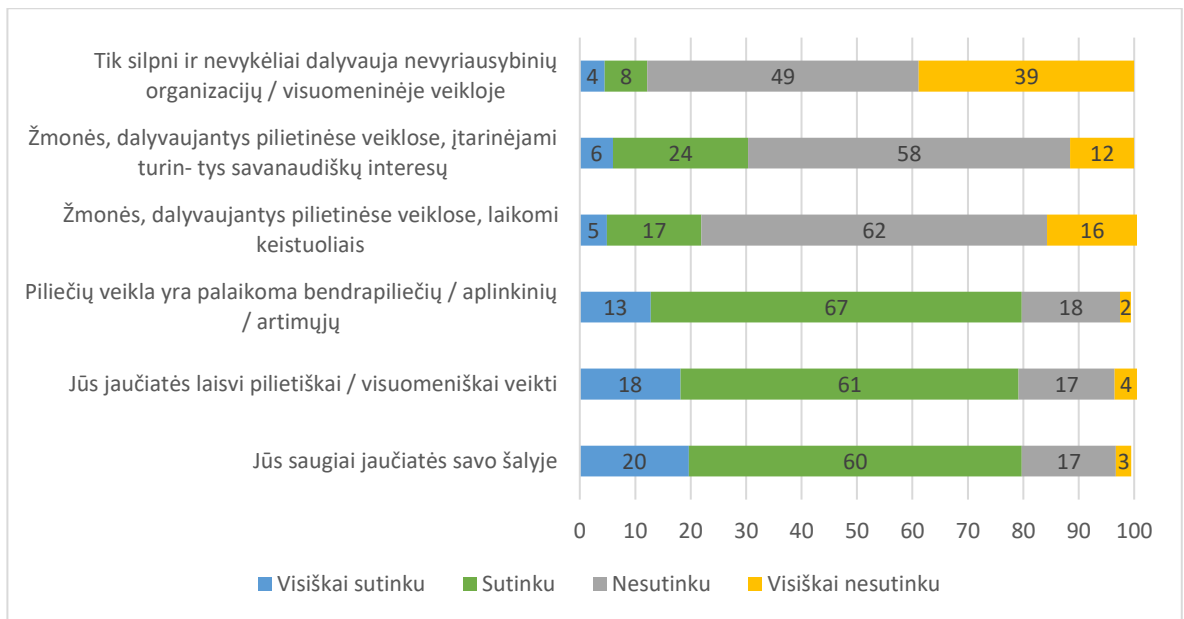
Dalyvavimo tarptautinėse neformaliojo ugdymo veiklose rodiklis - pateiktos keturios neformaliojo ugdymo veiklos, leidžiama pasirinkti visas kuriose kada nors teko dalyvauti. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas.

58 pav. Dalyvavimas tarptautinėse neformaliojo ugdymo veiklose, skirtose jaunimui (proc., N=83)

Kiek daugiau nei pusė respondentų - 55 procentai, yra dalyvavę Erasmus+ programos tarptautinės savanorystės, jaunimo mainų ar jaunimo dialogo projekte. 30 procentų teigė, jog yra dalyvavę kitose tarptautinėse programose. 17 procentų atsakė, kad yra dalyvavę Europos solidarumo korpuso programos tarptautinės savanoriškos veiklos ar solidarumo projekte, o 13 procentų - Veiklus jaunimas programos jaunimo mainuose, Europos savanorių tarnyboje ar jaunimo iniciatyvų projekte. Tyrimas atskleidė, kad respondantai aktyviai renkasi tarptautinės savanorystės programas, o ypač Erasmus+ programos veiklas (žr. 58 pav.).

Nuostatos pilietinės visuomenės atžvilgiu – 6 teiginiai apie nuostatas, matuojami 4 rangų skale. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

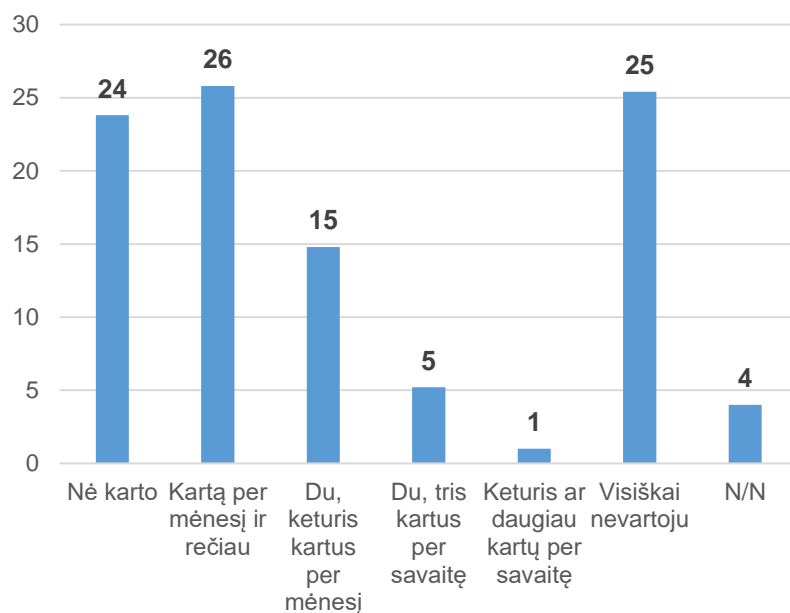
59 pav. Nuostatos pilietinės visuomenės atžvilgiu (proc., N=468)

Dauguma apklaustųjų jaučiasi saugiai savo šalyje (80 procentų), mano, kad piliečių veikla yra palaikoma bendrapiliečių, aplinkinių, artimųjų (80 procentų) ir jaučiasi laisvi pilietiškai/ visuomeniškai veikti (79 procentai). 30 procentų respondentų mano, jog žmonės, dalyvaujantys pilietinėse veiklose, įtarinėjami turintys savanaudiškų interesų, 22 procentų manymu, tokie žmonės laikomi keistuoliais. 12 procentų tiriamųjų mano, kad tik silpni ir nevykėliai dalyvauja nevyriausybinių organizacijų / visuomeninėje veikloje (žr. 59 pav.).

5.9. Įpročiai

Šioje tyrimo dalyje vertinamas jaunimo alkoholio vartojimo dažnumas, priklausomybė nuo alkoholio, santykis su narkotikų vartojimu, rūkymo, interneto vartojimo įpročiai, migdomųjų / raminamųjų vaistų vartojimo dažnumas, fizinio aktyvumo įpročiai.

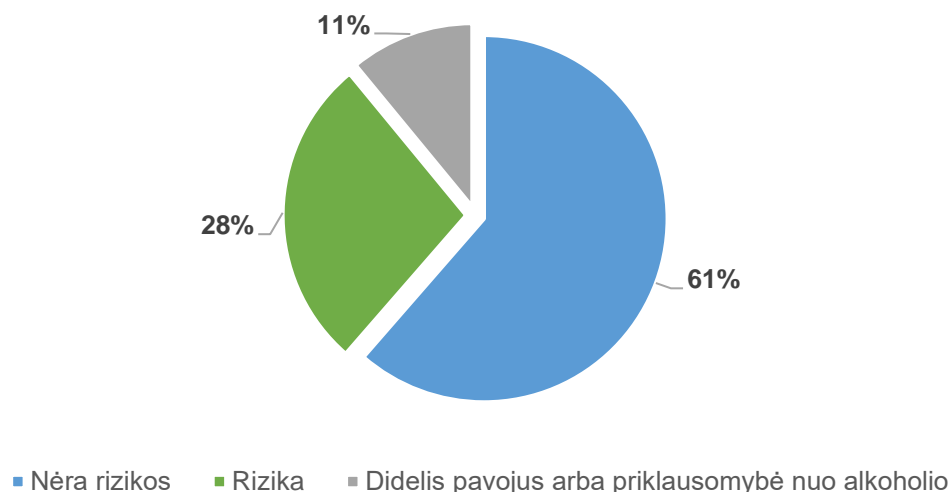
Alkoholio vartojimo rodiklis – matuojamas alkoholio vartojimo per paskutinius šešis mėnesius dažnumas 5 rangų skale, kuri kinta nuo „niekada“ iki „keturis ir daugiau kartų per savaitę“. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

60 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal alkoholio vartojimo rodiklį (proc., N=250)

Per paskutinius šešis mėnesius 26 procentai jaunuolių alkoholį vartojo kartą per mėnesį ar rečiau, 15 procentų – du, keturis kartus per mėnesį. 6 procentai tai darė dažniau. 24 procentai apklaustųjų per paskutinius šešis mėnesius alkoholio nevartojo, o 25 procentai apklaustųjų teigė alkoholio nevartojantys visiškai. 4 procentai apklaustųjų į klausimą neatsakė (žr. 60 pav.). Alkoholį dažniau nurodė vartojantys 19-23 m. amžiaus grupės vaikinai ir merginos.

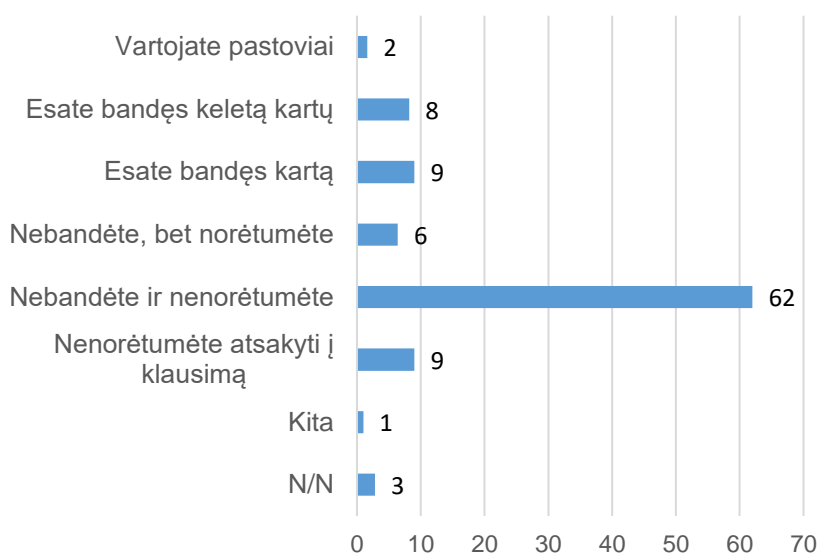
Priklausomybės nuo alkoholio rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 5 dichotominiais teiginiais, apie alkoholio vartojimo įpročius. Rodiklio reikšmės kinta nuo 0 iki 5. 5 rodo priklausomybę nuo alkoholio. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: nėra rizikos (0 balų), rizika (nuo 1 iki 2) ir didelis pavojus arba priklausomybė nuo alkoholio (nuo 3 iki 5).

61 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal priklausomybės nuo alkoholio rodiklį (proc., N=456)

Priklausomybės nuo alkoholio rodiklio vidutinė reikšmė – 0,76. Tai rodo jog nėra priklausomybės nuo alkoholio rizikos. 61 procentas apklaustųjų šiuo metu neturi jokios priklausomybės nuo alkoholio. 28 procentai patenka į rizikos grupę, 11 procentų jau turi priklausomybę nuo alkoholio arba didelį pavojų jai atsirasti (žr. 61 pav.). Tyrimo duomenys rodo, jog didelis pavojus arba priklausomybė nuo alkoholio dažniau būdinga vyrams. Taip pat didesnis pavojus arba priklausomybė nuo alkoholio dažniau būdinga vidurinio amžiaus jaunuolių grupėje (19- 23 m.).

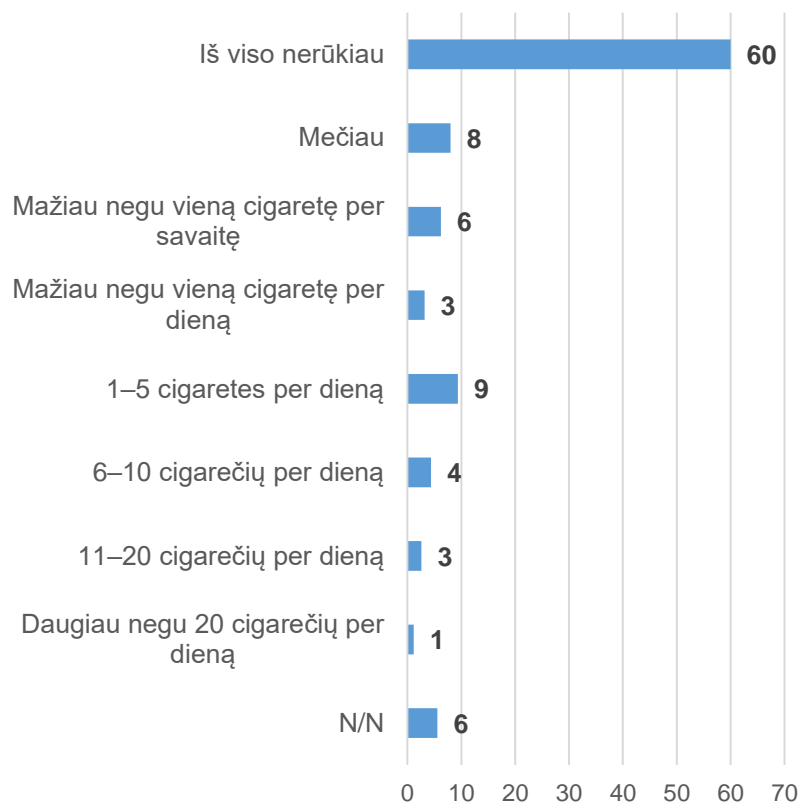
Santykis su narkotikų vartojimu – siekiama išsiaiškinti, ar vartoja narkotikus, kaip dažnai vartoja, ar vartoja nuolat. Matuojama šešių rangų skale, kintančia nuo „vartuju nuolat“ iki „nenoriu atsakyti“. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

62 pav. Santykis su narkotikų vartojimu (proc., N=500)

62 procentai tiriamųjų nėra vartoję ir nenorėtų pabandyti narkotikų. 9 procentai respondentų yra bandę kartą. 8 procentai yra bandę keletą kartų. 6 procentai apklaustųjų nėra bandę, bet norėtų pabandyti, 2 procentai - vartoja pastoviai. 9 procentai nurodė nenorintys atsakyti į klausimą, o 3 procentai nieko neatsakė (žr. 62 pav.). Atsakymo variantą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė, kad yra bandę marihuaną tačiau nelaiko to narkotiku, yra bandę ir daugiau nebenori, arba niekada nevarojo. Dažniau vartoja, yra bandę ar norėtų pabandyti nurodė vyresnio amžiaus jaunuoliai (19-23 m. ir 24-29 m. amžiaus grupėms priklausantys jaunuoliai).

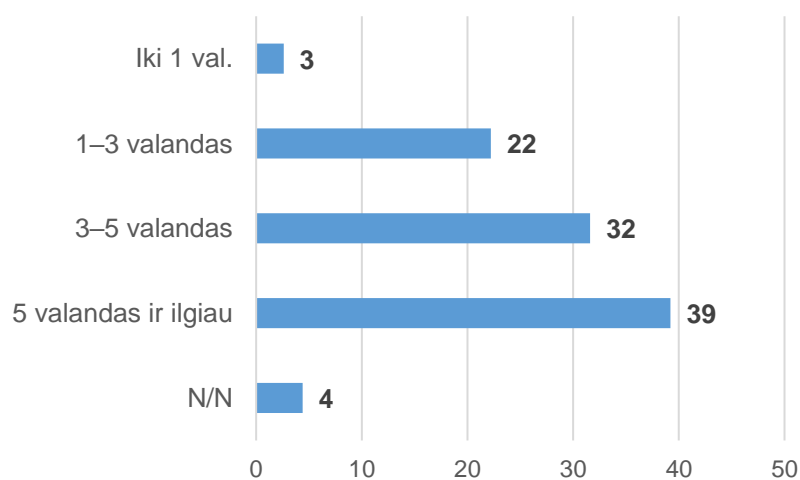
Rūkymo įpročių rodiklis – matuojamas rūkymo per paskutines 30 dienų dažnumo 8 rangų skale, kuri kinta nuo „niekada nerūkau“ iki surūkau „daugiau negu 20 cigarečių per dieną“. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal atsakymų variantus.

63 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal rūkymo įpročių rodiklį (proc., N=500)

68 procentai Kauno rajono savivaldybės jaunuolių neturi rūkymo įpročių (niekada neturėjo arba jų atsikratė). 9 procentai respondentų pripažino, kad surūko 1-5 cigaretes per dieną, 6 procentai surūko mažiau negu vieną cigaretę per savaitę. 4 procentai respondentų nurodė surūkantys 6-10 cigarečių per dieną. Po 4 procentus apklaustųjų surūko mažiau nei vieną cigaretę per dieną, arba 11-20 cigarečių per dieną. 1 procentas - daugiau nei 20 cigarečių per dieną. 6 procentai apklausos dalyvių į klausimą neatsakė (žr. 63 pav.). Tyrimo duomenys rodo, kad apie 9 procentus apklaustųjų jaunuolių turi rūkymo įpročių. Tyrimo rezultatai rodo, kad dažniau rūkymo įpročių turi 19 - 23 metų jaunimo amžiaus grupei priklausantys apklaustieji.

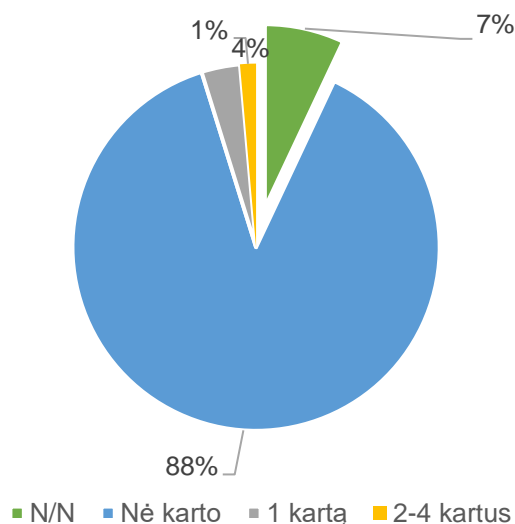
Interneto naudojimo įpročiai – kiek vidutiniškai laiko per dieną praleidžiama internete rodiklis matuojamas 4 rangų skale nuo „iki 1 val.“ iki „5 valandas ir ilgiau“. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal atsakymų variantus.

64 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal interneto naudojimo trukmę val. per dieną (proc., N=500)

Dažniausiai internetu naudojamosi 5 valandas ir ilgiau (39 procentai respondentų). 3-5 valandas internetu naudojasi 32 procentai apklaustųjų, 1-3 valandas – 22 procentai respondentų. Iki 1 valandos internetu naudojasi tik 3 procentai jaunuolių (žr. 64 pav.).

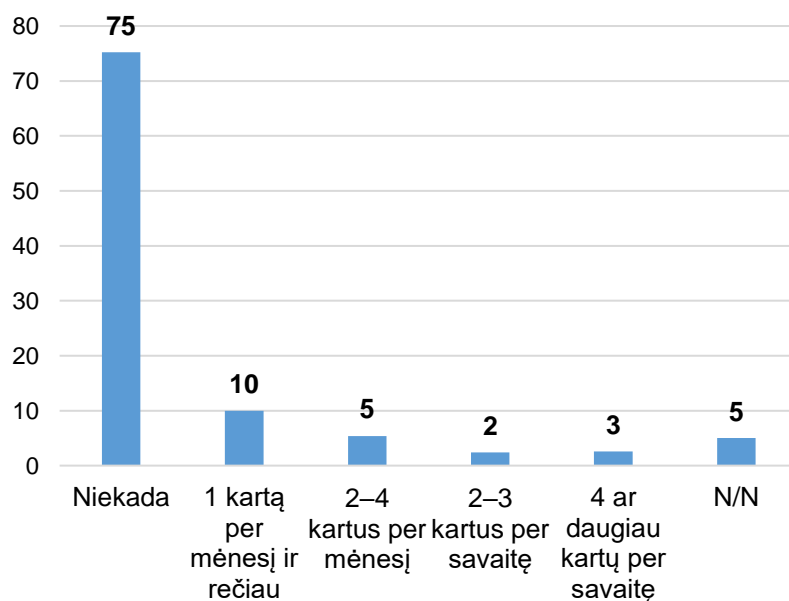
Pasinaudojimo greitųjų kreditų bendrovių paslaugomis rodiklis – kaip dažnai per paskutinius 6 šešis mėnesius naudojotės greitųjų kreditų bendrovių paslaugomis, matuojamas 3 rangų skale, kuri kinta nuo „nė karto“ iki „2-4 kartus“. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

65 pav. Greitųjų kreditų bendrovių paslaugų vartojimo rodiklis (proc., N=500)

Dauguma (88 procentai) respondentų teigė, jog nė karto nėra naudojęsi greitųjų kreditų bendrovių paslaugomis. 1 procentas apklaustųjų atsakė, jog šiomis paslaugomis naudojosi 1 kartą, dar 4 procentai - 2-4 kartus per pastaruosius 6 mėnesius. 7 procentai respondentų į klausimą neatsakė (žr. 65 pav.). Tyrimo rezultatai atskleidė, jog jauni žmonės nėra linkę naudotis greitųjų kreditų bendrovių paslaugomis.

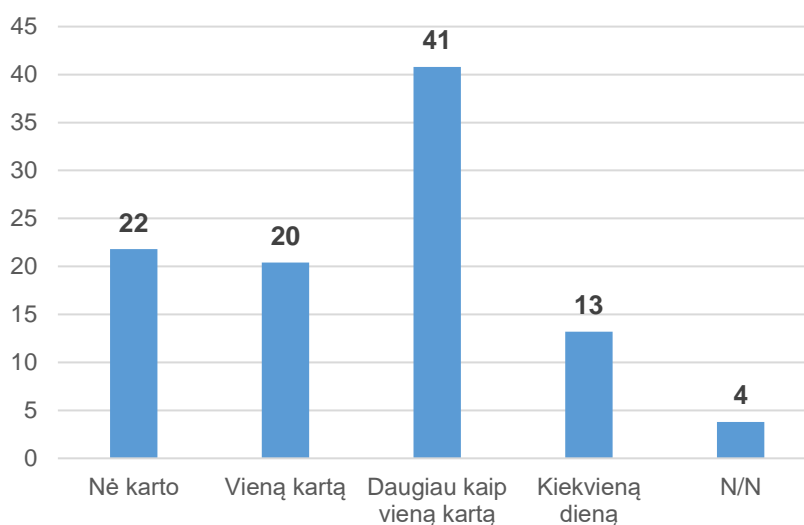
Migdomųjų / raminamųjų vaistų vartojimo rodiklis – matuojamas migdomųjų / raminamųjų vaistų vartojimo per paskutinius šešis mėnesius dažnumas 5 rangų skale, kuri kinta nuo „niekada“ iki „keturis ir daugiau kartų per savaitę“. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

66 pav. Migdomųjų / raminamųjų vaistų vartojimo rodiklis (proc., N=500)

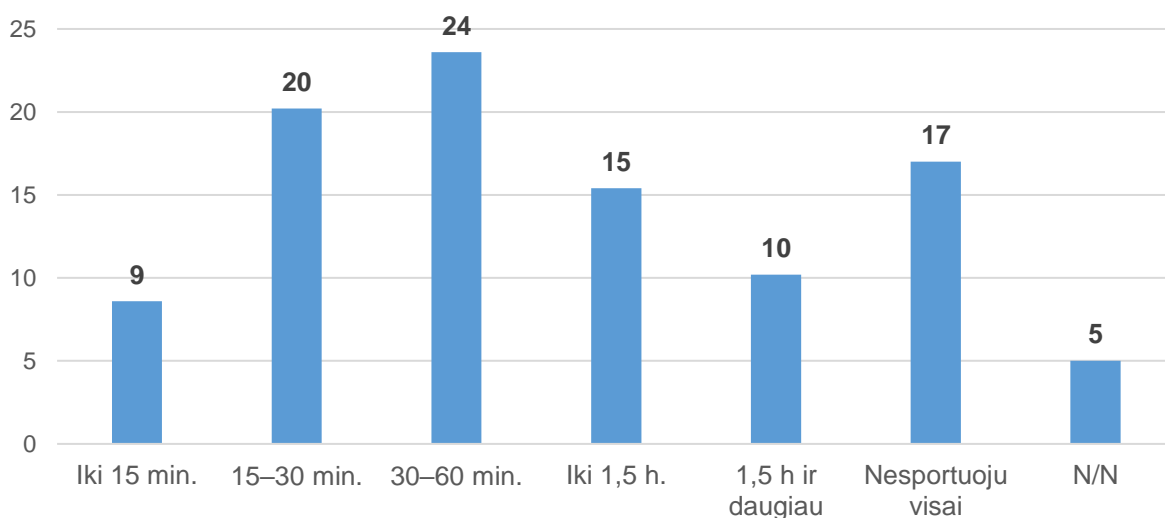
Didžioji dauguma respondentų per paskutinius šešis mėnesius nevartojo jokių migdomųjų, raminamųjų vaistų (75 procentai). 10 procentų respondentų vartoja 1 kartą per mėnesį ar rečiau. 5 procentai per pastaruosius šešis mėnesius migdomuosius arba raminamuosius vaistus vartojo 2–4 kartus per mėnesį. 5 procentai respondentų migdomuosius, raminamuosius vaistus vartojo 2 ir daugiau kartų per savaitę. 5 procentai respondentų į klausimą neatsakė (žr. 66 pav.).

Fizinis aktyvumas matuojamas dviem rodikliais. Pirmas – kiek kartų per savaitę sportuoja, matuojamas keturių rangų skale nuo „niekada“ iki „kiekvieną dieną“. Antras – kiek vidutiniškai laiko vienu kartu sportuoja, šešių rangų skale nuo „nesportuoju“ iki „1,5 val. ir daugiau“. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

67 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal fizinį aktyvumą kartais per savaitę (proc., N=500)

41 procentas respondentų sportuoja kelis kartus per savaitę. 20 procentų apklaustųjų sportuoja kartą per savaitę. 13 procentų tyrimo dalyvių sportuoja kiekvieną dieną, o 22 procentai – visai nesportuoja. 4 procentai respondentų į klausimą neatsakė (žr. 67 pav.). Kasdien dažniausiai sportuoja 14 – 18 m. amžiaus jaunimo grupės nariai. Visai nesportuoja dažniau 19 – 24 m. amžiaus grupės jaunuoliai.

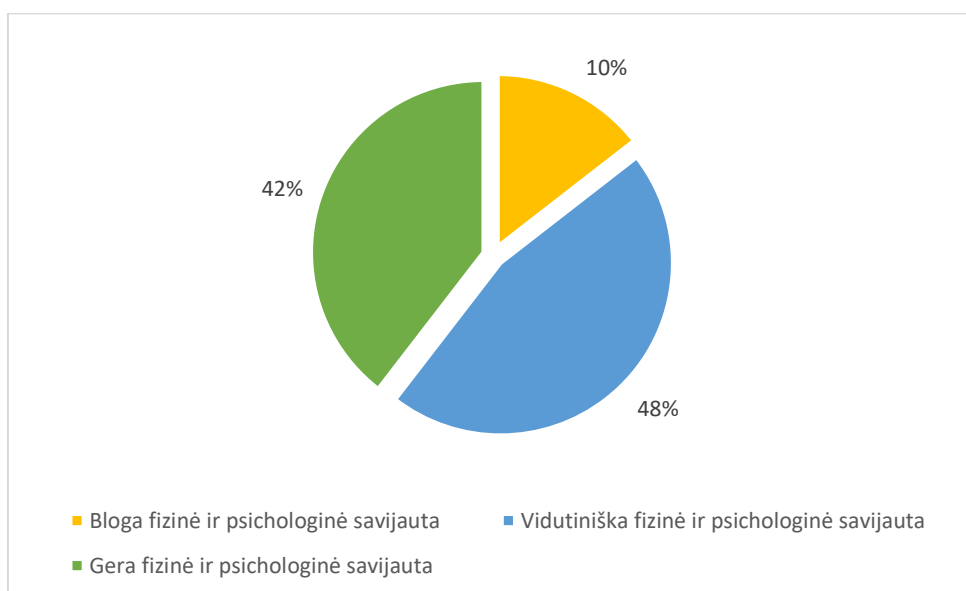
68 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal fizinį aktyvumą laiko trukme per dieną (proc., N=500)

Sportavimui per dieną skiriama trukmė yra įvairi: daugiausia – 24 procentai respondentų sportui skiria 30-60 min. per dieną, 20 procentų apklaustųjų tam skiria 15-30 min. 15 procentų respondentų sportui skiria iki 1,5 val., 10 procentų - 1,5 val. ir daugiau per dieną. 9 procentai respondentų sportui skiria iki 15 min. per dieną, o 17 procentų nesportuoja visai. 5 procentai respondentų į klausimą neatsakė (žr. 68 pav.).

3.10. Psichologinė ir fizinė savijauta

Šios grupės rodiklius sudaro psichologinės ir fizinės savijautos rodikliai: psichologinė ir fizinė savijauta, sveikatos būklė, socialinis palaikymas, nemokamos pagalbos teikėjų žinojimas.

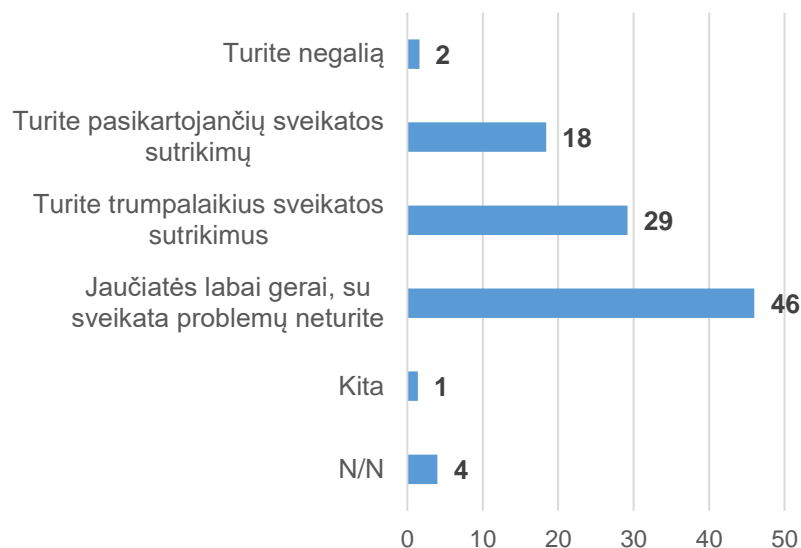
Psichologinės ir fizinės savijautos rodiklis – tai suminis rodiklis, kurį sudaro 12 indikatorių apie emocinius, psichologinius nusiskundimus, patiriamus skausmus ar fizinius nusiskundimus. Kiekvienas indikatorius matuojamas 4 rangų skale, tiriamųjų prašoma nurodyti, kaip dažnai per pastarąjį mėnesį juos kankino nerimas, nemiga, liūdesys ir pan., jiems skaudėjo arba teko vartoti vaistus. Suminio psichologinės ir fizinės savijautos rodiklio reikšmės kinta nuo 12 iki 48: 12 reiškia blogą / silpną, o 48 – gerą fizinę savijautą, vadinasi, kuo didesnė rodiklio reikšmė, tuo geresnė fizinė savijauta. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: bloga (nuo 12 iki 23), vidutiniška (nuo 24 iki 36) ir gera (nuo 37 iki 48) psichologinė ir fizinė savijauta.

69 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal psichologinės ir fizinės savijautos rodiklį (proc., N=249)

Vidutinė psichologinės ir fizinės savijautos rodiklio reikšmė – 33,02. Šis rodiklis rodo vidutinišką psichologinės ir fizinės savijautos lygį. 42 procentai tiriamųjų pasižymi gera fizine savijauta. Dar 48 procentams nustatytas vidutiniškos savijautos rodiklis. 10 procentų apklaustųjų būdinga bloga savijauta (žr. 69 pav.). Prastesne psichologine ir fizine savijauta pasižymintys jaunuoliai nurodo, kad dažnai jautėsi sudirgę ar nervingi, jautė nerimą, jautėsi blogos nuotaikos ar jautėsi liūdni.

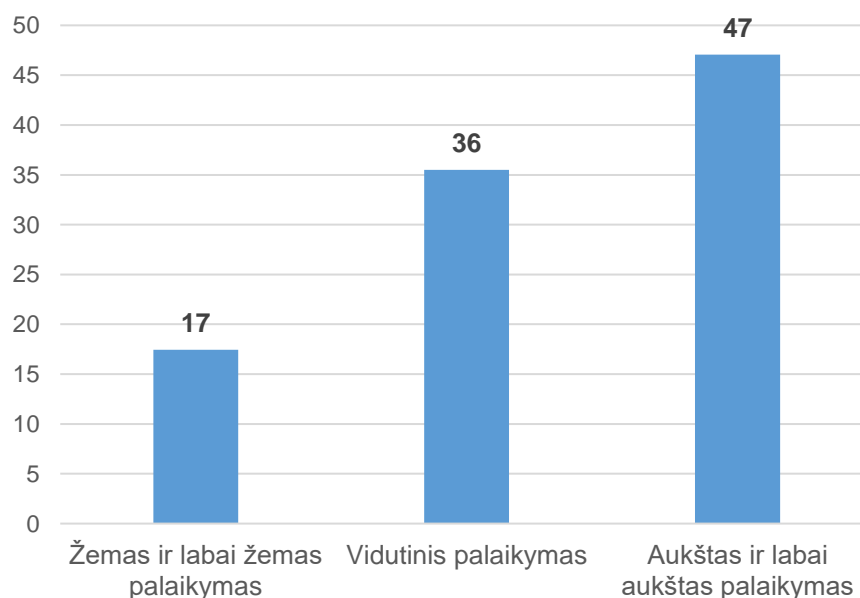
Sveikatos būklės subjektyvus rodiklis matuojamas 4 rangų skale, kuri kinta nuo „jaučiatės labai gerai, su sveikata problemų neturite“ iki „turite negalią“. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

70 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal sveikatos būklės subjektyvų rodiklį (proc., N=500)

46 procentai tyrimo dalyvių jaučiasi labai gerai ir su sveikata problemų neturi. 29 procentams būdingi trumpalaikiai sveikatos sutrikimai, 18 procentų – pasikartojantys sveikatos sutrikimai, 2 procentai apklaustųjų turi negalią. 4 procentai respondentų į klausimą neatsakė (žr. 70 pav.). Atsakymo variantą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė turintys ilgalaikę ligą ar sutrikimą, besijaučiantys blogai, turintys prastėjančią sveikatą, besijaučiantys pavargę.

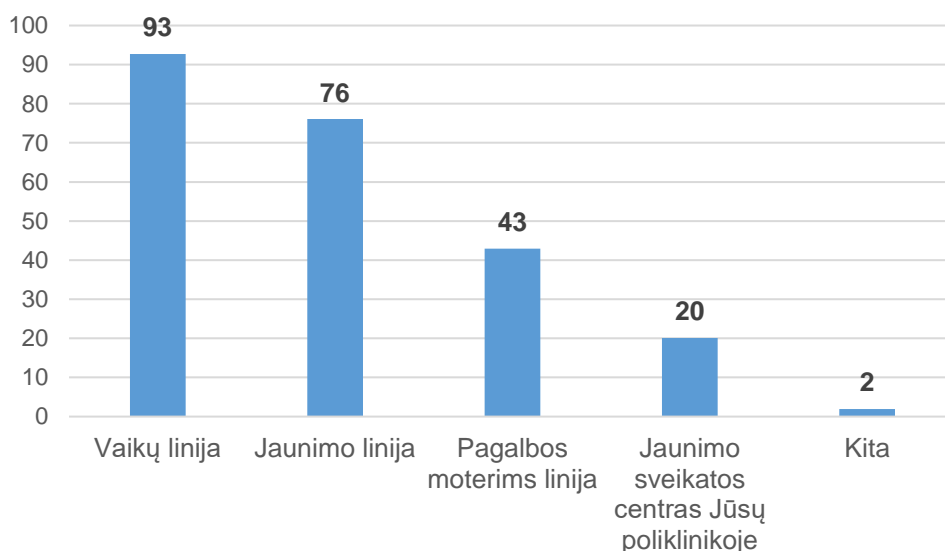
Šeimos narių socialinio palaikymo rodiklis – tai suminis rodiklis, matuojamas 7 indikatoriais, apie tam tikras palaikymą išreiškiančias patirtis iš šeimos narių, kurie rodo, kad tiriamasis gyvena jį palaikančioje, pripažįstančioje, mylinčioje ir vertinančioje namų aplinkoje. Kiekvienas indikatorius vertinamas trijų rangų skale, tiriamieji prašomi nurodyti, kaip dažnai per paskutines 30 dienų jų šeimos nariai (globos namų darbuotojai) išvardytais būdais išreiškė palaikymą. Suminio socialinio palaikymo šeimoje rodiklio reikšmės kinta nuo 7 iki 21: 7 reiškia socialinio palaikymo šeimoje trūkumą, o 21 reiškia stipriai išreikštą socialinį palaikymą šeimoje, vadinasi, kuo didesnė rodiklio reikšmė, tuo daugiau socialinio palaikymo tiriamieji sulaukia iš šeimos narių. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: žemas ir labai žemas (nuo 7 iki 12), vidutinis (nuo 13 iki 17) ir aukštas ar labai aukštas (nuo 18 iki 21) socialinis palaikymas šeimoje.

71 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal šeimos narių socialinio palaikymo rodiklį (proc., N=476)

Šeimos narių socialinio palaikymo rodiklio vidutinė reikšmė – 16,48. t. y. vidutinis šeimos narių / globėjų palaikymo rodiklis. Grupei, pasižyminčiai aukštu / labai aukštu šeimos narių socialinio palaikymo lygiu, priskirtini 47 procentai apklaustųjų, vidutinio palaikymo lygio grupei – 36 procentai, žemo ir labai žemo palaikymo – 17 procentų respondentų (žr. 71 pav.).

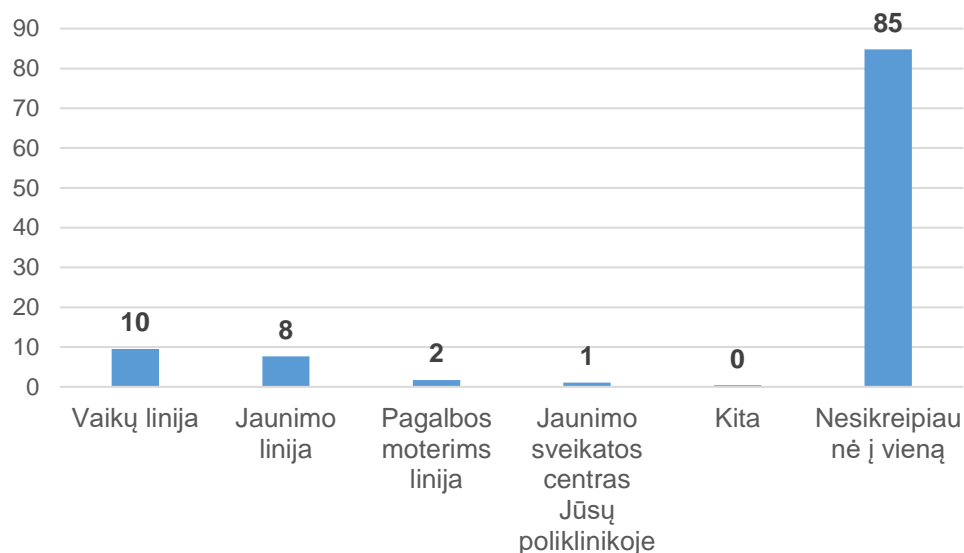
Nemokamus pagalbos teikėjų žinojimo rodiklis - pateikti keturi nemokamos pagalbos teikėjai, leidžiama pažymėti visus žinomus. Pateikiamas atsakymų pasiskirstymas pagal pasirinktus variantus.

72 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal nemokamų pagalbos teikėjų žinojimo rodiklį (N=245)

Labiausiai žinomas nemokamos pagalbos teikėjas – Vaikų linija, ją žino 93 procentai respondentų. 76 procentai apklaustųjų teigė žinantys Jaunimo liniją, 43 procentai – pagalbos moterims liniją, dar 20 procentų – Jaunimo sveikatos centrą poliklinikoje. Atsakymo variantą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė nežinantys jokių pagalbos teikėjų, arba nurodė savo artimuosius (žr. 72 pav.).

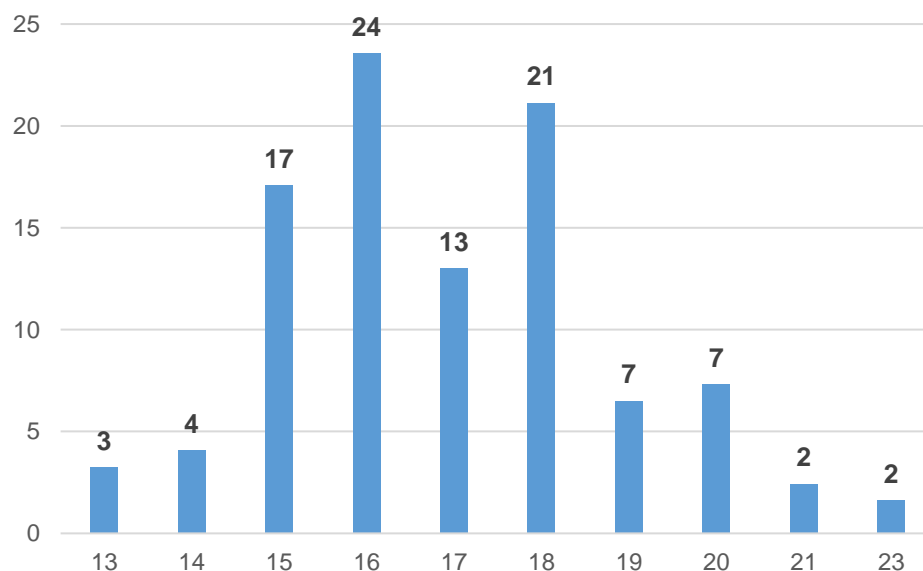
Naudojimosi nemokamų pagalbos teikėjų paslaugomis rodiklis- pateikti penki nemokamos pagalbos teikėjai, leidžiama pažymėti visus, į kuriuos teko bent kartą kreiptis. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas.

73 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal naudojimosi nemokamų pagalbos teikėjų paslaugomis rodiklį (N=472)

Dauguma (85 procentai) respondentų teigė, jog nei karto nesikreipė į nei vieną iš išvardintų nemokamos pagalbos teikėjų. 10 procentų yra kreipęsi į Vaikų liniją, 8 procentai kreipęsi į Jaunimo liniją, 2 procentai - į Pagalbos moterims liniją, dar 1 procentas - į Jaunimo sveikatos centrą jų poliklinikoje (žr. 73 pav.).

Pirmų lytinių santykių amžiaus rodiklis – metai, kada turėjo pirmus lytinius santykius, atsakoma, jei tokius turėjo. Pateikiamas pirmų lytinių santykių amžiaus vidurkis bei pasiskirstymas pagal metus, kada turėjo pirmuosius lytinius santykius.

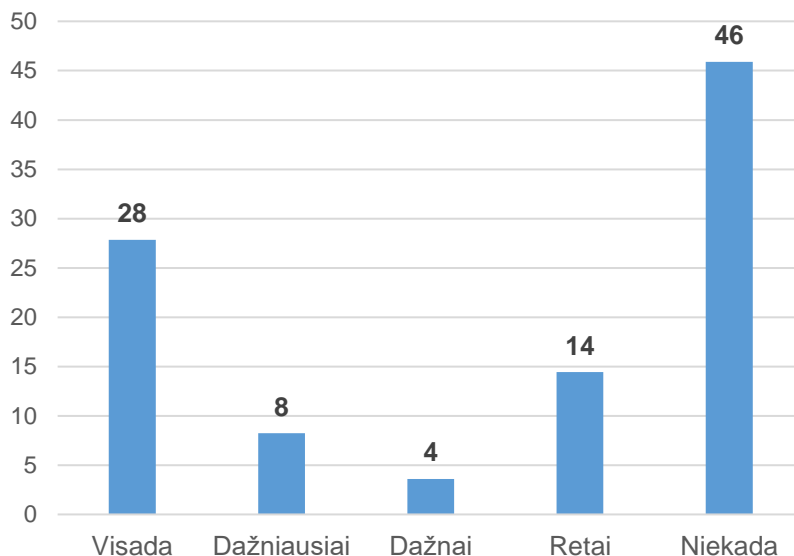

74 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal pirmų lytinių santykių amžiaus rodiklį (proc., N=123)

Lytinių santykių turėję nurodė 24,6 procentai respondentų. Vidutinis pirmų lytinių santykių amžius – 16,9 metų. Dauguma respondentų lytinį gyvenimą pradėjo 16 metų (24 procentai) ar 18 (21 procentas). 15 metų lytinius santykius pradėjo 17 procentų respondentų, dar 13 procentų respondentų pirmų lytinių

santykių amžius – 17. 18 procentų respondentų lytinius santykius pradėjo būdami 19 - ikos ir vyresni (žr. 74 pav.).

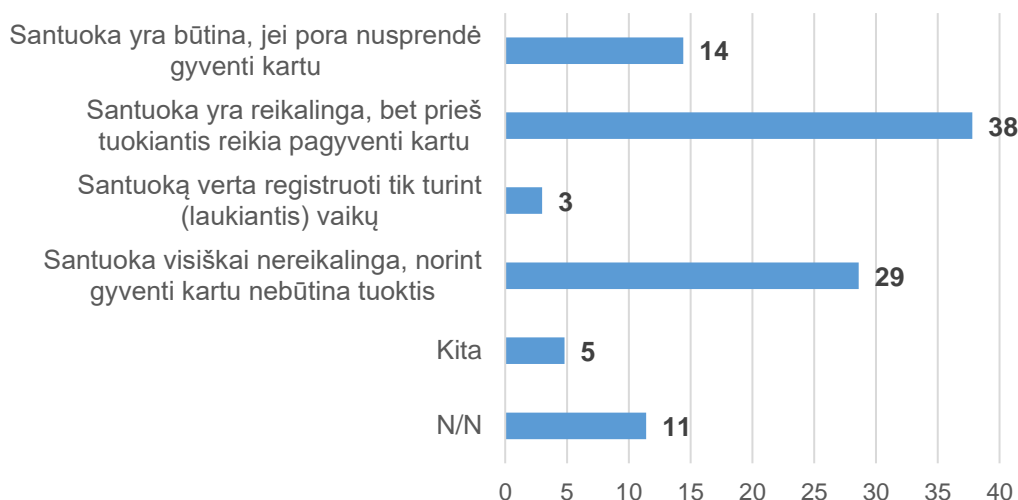
Naudojimasis kontraceptinėmis priemonėmis lytinių santykių metu matuojamas 5 rangų skale pagal dažnumą, nuo „visada“ iki „niekada“. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

75 pav. Naudojimasis kontraceptinėmis priemonėmis lytinių santykių metu (proc., N=194)

46 procentai apklausos dalyvių nurodė nesinaudojantys kontraceptinėmis priemonėmis. 28 procentai respondentų kontraceptinėmis priemonėmis lytinių santykių metu naudojami visada, 14 procentų – retai, 8 procentai apklaustųjų – dažniausiai. 4 procentai respondentų nurodė kontraceptines priemones naudojančius dažnai (žr. 75 pav.).

Nuostatos santuokos atžvilgiu pateikiami keturi teiginiai apie tai, kada ir kodėl reiktų susituokti. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

76 pav. Nuostatos santuokos atžvilgiu (proc., N=500)

38 procentai Kauno rajono savivaldybės jaunuolių linkę manyti, kad santuoka yra reikalinga, bet prieš tuokiantis reikia pagyventi kartu, 29 procentai respondentų mano, kad norint gyventi kartu, santuoka visiškai

nerikalinga. 14 procentų apklaustųjų mano, kad norint gyventi kartu santuoka yra būtina. 3 procentai tyrimo dalyvių laikosi nuomonės, kad santuoka reikalinga tik turint (laukiantis) vaikų. 11 procentų respondentų į klausimą neatsakė (žr. 76 pav.). Atsakymo variantą „Kita“ pasirinkę respondentai nurodė, kad santuoka yra žmonių apsisprendimo reikalas.

IV. IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Šioje dalyje pateikiamos tyrimo rezultatus apibendrinančios išvados pagal atskiras tyrimo sritis: mokykla, studijos, darbas, laisvalaikis, draugai, kaimynystė, gyvenimo sąlygos, dalyvavimas, įpročiai, psichologinė ir fizinė savijauta, lytinė elgsena ir šeimos planavimas.

Pusė – 50 procentų, moksleivių geba gerai arba labai gerai kontroliuoti įvykius bei spręsti mokykloje kylančias problemas. Šiuos gebėjimus didele dalimi lemia jaunuolių psichologinė savijauta mokykloje – geresnės psichologinės savijautos jaunuoliai labiau pasitiki savimi, geriau jaučiasi mokykloje ir sėkmingiau valdo kylančias situacijas bei lengviau sprendžia problemas. Pažymėtina, kad dauguma moksleivių neturi lankomumo problemos (89 procentai) ir net 32 procentai apklaustų moksleivių turi aukščiausią pažymių vidurkį (8,51 -10). 28 procentai apklaustų moksleivių domisi būsima profesija, dar 57 procentai respondentų būsima profesija domisi vidutiniškai. Tyrimo rezultatai rodo, kad didžiosios daugumos respondentų (95 procentai) įsitraukimo į mokinių savivaldą aktyvumo lygis yra vidutinis arba aukštas.

Rekomenduojama parengti savivaldybės jaunimo problemų sprendimo planą įtraukiant interaktyvias neformalaus užimtumo didinimo priemones ir veiklas, kurios skatintų moksleivius domėtis studijų galimybėmis bei būsima profesija (pvz. organizuoti leidžiančius pažinti profesijas protmūšius gyvai ir online), stengtis sudaryti kuo palankesnes sąlygas moksleiviams naudotis mokyklos patalpomis ne pamokų metu, taip stiprinant mokyklos bendruomeniškumą bei gerinant psichologinę aplinką mokykloje.

Tik 10 procentų studentų sąmoningai rinkosi ir stipriai domėjosi būsिमomis studijomis. Studijų pasirinkimo rodiklio reikšmė yra vidutinė ir rodo vidutinišką domėjimąsi studijų pasirinkimu. Tyrimo rezultatai rodo, kad studijas toje pačioje srityje Lietuvoje rinkęsi tęsti 75 procentai jaunuolių, tuo tarpu kiti galimi pasirinkimai – tęsti studijas kitoje srityje Lietuvoje ar užsienyje arba toje pačioje srityje užsienyje – yra mažiau populiarūs. Aktyvumas studentų savivaldoje yra vidutinis. Tik 5 procentai apklaustųjų pasižymi aukštu aktyvumu.

Rekomenduojama į savivaldybės jaunimo problemų sprendimo planą įtraukti priemones, skatinančias studijuojančius jaunuolius aktyviau dalyvauti nevyriausybinų organizacijų veiklose, taip pat priemones, stiprinančias nevyriausybines organizacijas, buriančias studijuojančius, t. y. vyresnės amžiaus grupės jaunuolius, kuriose jie galėtų keistis patirtimi tarpusavyje bei dalintis patirtimi su mokyklinio amžiaus savivaldybės jaunimu (pvz. kuriant mokinių savivaldos alumni grupes socialiniuose tinkluose), spręsti jiems aktualias problemas, užsiimti jiems aktualia veikla.

59 procentai dirbančių jaunuolių yra samdomi darbuotojai. Net 13 procentų jaunuolių nurodė dirbantys neoficialiai. Pažymėtina, kad sąmoningumo renkant būsimą profesiją rodiklis yra vidutinis ir pagal specialybę dirba tik 30 procentų jaunuolių, o 24 procentai respondentų nurodė neturintys jokios specialybės. Pagrindinės to priežastys – kad ne pagal įgytą specialybę pradėjo dirbti dar studijuodami, darbas pagal išsilavinimą/specialybę/profesiją jiems yra neįdomus, ar tai, kad neturi specialybės. Tyrimo rezultatai rodo, kad studijos pasirenkamos nepakankamai apgalvotai ir motyvuotai, bestudijuojant motyvacija ir savęs identifikavimas su pasirinkta profesija silpnėja.

46 procentai apklaustųjų ketina keisti darbo vietą. Pagrindinės to priežastys - didesnio atlygio, didesnių karjeros perspektyvų poreikis bei noras patobulinti kvalifikaciją. 56 procentai apklaustųjų darbo ieškoti planuoja tame pačiame mieste, 33 procentai dirbti planuoja išvykti į kitą miestą. 37 procentų apklaustųjų svarsto galimybę išvykti dirbti į užsienį. Dažniausi su noru keisti darbo vietą susiję ketinančių išvykti į kitą miestą lūkesčiai yra didesnės darbo pasirinkimo galimybės, sunkumai rasti darbą savo gyvenamojoje vietovėje ar tai, kad dabartinėje gyvenamojoje vietoje nuobodu, norisi intensyvesnio kultūrinio gyvenimo. Pagrindinės darbo paieškų užsienyje priežastys – didesnė tikimybė užsidirbti daugiau pinigų ir noras pakeliauti po šalį. Svarbu paminėti, jog du trečdaliai (79 procentai) apklaustųjų nurodė, jog ketina mokytis / tęsti mokslus, o 56 procentai ketina persikvalifikuoti.

Rekomenduojama peržvelgti ir atnaujinti bei pagal galimybes numatyti didesnę finansavimą savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytoms priemonėms, skatinančioms Kauno rajono savivaldybėje įsikūrusius darbdavius įdarbinti savivaldybės teritorijoje veikiančių švietimo įstaigų absolventus (pvz. parengiant ir įgyvendinant bendras jaunimo užimtumo programas), taip pat skatinti darbdavius sudaryti kuo palankesnes sąlygas jauniems žmonėms studijuoti, stažuotis, kelti kvalifikaciją bei, darbo pobūdžiu leidžiant, dirbti nuotoliniu būdu.

Dauguma nedirbančiųjų (48 procentai) yra trumpalaikiai bedarbiai - jų nedarbo trukmė yra iki 6 mėnesių. Ndirbančiųjų nedarbo priežastys įvairios, tačiau jaunuoliai akcentuoja nerandantys darbo kurio pobūdis juos tenkintų ar už juos tenkinantį darbo užmokestį. Pagrindinis darbo paieškos šaltinis yra skelbimai internete (46 procentai apklaustųjų), Užimtumo tarnyba (17 procentų apklaustųjų). Lietuvoje šiuo metu nedirbantys jaunuoliai labiausiai norėtų dirbti tik gerai apmokamą darbą (44 procentai respondentų) arba darbą pagal specialybę (41 procentas respondentų). Tokie patys ir darbo užsienyje požymiai: 39 procentai respondentų sutiktų dirbti tik gerai apmokamą darbą, 33 procentai – darbą pagal specialybę.

Rekomenduojama peržiūrėti ir atnaujinti savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytas profesinį orientavimą stiprinančias priemones (pvz. nusimatant ir atliekant Kauno rajono savivaldybės žmogiškųjų išteklių pasiūlos ir paklausos tyrimą bei pagal tyrimo rezultatus planuojant žmogiškuosius išteklius bei profesinį orientavimą), ypatingą dėmesį skiriant karjeros orientavimui, profesinių mokyklų populiarinimui tarp vyresnio amžiaus moksleivių (pvz. organizuoti susitikimus su savo srities profesionalais tapusiais buvusiais moksleiviais, žymiais verslininkais, mokslininkais, ir kitais įvairių profesijų atstovais, galinčiais pateikti praktinių pavyzdžių apie domėjimosi specialybe svarbą), aktyviam bendradarbiavimui su Jaunimo darbo centru.

Dauguma jaunų žmonių (85 procentai) yra patenkinti savo laisvalaikiu. Pozityviausiai savo laisvalaikio praleidimą vertina vyriausios amžiaus grupės (24-29 m.) atstovai. Tyrimo rezultatai rodo, kad savo laisvalaikiu labiau patenkinti yra tie jaunuoliai, kurių manymu jie turi daug galimybių jį praleisti įdomiai bei pakankamai lėšų pasirinkti norimą laisvalaikio leidimo formą. 60 procentai jaunuolių mano, kad kaimynystėje kurioje jie gyvena trūksta veiklų skirtų jaunimui.

Rekomenduojama skatinti savivaldybėje jaunimui (ne tik moksleiviams, bet ir vyresniam jaunimui) skirtų veiklų, renginių organizavimą, skatinti pačius jaunuolius siūlyti ir inicijuoti tokių veiklų organizavimą, jų tematiką, formą (pvz., elektroninėje erdvėje sukurti „Atvirą jaunimo langelį“ klausimams, siūlymams bei minčių, idėjų, lūkesčių išsakymui), sudaryti palankesnes sąlygas tokias veiklas organizuoti nemokamai (pvz., atlikti inventorizaciją ir sudaryti Kauno rajono savivaldybės teritorijoje turimų aktyviam laisvalaikiui pritaikytų erdvių ir jose turimo inventoriaus sąrašą, organizuoti apskritojo stalo diskusijas su suinteresuotomis grupėmis dėl turimų aktyviam laisvalaikiui pritaikytų erdvių ir jose turimo inventoriaus panaudojimo jaunimo užimtumui, parengti ir įgyvendinti turimų aktyviam laisvalaikiui pritaikytų erdvių ir jose turimo inventoriaus panaudojimo jaunimo užimtumui savivaldybėje planą).

Didžioji dalis apklaustųjų (78 procentai) gyvena su tėvais ar savo šeima / partneriu. Tėvų parama taip pat yra ir pagrindinis jaunuolių (taip nurodė 77 procentai respondentų) gaunamų lėšų šaltinis. Iš uždarbio gyvena 34 procentai respondentų, tuo tarpu nuosavą būstą turi 6 procentai apklaustųjų. Dažniausiai respondentų šeimos pajamos tenkančios vienam asmeniui per mėnesį yra nuo 431 iki 855 eurų (taip nurodė 18 procentų respondentų), 286 iki 430 eurų (16 procentų respondentų).

66 procentai respondentų nurodė, jog nėra susipažinę su būsto programa jaunoms šeimoms ir 72 procentai neketina ja pasinaudoti. 44 procentai respondentų teigė, jog nežino ir nėra girdėję apie jaunimo verslumą skatinančias veiklas. Dauguma apklaustųjų (78 procentai) nurodė savo verslo neturintys. Savo verslui vadovauja tik 1 procentas respondentų, 9 procentai planuoja pradėti verslą.

Rekomenduojama aktyviau skatinti jaunimą domėtis LR Vyriausybės pirmo būsto programa, skirta jaunoms šeimoms (savivaldybės administracijos skyriams, atsakingiems už savivaldybės jaunų šeimų pirmo

būsto įsigijimo programą, viešinti informaciją apie programą, organizuoti viešinimo kampanijas, parengti metodines priemones, lankstinukus ir pan.), rengiant jaunimo problemų sprendimo planą numatyti jaunimo verslumo, ypač e-verslumo, skatinimo priemones ir / ar parengti/atnaujinti savivaldybės jaunimo verslumo skatinimo programą (pvz., ugdyti jaunimo verslumo įgūdžius simuliacinėse verslo platformose, kasmet rengti jaunimo verslumo kūrybines dirbtuves, sudaryti galimybę jauniems žmonėms pirmą kartą arba iki tam tikro amžiaus nemokamai išsiimti verslo liudijimą), siekti, kad verslo planų rengimas būtų įtrauktas į pamokų turinį ugdymo įstaigose.

Daugiau nei du trečdalius (72 procentus) Kauno rajono savivaldybės jaunimo galima priskirti žemai politinio-pilietinio aktyvumo kategorijai. Daugumos (77 procentų) respondentų aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo apraiškos yra vidutiniškos ir 17 procentų žemos. Dviejų trečdalių (62 procentų) jaunuolių požiūrio į politiką negatyvumas yra vidutiniškas. 83 procentams apklaustųjų buvo nustatytas žemas pilietiškumo-labdaringumo lygis. Tyrimo rezultatai rodo, kad žemo ar vidutinio politinio-pilietinio aktyvumo aplinkoje gyvenantys jaunuoliai, taip pat yra neaktyvūs.

Į nevyriausybinų organizacijų veiklas įsitraukia vos 3 procentai jaunimo. Tyrimo rezultatai rodo itin mažą motyvacijos lygį dalyvauti NVO veikloje. Kokiai nors neformaliai grupei ar stiliui priklauso vos 9 procentai jaunimo. Daugiau nei 2 trečdaliai (79 procentai) apklaustųjų nėra girdėję ir naudojęsi jaunimo informavimo ir konsultavimo portalu zinauviska.lt. 40 procentų apklaustųjų per pastaruosius 6 mėnesius nėra dalyvavę savanoriškoje veikloje.

Rekomenduojama institucijai, atsakingai už portalo zinauviska.lt veiklą, skirti daugiau laiko informacijos apie šį portalą viešinimui.

Tyrimo rezultatai rodo, kad nevyriausybiniams organizacijoms dažniau priklauso politiškai pilietiškai aktyvesni apklaustieji. *Daroma prielaida, kad didesnį jaunimo pilietinį aktyvumą lemtų jų aplinkos pilietiškumo, iniciatyvumo skatinimas, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių palaikymas, populiarinimas ir stiprinimas, savanorystės ir jaunimo įsitraukimo į savanorišką veiklą propagavimas (pvz., rajono seniūnijose organizuoti informacinius renginius, skatinančius jaunos žmones įsitraukti į savanorišką veiklą jaunimo organizacijose, siekti, kad jaunimo politika būtų įtraukta į pilietiškumo pamokų turinį ugdymo įstaigose).*

Tyrimo rezultatai rodo, kad alkoholio vartojimas yra dažniausiai pasitaikantis žalingas įprotis jaunuolių tarpe, 47 procentai apklaustųjų per pastaruosius 6 mėnesius yra bent kartą arba kelis ir daugiau kartų vartoję alkoholio. Tyrimo duomenimis 11 procentų apklaustųjų patenka į rizikos grupę priklausomybei atsirasti arba jau turi priklausomybę nuo alkoholio. 25 procentai tyrimo dalyvių teigė bandę narkotikų arba norėtų jų pabandyti. Daugiau nei pusė (60 procentų) apklaustųjų niekada nerūkė, o 8 procentai nurodė, kad yra metę rūkyti. 26 procentai apklaustųjų per paskutines 30 dienų yra surūkė vieną ir daugiau cigarečių per savaitę ar dieną ir turi rūkymo įpročių. Kiti žalingi įpročiai, tokie kaip raminamųjų vaistų vartojimas, greitieji kreditai nėra plačiai paplitę jaunimo tarpe.

Norint gerinti situaciją ir mažinti jaunimo žalingų įpročių paplitimą rekomenduojama aktyviau skatinti sveikos gyvensenos propagavimą, organizuoti jaunimui patrauklias prevencines kampanijas (pvz. soc. tinklų bei mobiliųjų aplikacijų pagalba organizuoti įvairius iššūkių konkursus, vykdyti periodinius lėtinių neinfekcinių ligų rizikos veiksnių (alkoholio, tabako, narkotikų vartojimo ir kt.) paplitimo nustatymo tyrimus / apklausas savivaldybės ugdymo įstaigose, pagal tyrimų / apklausų rezultatus planuoti ir vykdyti prevencines veiklas ugdymo įstaigose), riboti galimybes jaunuoliams įsigyti kvaišalų.

Dauguma respondentų (74 procentai) sportuoja ne mažiau kaip kartą per savaitę, o visai nesportuoja 22 procentai apklaustųjų. Tyrimo rezultatai rodo, kad tiriamų jaunuolių fizinė sveikata ir psichologinė savijauta gali būti vertinama kaip vidutinė (48 procentai) ir gera (42 procentai). Labai dažnai apklaustieji jaučiasi sudirgę ar nervingi, blogos nuotaikos ar liūdni. 46 procentai tyrimo dalyvių jaučiasi labai gerai ir su sveikata problemų neturi. 29 procentams būdingi trumpalaikiai sveikatos sutrikimai.

Rekomenduojama skatinant jaunimo sveiką gyvenseną, numatyti priemonės, skirtas organizuoti ne tik įvairias fizinio aktyvumo, bet ir sveiką bei subalansuotą mitybą populiarinančias veiklas (pvz., sveiko maisto gaminių dirbtuves, stovyklas su žinomais virtuvės šefais, asmeniniais treneriais). Rekomenduojama rengiant jaunimo problemų sprendimo planą numatyti / atnaujinti priemonės, skirtas kuo įvairesnių, tiek komandinių, tiek individualių sporto šakų populiarinimui jaunimo tarpe, ypač didelį dėmesį skiriant vyresnių jaunuolių įtraukimui į sporto veiklas.

47 procentai, respondentų, sulaukia aukšto ir labai aukšto šeimos narių socialinio palaikymo, tačiau bendra šeimos narių socialinio palaikymo rodiklio vidutinė reikšmė – 16,48 rodo vidutinį šeimos narių / globėjų palaikymą. Dauguma respondentų geriausiai žino nemokamos pagalbos teikėjus - Vaikų liniją, bei Jaunimo liniją, tačiau 85 procentai respondentų teigė, jog nei karto nesikreipė į nei vieną iš nemokamos pagalbos teikėjų.

Rekomenduojama numatyti priemonės savivaldybės socialinių darbuotojų, psichologų motyvavimui, kvalifikacijos kėlimo skatinimui ir darbo kokybės gerinimui. Rekomenduojama peržvelgti jaunimui teikiamos informacijos apie nemokamas pagalbos linijas turinį, didesnę dėmesį skiriant praktiniam informavimui apie pokalbių turinį paskambinus į pagalbos linijas, ko gali tikėtis jaunimas paskambinęs į pagalbos linijas, kaip vyksta pokalbis ir pan.

Lytinis jaunuolių išprusimas yra gana prastas – 60 procentų respondentų nurodė retai arba išvis nenaudojantys apsaugos priemonių. Vidutinis pirmų lytinių santykių amžius – 16,9 metų. Daugumos jaunuolių požiūris į santuoką yra neigiamas, 38 procentų nuomone prieš santuoką porai reikėtų kartu pagyventi, o 29 procentai apklaustųjų mano, kad santuoka yra visiškai nereikalinga, norint gyventi kartu.

Rekomenduojama į savivaldybės jaunimo problemų sprendimo planą įtraukti jaunimo lytinio išprusimo gerinimo priemonės, didinti jaunimo informavimą (organizuoti diskusijas, susitikimus su sveikatos specialistais, gydytojais, vykdyti lytiškumo ugdymo renginius ugdymo įstaigose) bei kitas veiklas, skirtas jaunimo lytiškumo ugdymui ir jaunuolių rengimui šeimai, įtraukiant gerąją užsienio šalių patirtį.